

in duābilitate. Et ideo nō cōnūlit
 fortitudinē humidi radicalis nisi
 ad certū temp⁹ quo lapso homo
 itez comedisse debuit si ita diu p
 stisset nō assumpt⁹ ad celum ite
 graliē. Sed cōtra arguit p ill⁹
 gen. 3. Ne forte fumat de ligno vi
 te a viuat in eternū. Dicendū q si
 in eternū accipitur ibi p eo quod
 est diuicius q̄ deberet fm naturā
 copul humano cessam. vel a p̄
 cipis intrinsicis pcedentē. **In**
vidia autē. De inuidia autē; no
 tandū q inuidia est toriauz carita
 tis nisi em̄ inuidia eēt q̄libz de bo
 no alteri⁹ gauderet a de malo alte
 rius doleret q̄ hoc est p̄riū carita
 tis. Vnde Aug⁹ sup iohāne. Tolle
 inuidiā et tuū est q̄d habeo tolle
 inuidiaz et meum est q̄d habes
 glo. sūr illud psal. 7. Dominus
 formās tenebras quod ē vita ser
 pētis mors ē hoīs sicut venenū et
 cōtra humor aque⁹ v salina est
 vita hoīs a ē mors serpetis. Isto
 mō quod ē vita virtuosi a tōi ho
 mis est mors inuidi a quod i bono
 viro mors v dampnū ē est inui
 do vita. Secūdo ē ostiū iniquitatis
 p hāc enim mors itrauit i mūdūz
 sicut dicit hic p hāc occisus est a
 bel a chayn. iacob tribulat⁹ ab
 esau Joseph vedit⁹ a fratrib⁹ da
 uid persecutus a saule. xpūs tra
 ditus a iudeis. **M. 24.** Sciebat em̄
 q̄ per inuidiam tradidissent eū. **Is**
tud null⁹ potest uitā. Seneca li
 suo de moribus. Et si nullos immi
 cos tibi fecit iniuria. multos tamen
 fecit inuidia. **Eccl. 9.** Industrias ai
 madūti patere inuidie proximi.
Terco est viciū vel putredo sarta

dis **Proū. 19.** Vita carniū sanitas
 cordis. putredo ossiū inuidia. hoc
 tamē ē iustissimū viciūz quia ē in
 sui auctorem reciproci vñ **Hugo**
de sancto Victore Justius inuidia
 nichil. q̄ ptinus ipm auctore pu
 nit cor cruciat q̄ suū vnde **Basili⁹**
Sicut rubigo ferrū sic inuidia aiāz
 de qua nascitur corumpit a ideo
 maximam iniuriam facerz de inui
 do si poneret eū in celo. quia ibi ē
 summa felicitas i proximo. et per
 cōsequens summū nocumentum
 esset inuido. et erit in inferno vbi ni
 hil videbit cui inuidē poterit p̄ma
 petri 2. Deponentes omnē malici
 ā a oēs dolū a simlacōez a inuidias
 et omnes detradōes quasi modo
 geniti infantes racionales sine do
 lo lac cōcupiscite scilicet caritatis

Ca. 3. Lectō 31.
Istoruz aie in manu dei
 sunt et non tanget illos
 tormentū malicie nisi sūt
 oculis insipientium moti et esti
 mata est afflictio eritus illocū et
 ab itinere iustoz abierunt in exē
 minū a q̄d in nobis est iter exēz
 minij illi autem sunt i pace. **Do**
sita et enārata opinione reprobo
 eū in capitulo secundo per totum.
Hic cōsequenter agitur de illius
 opinionis reprobaōe. **Sicut** em̄
 opinio pretractata. primo p̄suā
 fit anime mortalitatem et postea
 omnes homines iuitauit ad vice
 voluptatē a ad iniusticiam sine ul
 moze pene exercendam. **Ita** hic
 sacrosancta fides catholica. Pri⁹
 persuadet anime post hāc vitā iu
 stā remuneraōez. **Secdo** iuitat ad
 iusticie dilectioez. **Audite** nunc
 C. 2.

62

mp 3

reges. **P**rima ps sic ordinatur q̄
mixim vicissim a alternati. **N**unc
agit de remuneratōe iustorū post
mortē. **N**unc de premiatiōe maloz
Et diuertit se mō ad istos. mō ad
illos ut ostendat q̄ siue i premio
siue i pena aie immortalit semp vi
uūt. **P**rocedit ergo sic. **P**riō p̄o
mit quid iusti p̄cipiente i futuro fi
naliē. **S**ecō quid sustinēt i p̄nā
tp̄alter ibi. **E**t si corā hoib⁹. **T**er
primū lectio hodierna diuiditur i
duas p̄tes. **N**am primo ostēdit
quid p̄cipit animab⁹ iustorum.
Secundo oñbit quid de eis iudica
tur s̄m facultatē mundanoū ibi.
Visi sunt oculis aē. **D**icit ḡ p̄riō
sic **I**mp̄i dixerūt q̄ nō ē refrigeri
um in fine hoī a q̄ hō siue iust⁹
fuerit siue malus nulla erit dēna
q̄ aia cum corpe moriet siue cor
rūpt. **S**ed certe hoc est falsū. **N**am
iustorū aie in manu dei sūt id ē in
dei p̄tectione a gubnatōe. **V**erū
q̄ iustorū corpora tam in vita q̄
in morte in potestate hoīm sūt.
Sed certe iustoz anime nec i mor
te nec in vita sūt in vita hoīm nec
dyaboli. sed tantum dei. **V**nde **J**ob
2. **D**ixit dñs ad sathan **E**cce i ma
nu tua est verūptū animā illius
serua. glo. in ip̄a iusticia p̄missio
nis miscetur quedaz libera pietas
quia si totū deserēt homo quid es
set. **S**erua iquit: nō q̄ ip̄e seruet
s̄ ne audeat irūpere ne tēptandō
superet. **V**nde **B**oetius 2. de cō. p.
6. p̄bans q̄ dignitas non potest
hominē facere felice dēcedo hoīz
mortaliū dignitatē. **D**icit q̄ animo
hominis nisi hō velit null⁹ potest
dñari. **N**ūq̄d libere ip̄abit animo s̄

Nū mentem firma rōne sibi herē
tem de statu p̄prie quietis amoue
bit. **Q**uasi d. nō. ḡ iustorū aie i
manu dei sūt tā in vita q̄ in morte
Sapie 1. **I**n manu dei sum⁹ a nos
a s̄mones nūi a ideo oñs ē q̄ non
tanget illos tormētū mortis. **D**ia
est inter tactū naturalem a tactū
mathematicū. **T**act⁹ natūal ē cū
passione quia q̄equid tangit pa
tē sicut patet 2. de aia. a primo de
gñatōe. **T**act⁹ aut mathematicus
nō ē nisi iuxta p̄ficiō; corp̄m
quoz vltima sūt s̄l sic corpa tele
stia tangūt se. **V**ult ḡ dicere q̄ iu
stos in morte sua nō tanget tormē
tū mortis tactū videlicet natūalē q̄
fit cū passione a afflictione tāgē
tis frequēnt. **H**oc aut tormentū
mortis consistit in tribus s̄; **B**er
nardū. **E**st enim in morte maloz
dolor i exitu horror in transitu. pu
dor in dei conspectu. **S**ed certe ista
non erunt in morte iustorum i
mo preciosa in conspectu domini
mors sanctorum eius. **V**nde dicit
quidam sanctus. mors nichil ali
ud est q̄ exitus anime de carcere.
finis exilij. laboris consumatō. ad
portum applicatio p̄tegrinatōis
finitio. oneris grauissimū de p̄fici
o. de equo fuloso de scensio. de do
mo euinosa liberatio. omnium e
gritudinum terminatio. omnium
periculorum euasio. omnium ma
lorum consumptio. omnium vit
tiorum diruptio. debite nature
solucio. reditus in patriam igres
sus in gloriam. **D**e qua dicitur **E**c
clesiastici septimo. **M**elior est di
es mortis die natiuitatis. **E**t pro
uerbiorum decimo q̄rto. **I**ustus

sperat in morte sua. et ideo fatuū ē
 a irrationabile ppriā mortē nimis
 fieri a mortē alteri⁹ nimis dolē de
 p̄ma fatuitate loq̄t Crispan⁹ Et po
 nit i canone 13. q. 2. q̄ p̄p̄terū ē
 q̄ q̄ puerfuz ut cū di voluntatem
 fieri postulamus. q̄n dñs euocat
 nos a accessit de hoc mūdo non sta
 tim voluntatis eius imperio pare
 m⁹. obmittimur a reluctamur a p̄
 tētum more seruoꝝ ad cōspectū
 dñi cum tristitia a merore p̄duci
 mur exeuntes hinc neātatis vin
 culo non voluntatis obseq̄o a vo
 lum⁹ a deo p̄m̄ijs celestib⁹ hono
 rari ad quē venimus inuūti Hec il
 le. De fatuitate pro morte amico
 rum nimis dolentiū loquitur Au
 g⁹ de vera religione c. 32. Qui p̄fe
 cte inquit deum diligit nō affligit
 morte cui⁹ q̄: q̄m qui toto animo
 deum diligit nouit nec sibi perire
 quod deo nō perit. Deus autem ē
 domin⁹ uiuorū a mortuorum Hec
 ille Ex quo patet simplicitas illo
 rum qui pro mortē bonorū irratio
 nabiliter contristantur. Sed pro
 quorū morte nos dolere cōuenit do
 cet ysidor⁹ libro terco de sumo bo
 no Ille inquit deplorandi sunt in
 morte: quos miseros infernus ex
 hac vita ēcipit non celestis aula
 letificandos indubit Tuli⁹ de pa
 radoyis Mors est terribilis hīs q̄
 ru; cū vita oīa meita extinguunt
 non hīs quorū laus emori nō p̄t
 Et de talib⁹ dicitur q̄ nō tanget il
 los tormentum mortis hoc figuā
 tum est in tribus p̄ueis Dan. 13.
Illos autem nō tetigit ignis neq̄
 contristauit nec quib⁹ molestie
 intulit Cōr̄ i Visi sūt oculi isipie

26

eū Q̄nt quid de iustis afflictis p̄
 iusticia i hac vita iudicat̄ s̄m mū
 danorū fatuitatē Et cca h⁹ duo fa
 cit Quia p̄o poit eorū estiationem
Secūo poit eorū deceptōez ibi Ille
autem sunt i pace Dicit ergo Iu
 sti precedentes nos visi sunt oculis
insipientium. in p̄. Dixit insipies
in corde suo nō est deus. mori tota
 liter in corpe a anima qd̄ falsum ē
 cum mors iustorum non sit nisi ē
 quies a labore Apoē. 12. Ammodo
iam dicit spiritus vt̄ requiescat a
laboribus suis Estimata est a affli
 ctio exitus illorum prescise nihil
 aliud vnde nō indicauerūt q̄ fu
 it ingressus in vitam eternā sed
 tm̄ fuit afflictio Sed paul⁹ fuit
 alter⁹ opionis q̄ dixit ad Phil.
p̄mo Cupio dissolui a eē cū xp̄o.
Secundo vlteri⁹ iudicatum est q̄
 ab itinere iusto abierunt in exter
 miniū id ē in annihilatōez a nul
 lum alium fructū iusticie recepit
Hec tñ clausula s̄; Rabanū n̄ ē d̄
textu. Sed ātiq̄i et moderni eam
habēt. Ver⁹ ē q̄ in ecclesia i ep̄la
de martirib⁹ trāsilitur. Tercō vl
 terius ē q̄ mors iustorum n̄ soluz
ē afflictio imo qd̄ ē iter extermi
 niū a nobis id ē de nobis quasi n̄
fit aliud mors q̄ inter nos exter
 minans id ē extra terminos hu
 mane vite ponens. Ultimo ibi Il
 li autē sunt in pace Ostēdit is toꝝ
insipieciū deceptōem nam vbi
putabant iustos exterminari af
 fligi et ānichlari iusti eripiuntur
de hoc seculo neq̄ et sunt in pace
ysaie 32. Sedebit popul⁹ meus i
plenitudine pacis et in requie o
 pulenta. G. 3.

63

Ubitatio localis. **V**erz anime de
functorū habeant distincta recep-
tacula p^o hanc vitam sibi diuini-
t^o deputata. Et videtur q^o non q^o
tūc aīe tales vel pūt ab illis recep-
tacul^o recedere l^o nō. si sic g^o aīe dāp-
nate a anime exūtes in purgato-
rio possent minuere penā. a aīe
existentes in celo possent minuere
gaudiu^o suū. osequētia p^o quia lo-
ca penalia augēt penā. a loca leri-
cie augēt gaudiū alicet frustē ta-
lia loca deputarentur a p^o oīs reli-
quendo loca sua diminuerent de
suo gaudio. si essent beate a minu-
erent suam penā si essent nō beate.
Si dicatur q^o anime defunctorū nō
pūt p^o libitu suo loca illa dimitte
Contrahere est q^o pbat **Aug^o** li-
bro suo de cura p^o mortuis agēda
inter mediū a finem q^o aliqui ex
mortuis mittant ad viuos p^o hoc
q^o **Matth. 11.** Moyses i transfigu-
racōne dñi apparuisse legit cū **De-**
lyā a tñ constat moysē aū fuisse
defunctū. **Ite Hieroni^o** id agnūc
vigilanciu^o sūr hoc q^o dixit aīas
nostras non posse adesse tumult^o
suis quādo vellent p^o h^o q^o sequūt
agnūz quocumq^o ierit. sed agn^o
est vbiq^o. **Ite** demones toto orbe
mira celeritate vagantur g^o in con-
ueniēs ē dicere aīas alicubi esse i-
clusas vsq^o ad diem iudicij. **Ite**
Gregori^o q^o d^oyal. narrat de mul-
tis mortuis qui viuis apparuerūt
Item ad questionem. si sic tunc
fin^o abrahe foret vnum de illis re-
ceptaculis osequēcia patet quia
ecclesia oāt in officio sepulture si-
nus abrahe eam suscipiat. s^o falsi-
tas. osequēntis patet. quia est i

Inferno vel quia fuit limbūis pa-
trum vbi nulla anima modo reci-
pitur post xpi passionem. **I**pp si
sic purgatoriu^o foēt vnu^o receptacu-
lū cōsequēs falsū. quia anime dece-
dentes in caritate vadunt ad pur-
gatoriu^o si habeant culpā veniale
vel obligationem ad penā. **S**ed
purgatoriu^o est vnus loc^o inferni
sub libo pat^oz. alias aīe p^oim pur-
gande fuisse in loco superiori viden-
tur. tam ante purgacōem q^o post
Ad oppositū est **Aug^o** **Ench. c.**
C. q^o inter homis mortem. a resur-
rectionē vltimā animas abditis
receptaculis tenet. put vnaqueq^o
digna est vel requie vel erumpna
Ite glo. super illud ad **Testal.**
s. fil^o rapientur aī. dicit q^o oīs
anime que s^o seculo exierūt habēt
diuersas receptaciones. **A**d q^ostio-
nem dicendum q^o sic quia sicut g^o
uitas in corporib^o us equirit diuer-
sa loca. sicut patet q^o s^o celo ita me-
ritum a demeritum diuersa requi-
rit loca p^o animab^o. **V**nde quod
est corpi leuitas hoc ē aīe meri-
tū. et quod ē corpi grauitas hoc ē
aīe demeritū. a sicut g^ouia q^o gene-
rant statū ad loca sua mouent in-
si impediāt sicut patet s^o p^ohicoū
a q^o de celo **I**ta aīe statim quan-
do a corpe sepant ad loca mouen-
t. male ad infernū. bone ad celum
nō inueniant aliq^o impediens p^o
culpā venialem a reatū pene non
solutū habent igit^o distincta recep-
tacula. **E**st g^o notādū q^o de istis
receptaculis animarū post eactū
separacionem loqui possum^o du-
pliciter **P**rimo mō de lege cōi. alio^o
de dispēlacōne spēali. **P**ri^o loq^o

hic quatuor receptacula animarū
 videlicet Infernū dampnatorum.
 Lymbus puēorū pro originali.
 purgatorium pro veniali. et celū
 pro perfecte bonis. Quintū recep-
 culum ante cristi passionē fuit ly-
 bus patrū qui tunc dicebat sinū
 abrahe hoc de lege cōmuni De dis-
 pensatione speciali habent anime ē
 ceptacula alia inter homines in q̄
 bus purgantur ad informacōez
 et ad eorū celeriore m redēptionez
 et ita diuersimode deputantur si-
 cut in ipsis viuentibus expedit.
 Secundo notandum q̄ spatū
 infernale i q̄tuor porcōes distiguit
 In infima sunt dampnati p pec-
 cato actuali mortali In secūda dā-
 nati pro peccato originali In Ter-
 cia anime que purgantur de lege
 cōmuni In quarta fuerūt anime
 patrū antiquorum vsq̄ ad refur-
 redio nem cristi Ad primū ar-
 gumentum dicendū q̄ aīmas a
 suis receptaculis recedere dupliciter
 potest intelligi Vt simpliciter vel
 ad tempus. Simpliciter sic q̄ nū-
 q̄ redeat nulla recedat que est in i-
 ferno vel purgatorio. Ad tempus
 dupliciter vel ex lege nature et sic
 non. vel ex ordine diuine providē-
 cie a sic concedendū est. q̄ redeūt
 in d̄ ad viuentes sicut docet Au-
 g⁹ in libro suo de cura pro mortu-
 is agenda hoc tamē interest q̄ a-
 nime sanctorū possunt cum volūt
 viuentibus interesse. Alie anime nō
 sed solum diuina pmissione etiā
 dampnati apparuerūt viuentib⁹
 ad viuorum preminitionē. Ad
 Secundum de sinu abrahe dicen-
 dum est fm Augustinū xij. super

Gen. Sinus abrahe dicitur reges
 sanctorum qui olim fuit lymbus
 nunc vero est celum a sic orat ec-
 desia Ad Tercū dicendum q̄
 tenetur pbabiliter ex dictis san-
 ctorum q̄ locus purgatorij ē loc⁹
 vicinus inferno De lege cōmuni
 Justorum anime i manu dei sūt
 Notandum q̄ inter iustum et im-
 pium inuenio quā duplicem diffe-
 rentiaz in scriptura dicit ei viuē-
 moriēdo. pagendo. et peitendo Vi-
 uendo: quia iusti viuunt in pace
 et tranquillitate. Impij in discor-
 dia a strarietate In ps. Pax ml-
 ta diligentib⁹ legē tuā De impijs
 vero dicit psal. 28. Non est pax i-
 pijs dicit dominus. signantē dicit
 ps. Pax multa diligentib⁹ te. Non
 sic diligentibus legē mundi. Illi
 sunt semp in contentioibus in dis-
 cordijs a etellioibus vn⁹ q̄ audi-
 uit iura p sex ānos vel septē faciet
 maiorē brigā i vna coitua q̄ 18.
 sapiētissimi dicit. Xps ei iustis
 legauit pacē Job. 19. Pacē tlmq̄
 vob et Eccl. 24. Statuit ill testam-
 tū pacis Secdo dicit moriēdo quia
 mors iusti ē ei⁹ spes a consolatio.
 mors at iusti est despatio pū. 19.
 In malicia expellit ipi⁹. sperat iu-
 stus i morte sua s̄ pū. xi. Mortuo
 hoīe ipio vltra nulla erit spes Si
 omīs frēs a sacerdotes mūdi celebē-
 rent p aīa sua: si mortu⁹ est sine
 peitencia frustra fieret vn⁹ Aug⁹
 12. 8. ci. dei. 2. Si d̄ aliquib⁹ ma-
 lis ita ostaēt q̄ sūt dāpnati sicut
 nūc constat de demombus ecclā
 non plus oraret pro eis q̄ pro
 ipso dyabolo. Et a multo fortiore
 Non est spes impio modo defūcto
 G. g.

Collo.

e

64

a hoc loquendo de lege modo com-
muniter vsitata. Tercio differet
iustus a impiis in paciendō q̄a
iustus sustinendō a diuersa se ex-
hilaret. In iustus sustinendō sem-
per remanet. De iusto puerb.
17. Non contristabit iustū quicquid
ei acciderit. Itē p̄. 10. Labia iusti
considerant b̄n̄placita. a os impi-
orū peruersa. Quarto b̄n̄t peitē
do quia iustus i bene viuendō se-
per se accusat. ipius male viuendō
semp se excusat. De iusto 18. p̄.
Iustus prior accusator est sui. Et i
eodem Impius cū i p̄fūdū p̄tōz
uenerit contempnet. Item Jo. 1.
Os impiorum operiet iniquitatez.
Notandum q̄ anime iustorū i
presenti i manu dei multipliciter
fūt. Sunt enim in manu dei suppor-
tantis. In manu dei confortantis.
In manu dei castigantis. In manu
dei conseruantis. Primo sunt i ma-
nu dei supportantis. Nutrix em̄ pu-
erum incipientem incedere cōtēet
inter manus a ex ea parte q̄ cadē
credit supportat manū supponen-
do ne cadēs leatur. X̄ps est nut-
rius noster. Osee. 6. Ego enim nu-
tricius effraym a brachijs meis
portabo eos. Effraym interpretat̄
crescens a significat nos viatores
quī crescere debemus de virtute in
virtutem. Due manus dei iusticia
a misericordia in p̄s. In manu tu-
as cōmendo spiritum meum. Ius-
tia dirigit ut bene incedamus. Mi-
sericordia subleuat ne nimis leda-
mur i p̄s. Cum ceciderit iustus nō
collidetur quia dominus supponit
manum suam. Secundo sunt in
manu dei confortantis. Eze. 3. Ma-

nus enim d̄m̄ erat mecum confortans me. Falco nobilis pascitur
recreatur manu domi sui. Alias si
cibum haberet in suo regimine a
uolaret a domino suo. Ideo deus
sic nos pascit beneficijs q̄ semper
ea tenet in manu sua quā manū
quando vult claudit a patimur e-
gestatem. et quādo vult aperit et
habem⁹ copie largitate in p̄s. O-
culi omnium in te sperant d̄ne et tu
das escam illorum in tēpore oportuno.
Aperis tu manū tuam et im-
ples omnē animal benedictione.
Et iterū in p̄s. Aperiente te manū
tuam omnia implebuntur b̄n̄ta-
te. Alias enim homo a deo auola-
ret. Osee. 9. Effraym q̄si auis euo-
lauit. Sic qui nimis habundant
terrenis auolant a deo. sicut falco
a domo suo quando nimis faciat.
Tercio sūt iustorum anime i ma-
nu dei castigantis. Quando enim
medic⁹ manu sua p̄pinat infirmo a
pretemptat bitendo faciens sibi
credenciam licet medicina sit val-
de acuta tamen infirm⁹ acceptat.
X̄ps medicus est et talicem pre-
gustauit tribulationis. quez no-
bis pro imedio infirmitatis pec-
cati propinat in presenti. Et ideo
castigaciones suas filiali benigni-
tate suscipim⁹ in p̄s. hunc humili-
at a hūc exaltat. q̄ calix i manu do-
mini mei plen⁹ mixto. Quarto sūt
iustorum anime in manu dei con-
seruantis. Vnde illud quod ho-
mo continue in manu tenet illud
b̄n̄ cōsuat. X̄ps at̄ i manibus suis
nos suat. Sol⁹ eē hō dicē q̄n hēt
nom̄ alteri⁹ scriptū i libro suo ha-
beo illum in libro meo. Christus

aut nos in manibus suis scripsit
 ita qd n̄ p̄t n̄m obliuisci ysaie 49.
 Nūq̄ p̄t mulier obliuisci infantē
 suum vt nō misereatur filio uteri
 sui. et si illa oblita fuerit ego tamē
 non obliuiscar tui. Ecce in manib⁹
 tuis descripsi te. sed tamen alie ha-
 bet animas iustorum et aliter ai-
 mas peccatorū. quando em̄ ita est
 qd aliquis est domin⁹ alie mane-
 ri et dimittit illud in aliena custo-
 dia ita qd alij ad certum terminū
 capiunt fructum illius. dicim⁹ qd
 licet manerū sit talis domini non
 tamen est in manu sua. sed tūc p̄-
 prie quando inhabitat et recipit
 fructum et vsum tunc dicim⁹ eē
 in manu sua. **Modo dominus bñ ē**
 domin⁹ peccatorū et tamen non
 inhabitat eos per gratiaz. nec reci-
 pit fruct⁹ ab eis. et ideo nō aime
 peccatorum sed anime iustorū in
 manu dei sunt. **Lcō 32.**

Et si corā hominib⁹ tor-
 mēta passi sūt spes illoꝝ
 immortalitate plena est in
 paucis verati. in multis bene dis-
 ponentur. Quomā deus tēptauit il-
 los et inuēit illos dignos se. **P̄**
 qd spūs sanct⁹ declarauit quid ius-
 ti hoīes percipient in futuro eter-
 naliter. Dic cōsequēte oīte quid su-
 stinent in presēti temporaliter. et qd
 pene quas sustinent et p̄mia q̄
 percipient sunt contraria. ideo fa-
 ciens quādam cōpacoem videtur qd
 dam colore rethorico qui dicitur
 antitesis. Quasi cōtrapositiō v̄l a-
 thiton vel contencio s; Tuliū r.
 rethorice sue. Et est figura tal qn̄
 aliquis in locutione cōtrala con-
 trarijs contrapomē sicut facit A.

postol⁹ ad Cor. vi. p̄ ifamaꝝ et bo-
 nam famā a dextris et a sinistris
 et Eccl. 33. Contra bonum malū
 cōtra vitam mors. Sic contē virū
 iustū peccator. Isto gñe eloquēti-
 e videtur spūs sanct⁹ in isto textu
 ostēdens qd illa que sancti paciū
 ē in presēti nō sūt eqlia illis que
 percipiūt in futuro. p̄ p̄mio. Et po-
 nūt tres antiteses cōsequēte. Sancti
 em̄ in presēti tribulant. verantur.
 et temptant. tribulant i peis. ver-
 ant i verbis. et temptant i dñis
 p̄missioib⁹. Sed cōtra Tribula-
 cōnes penaz habent spem immorta-
 litatis. Contra veracōez cōtume-
 liarum habent spem eterne trāql-
 litatis. Et cōtra diuinā tēptationē
 habet precipue dignitate. **Dicit**
 ergo p̄mo ponens primā cōtra-
 etatem. **Et si corā hominib⁹ tormē-**
ta passi sūt. Corā hoībz q̄ tm̄ exce-
riora vident p̄. Reg. xvi. Nō vidz
ea que parent. Tormēta passi sūt
in corpore sustinēdo. spes illoꝝ im-
mortalitate plena ē. hoc di du spe-
rauerūt a dño p̄ sua iustitia p̄mi-
ari et illa spes est plena et nō va-
cua sicut malorum de q̄ ifra i isto
caplo. vacua spes illoꝝ vñ spes il-
loꝝ n̄ cōfūdīt ad Rō. 7. Secda an-
titesis ē talis sancti sūt i presēti
verati v̄bis cōtumelijs et iurijs tm̄
hec sūt pauca i respai illoꝝ q̄ ad
suā bñtudiez aggregabūt. qd fm
Boeciū bñtudo ē stat⁹ oīz bōꝝ
aggregacōe p̄fēs. Et iō dic. i pau-
cis verati i mltis bñ disponētur.
Alia pauca sic mgnū et puū sūt
ētia sic p̄ i p̄ntis c. 8 q̄titate. Vñ
si illa q̄ patimur i p̄nti cōpēt ad e-
a q̄ dabūtur i futuro pro mercede
 C. 4.

i se valde multa videt. tñ i opaco
 ne illorum; valde pauca ad Rō. 8.
 Nō sūt obigne passiōes hō ep̄is
 ad futurā gl̄az q̄ reuelabit i nob.
Tercia antich̄ est tal̄ de⁹ tēptat
 factos i presēt. s̄ nō ad eoz dēnē
 tum ⁊ eiectionē. sed ad eorum e
 molimētum ⁊ promocionē. **Vñ**
 dicit q̄ deus temptauit illos ⁊ in
 uenit dignos se id ē sua societate
 ⁊ dilectōe. **Et** notandū q̄ diffici
 le ⁊ virtuosum ē q̄ homo fiat dig
 nus deo. **Ad** hoc enim requiritur
 p̄fectus mundi cōtēptus **Vñ** xp̄s
 dixit Matth. 10. Qui amat patrem
 vel matrem plus q̄ me non est
 me dignus. ⁊ qui amat filiū vel fi
 liam plus q̄ me nō est me dign⁹
 ⁊ qui non accipit crucem suam et
 sequitur me n̄ est me dign⁹. Ergo q̄
 cumq̄ vult dign⁹ esse xp̄o oportet
 q̄ seipsum det pro xp̄o. **Huius** de
 monstratio est. quia demonstrato
 q̄cuq̄ hōie dicit sic ague ā iste di
 liget xp̄m pl⁹ q̄ filios ⁊ filias ⁊ seip
 sum l̄ n̄. **Si** nō. n̄ ē dign⁹ xp̄o. **Si** sic
 dat se pro xp̄o. q̄ q̄ n̄ accipit crucem
 ⁊ sequit̄ xp̄m non est eo dignus.
Notandū q̄ temptare improprie
 conuenit deo quia temptare est ali
 quid experiri ut habeat eius cogni
 tionem sicut homo temptat vinū
 ⁊ magister discipulū. **Aliiter** dicit̄
 temptare experiri aliquē cū intencō
 ne manifestandi cōditiones eius
 alijs. **Primo** modo deus temptare
 nō potest. **Sed** Secdō mō **Vñ** Ge
nes. 22. **Temptauit** deus **Abrahā**
Tercio mō dicit̄ temptare callide
 accipere experientia; alic⁹ hominis
 cū intencōne decipiendi. ⁊ sic p̄p̄i
 e conuenit dyabolo ⁊ nullomodo

deo. q̄ 1a. p̄. dicit̄ **Nemo** cū temp
 tatur dicit̄ **Quia** a deo temptor
Deus enim intemptor est malo
 rū **Ipse** enim neminem temptat.
Glo. deus temptat nō seducendo
 ad malū. s̄ exercendo ad meritū
Aliiter potest expō sic. deus temp
 tat illos ⁊ temptari p̄misit. **Et** **Colb**
 notandū q̄ deus electos suos tēp
 tari p̄mittit specialiter p̄pter tria.
Primo ad exercēdū nostre natu
 re p̄bitatē qui habemus vsū li
 beri arbitrii p̄ gr̄iam informati si
 velimus. **Si** rex dedisset arma ⁊ e
 quū nobili simū acui militi. ille p
 biter ⁊ viriliter i bello p̄ honore re
 gis se exponeret ⁊ amore. rex non
 imēto eum accipet. **Ch̄pus** rex de
 dit nobis arma liberi arbitrii cui
 equo corpis nostri ⁊ sunt quasi si
 milia armis dei q̄ ad ymaginē ⁊
 similitudinē suā fecit hōie; Gen. p̄.
 ⁊ ad Deb. 6. **Induite** vos armatu
 ram dei ut possitis consistere aduer
 s⁹ insidias dyaboli. ⁊ nos p̄ hōre regis
 nri nos velle exponam⁹ alioq̄ nos
 metip̄os decipim⁹ ⁊ dāpnam⁹ Job. 1.
Tēptacō ē vita hōis sicut fr̄a. sic de⁹
 tēptauit **Abrahā** d̄ imolacōne filij
 sui v̄nigenti Gen. 22. **Sic** et oēs su
 os aīos tēptat p̄mittit **Tobias.**
Quia acceper⁹ eas deo necesse fuit ut
 de⁹ tēptat; te. **Costantin⁹** ip̄ator vo
 luit p̄baē q̄ de familia sua eēt viri
 xp̄iai ⁊ fideles ac. **Ita** xp̄s p̄mittit
 viros catholicos a mūdo tēptat et
 q̄ mūdā gl̄az q̄ ē q̄i ydolū ado
 rat d̄ suo expellit suū. q̄ nemo p̄t
 duob; d̄m̄s fūie. q̄ ydolū adorare
 contempnit in suo t̄inet familia
 tu. **Et** omnis cr̄sto seruiens nē
 cessario hab; tēptat p̄t q̄d signū

a

Colla

26

dicit **Eccl. 2.** Fili accedens ad futu-
 ritem dei sta in iusticia et tiorie et
 pparata aimā tuā ad temptacōem.
Scdo pmittit nos deus temptari
 ad retōndēdum nostre censurę va-
 nitatem. nisi em̄ temptaremur ni-
 mis ppter defectum nostre cogni-
 tiōis et expientie de nobis ip̄s fu-
 pbiremus. Et itō dementer pmit-
 tit sanctos suos de sua carne temp-
 tal sic de **Paulo** patuit Et ad **Coē.**
12. he magnitudo reuelacōis ex-
 tollat me datus ē michi stimulu-
 carnis mee angelus sathane qui
 me colaphizat hoc loquēs **Gre-**
gori⁹ 9. moral. c. 36. dicit. Super-
 na dispensacio idcirco nos tota itē-
 tione seruientes carnis nostre tēp-
 taōibus pmittit cōcuti. ne mēs
 nostra i supblam audeat presūp-
 tione sue securitatis eleuari ut bū
 pulsata trepidat in solo audois
 adiutorio fidēz robusti⁹ spei figat
 Et **19. moral. c. 7.** exponens illud
Ap̄li ad Rō. 1. Video aliam lege-
 mēbris meis repugnantem le-
 gi mentis mee et captiuū me ducē-
 tem in legem pcti que ē in mēbris
 meis. Dicit sic. Ad yma trahit ca-
 ro ne extollat spirit⁹. Et ad sūma
 trahit spirit⁹ ne prosternat caro.
 spiritus leuat ne iaceam⁹ in infi-
 mis. caro agguat ne extollamur
 ex sūmis Sicq; fm **Greg.** quodā
 modo moderamine fit. ut carne de-
 p̄mente. si non prosternēt homo
 desperationis lapsu; caueat a spi-
 ritu eleuante et temptationes sen-
 ciētē supbie casum euadat. Et sic
 dum spiritus trahit caro retrahit.
 subtilissimo inēni iudicij modera-
 mine infra sūma et infima in quo

san̄ medio animā lib̄tatur **hęc.**
Gregori⁹. Et ideo signant̄ penitit
 ps. Proba me domine et tempta
 me ut renes meos et cor meū. glō.
 proba me. id est iudica me cē p-
 batum non tibi quia omnia nos-
 ti. sed michi et hominibus. Nisi ei
 temptares negligentes essemus
Notat ibi glo. q; aliter temptat
 deus. aliter homo. aliter dyabol⁹.
 Deus ut erudiat. homo ut sciat
 dyabolus ut seducat Vnde dicit̄
 metrice. Dat etia temptacōe seduce-
 re scire probare. Nota de puella de
 qua narrat **Celsarius** In cuius fi-
 ne ideo signanter dicit **Ap̄ls ad**
Coē. 13. Temptacio nō apprehen-
 dat vos nisi humana. Tercio
 deus nos temptari p̄mittit ad
 promerendum vite future felicitā-
 tem **Ja. p̄mo** **Beatus** vir qui suf-
 fert temptationem quoniam cu;
 probatus fuerit accipiet coronā
 vite. Et q̄uis dyabolus omnes
 temptet aduersus tamen perfec-
 tos prelatos et religiosos maxie
 ex candescit Vnde **Petrus** **Raua-**
nenis in quadam eplā **Mund⁹**
 aduersus desertores suos fortius
 pugnat et egredientes vite secula-
 ris illecebras grauior concursus
 exspectat. Nam et in exitu israel
 de egipto pharao vehementius
 ex candescit et sathanas egrediēs
 ab homine quem ab infancia te-
 nuerat ipsum graui⁹ in egressu
 discepit Et itō **Hugo** de clau-
 stro **aine** libro p̄mo. religiosos instru-
 it que sūt cause tēptacionū. Priā
 ē loca amēitas ut ciuitas et opida
 q; nō tantū ex situ loci amēitatez
 accipiunt. s; ex inhabitancū grā

Secunda causa est locus diuiciaru
vbi enim diuicie ibi periculu. Ter-
cia vero causa est preciosus orna-
tus equoru a pinguiu cura et ve-
stimento ru exquisiite varietates.
Quarta autem mulierum species
quaru vox blanditur auribus et
facies oculis. Itas occasiones vi-
riliter caueam quia temptatio
non ledit nisi obediamus et h^o
est quod metrica dicitur. Hostis
non ledit nisi cum temptatus obe-
dit Est leo si cedit si stat quasi musca
recedit. Et hoc est quod pmitit a
postol ad Co. 10. Fidelis deus q
non pmitit vos temptari sicut illud
q potestis s faciet cu temptaco
etiam puentum vt possitis sustie-
re. ac

Lectio 37.

Uamq auu in fornace p-
bavit illos et quasi holo-
causti hostiam accepit il-
los et in tempore erit respectus illo-
rum. Declarato q iusti in preseti
multipliciter tribulentur. Hic of-
tendit qualiter per tribulaco nu
tolerantiam a deo acceptant Et
circa hoc duo facit quia pmo ont
q pena iustorum est vehemens az-
gumentu diuine dilectionis. Se-
cundo q ei correspondet euident
emolumentum emunerationis ibi.
In tempore. Penam igitur iustoru
de o esse acceptam qn ex caritate
et pro suo amore sustinetur ostē-
dit p duo exempla quoru p mu
consistit in artificio naturali Se-
cundu in quo da sacrificio legali
ibi. Et quasi holocausti ac. Prim
exemplum est tale quanto auu
frequencia liquefit et transit p
igne tanto fit carius purius a ac

etabili. S; tribulaco vite prese-
tis est sic fornax v^l camin^o i q ho-
mines depurant. Seci. 2. In igne
pbatur argentu a auu hoies ve-
ro receptibiles i camino huiliaco
nis q iusti qto plus p ppo t bu-
lant tanto sūt magis p ciosi a me-
liores Et hoc e qd dicit tamq au-
u in fornace pbavit illos. Seci-
du exemplū e in quoda sacrificio
legali qd dicebat holocaustu. ¶
Vbi notandu q in sacrificio q
de o offerebant precipuu eāt ho-
locaustum et fiebat de armentis
pedibus a auib. Et de isto sac-
ficio nichil habuit sacerdos qui
obtulit pro pte sua sed totum cre-
mebat dno et ideo dicebatur ho-
locaustum ab olon grece qd est
totum latine a cauma incendiam
inde holocaustu quasi totum ire-
du quia in aliis sacrificijs sacer-
dos qnq tollebat sibi partem a
qnq dabat partem offerenti ad
comedendu s i holocausto totuz
corp⁹ sine eet vitul⁹ ouis v^l he-
bus incendebat. pellem tamē po-
tuit sacerdos vdicare sibi s i lege.
Licet omne gen⁹ sacrificij de o foēt
acceptu nullum tū sicut holocau-
stum q illud totu offerebat in ho-
nore dei ex integro. Et isto mo sacri-
mtes imolati sūt deo sic hostia ho-
locausti sacerdos occides mtes est
mundus Jobis. 17. Mundus vs
odit a ad R. 8. Estimati fumus
vt oues occisionis. sed certe sacer-
dos nichil habuit nisi pellem vi-
delicet gloriam secularem Job p-
mo. Pellem pro pelle et cuncta
que habet homo dabit pro aia
sua. q sic holocaustu e optimum

in sacrificijs sic martirium in acti-
 bus meioris Et hoc est qd spūs
 sādū dicit Et quasi holocausti hol-
tiam accepit illos. Consequēte
 deditat quod ē emolimētū reu-
 neratōis correspōdes iustoz perse-
 cutiombus in pūti Et dicit q con-
 tra momentaneū penalitatis acci-
 pient premiū sempiternē felicitatis
 Et vt ostendat q tribulatiōis
 ab premiū nulla est pporcio sup-
 ponit eorū penam quasi instantā
 nec breuitatis a eorū premiūz tē-
 poranee quātūtatē **M**odo notū ē
 q temporis ad instans nulla est
 pporcio sicut nec puncti ad lineaz
 ysaie 40. Ab punctum in modico
dereliqui te et in miserationibus
maximis cōgregabo te. In momē-
 to indignationis abscondi faciez
 meā parump a te a i misericordi-
 a sempiterna misertus sū tui **Vñ**
 supra modū merces excedit labo-
 rem Et hoc ē qd dicit q i tēpore eie
 respectus eorū quasi diceret i pun-
 ctō in modico instanti passi sunt
 sed in tēpore plixō a longo hoc ē
 in eternitate erit respectus eorūz
 id est premiatio **Vñ** solet dici
 q dñs remunerat aliquē liberali-
 ter sibi seruientem dando sibi ali-
 quod magnū q ipse bene respexit
 eum Et certe deus bene respexit eos
 quando supra modū a pporcionē
 retribuit pro labore **Iuxta illud ad**
Cor. 9. Illud enim quod in presē-
ti est momentaneū a leue tribula-
tiōis nostre supra modū a sub-
limitatem eterne glorie pondus
opatur in nobis Et notandum
 q electus quilibet a xpo multipli-
 citer probatur sicut de ricus añ p

26

27

Motionē sicut hōiici ante profes-
 sionem. a sicut baccalari ante in-
 ceptionem. a sicut denarius añ so-
 lutionē Clericus ordinandus a re-
 cepturus coronam prius examina-
 tur a quanto altiore ordinē est
 exceptur. tanto difficili examina-
 tur Omis nos promouēdi sumus ad
 ordines. quia in futuro omis erit
 sacerdotes **Apoc. 7. c.** Fecisti nos
deo nostro regnum a sacerdotes
Magnus fauor fieret deico si pos-
 set premiū in quo passu a de q
 materia deberet examinari quia
 tunc posset sibi preuidere. a tūc fo-
 ret sibi magna verecūdia deficere
 re. **Iste fauor sit nobis.** Ordines fi-
 unt in resurrectione generali in
 die iudicij quando iuxta merita
 nostra ad ordines angelorum tēci-
 piemur pro sepe. vt dicatur vni-
 cuiqz nostrum illud p. **Tu es sacer-**
dos in eternū sū ordinem melchi-
zedech. a modo sumus premiūti s
 quo examinabimur certe non de
 difficili. s de cōibz de donato. s. a p-
 tibus nostris. hoc ē de opibz pie-
 tatis sicut p. **Matth. 24.** Esuriui a
dedistis michi māducare Totum
 est de donato. a ideo illi qui inueni-
 entur nesciuisse donatū deficient
 de ordinibz a repellentur sicut lay-
 ci a ponentur ibi vbi est vmbra
 mortis a nullū ordo **Job. 10.** Quā
dicetur hīs **Ite maledicti i igne**
etnum. Sed boni a elci qui bñ res-
 pōdere possunt certissimi erit de co-
 rona **Tobie. 7.** Hoc habet p cento
ois q colit te. q vita ei si i pba cō-
ne fuit corōbit. Et **Ia. 1.** Cū pba
lū fuit accipiet coronā vite **Se-**
cūdo examinat elcis sic pbatue

6A

noicius ante p̄fessionem **V**nde
temp⁹ noiciatus est temp⁹ pro
bacois fm iura **L**icet autē noici
us interdum gerat habituz pro
fessoruz **T**amen in volūate sua ē
picere habitum infra temp⁹ pro
bationis quādo cūq; sibi placuit
Et ideo non habet habitum inse
parabiliter **H**abitus et ornatus
anime est gracia **V**ita presens ē
tempus noiciatus a tempus p̄
bationis **A**d Rō. 12. **R**enouamini
i nouitate sensus vestri ut probe
tis que sit voluntas dei bona a be
neplacens et perfecta **L**icet igitur
nos geram⁹ habitū professorum
hoc est beatorum que est gracia
cōsummata non tamen ideo p̄fes
si sumus sed sumus in tempe pro
bationis quia possum⁹ habituz
proicere a peccatē **N**ouitij autē in
fratres predicatorum examinant
de moribus diligenter **E**t geneā
liter de quinq; cauendis i eis **N**ā
ab vno quoq; requiritur **A**n sit s̄
uilis conditionis **A**n alterius pro
fessionis **a**n mulieri coniugatus
an ratiōcinis obligat⁹ **a**n ocul
tā hēat infirmitatē aliquā a si ve
ro aliquē istoz defectuū habueit
et sciatur a professione repellitur
Certe hec quinq; xp̄us in suis no
uicis requirit **P**ri⁹ an sit s̄uil cōdi
tionis videlicet an sit totus dat⁹
seruicis mundi pro diuicis a hō
noibus consequendis in hac vi
ta a si sic non admittit eū **M**atth
6. dicitur **N**emo potest duob⁹ do
minis seruire p̄hs quid am assur
gere noluit principi vententi alijs
eum honorantibus assurgēdo **E**t
causam reddidit **S**eruit iquit ser

uo meo hanc cōtēpnē mundū
a mund⁹ michi seruit a ipse fuit
ei quae ei non assurgo **I**ste non
fuit s̄uilis cōdicōis sed valde no
bilis **S**ecūdo requirit an homo sit
alteri⁹ professionis **V**nde ille qui
est radicatus et habituatus in ali
qua mala cōsuetudine viuendi
in peccatis ipse ē alteri⁹ p̄fessionis
caueat sibi quia licet recipi poss; a
cristo tñ cū difficultate **T**ercio
requiritur an sit mulieri cōiugatus
id ē an sit opibus carnis dat⁹ qz
scit qz talis nō venit ad eum p̄fec
ta volūate **L**uc. 16. **V**uxorem duxi
et ideo non possum venire **Q**uarto
an sit ratiōcinis obligat⁹ **H**omo
est obligatus ad computum a re
stituōem si fuit vsurarius a de pe
cunia vsuraria fuit ditatus et nō
vult restituere **C**ristus non curat
de eo quia ip̄e ratiōcinis obligat⁹
Si deicius symoniace intrauit ec
clesiam occupauerat bona per ā
nos et non est paratus resignare
a restituere ip̄e est obligatus rō
ticiōnis **C**ristus autē eum ad pro
fessionem donec soluerit nōn ad
mittit **S**i spoliasti pauperem p̄ po
tenciam vel per falsum iudicium
vel testimoniu perhibitum cōtra
eum et nō fecisti restituōem tu
es obligatus rōticiōnis et talē ob
ligatum crist⁹ nō admittit in p̄p
dedimantes autem in obligatio
nes adducet domin⁹ cū opantib⁹
iniquitatez **Q**uinto quē an hēat
aliquam infirmitatem occultam
Vnde si commisisti peccatum vi
le de quo non es confessus ce
las et occultas tu habes infirmi
tatem occultam **C**ristus te non

admittit n̄ te curaueris. **I**dem omif-
 sis talibus impedimentis vñ q̄s
 q̄ vñm curet se probabile exhibe-
 re nouiciū ne a professione consu-
 sibiliter repellat **S**ca ad **Thyō.**
2. Cura te metip̄m p̄abile exhi-
 bere op̄ariū consilabilem a q̄ tal-
 inuentus fuerit faciet s̄tā professi-
 onem in finali iudicio dices illis
Deut^o 26. Profitere hodie corā do-
 mino deo q̄ ingressus sū te rāz p̄
 qua iurauit p̄ib⁹ nostris. **T**er-
 cio examinat elcū sicut **Baccala-**
rius ante inceptiōē seu m̄gracō-
 nē. **I**ste em̄ añq̄ icipiat probat̄
 in tribus in legendo opponendo a
 respondendo. habet enim necesse le-
 gere aliquod vñū volumē ad mi-
 n^o facultatis sue **E**t ecce nos legere
 dē⁹ p̄ cōfessionem volumē cōsci-
 entie nostre. **S**olidus dericus est
 qui nescit legere scripturā suam a
 opus p̄riū. ad **Gal. 6.** Opus aut̄
 suum vnusquisq̄ probet a sic in se
 metip̄o gloriā habebit **S**cdō ha-
 bemus opponere hoc est arguere
 p̄ iustā correptionē primorum a
 hoc principalit̄ p̄inet ad **platos**
 a in casu ad om̄s **Matth. 18.** Si pec-
 cauerit i te frater tuus vade a cor-
 ripe illū inter te a ip̄sū solū **S**apie-
 p̄mo probata virtus corripit i-
 pientes a prelati dicit **Iē. 6.** p̄di-
 catorem in populo debi te. **T**ercio
 habemus respōdere p̄ gratiā ac-
 tionē ad **Tessal. 4.** In omnibus ḡ-
 cias agite a qui hoc oplerit dig-
 nus est gradu magistrū **E**xēplo
Tobie qui in se fecit omnia forma-
 liter a deuote cōpleuit peccata con-
 fitendo vxorē corripicndo a deo p̄
 cecitatis flagello gratias agendo

a idē sibi dictū sunt quia accept⁹
 eras deo necesse fuit ut tēptacio
 probaret te. **Q**uarto probatur e-
 lectus ut denarius ante solucōez.
Vnde qui alteri mutuat denariū
 diligenter considerat ante solucō-
 nem q̄titate pondus a ymaginē
 sonū a materiā quia si in aliquo
 istorum defecerit non ē legal mo-
 neta nec recipi debet **Q**uantitas
 est eq̄tas pondus ē caritas yma-
 go est iusticia sonus ē veritas ad
 om̄s a ad seip̄m **V**nusquisq̄ no-
 strum a cristo recipit denariū id
 est animā racōnalem habentem
 ymaginē regis a in die mortis est
 tempus solucionis a tunc oportz
 reddere denariū a x̄po offerre **Mā-**
cuz. **A**fferre michi denariū **E**t cer-
 te n̄ habeat quinq̄ predicta quā-
 titate pondus ymaginē sonū a
 materiā reprobat **Iē. 6.** **A**rgē-
 tum reprobiū vocat eos quia dñs
 proiecit eos. **S**i v̄ro illa predicta
 habuerit dicit nob̄ x̄ps illud **Ge-**
nes 27. Pecuniā quā dedisti mic-
 hi probatā ego habeo **E**t de nos-
 tro denario verificabit illud p̄s.
Argenti igne examinātū proba-
 tur t̄re purgatū septuplū **E**xaminā-
 tum igne caritatis probatū t̄re a
 t̄ra nichil hūis t̄rene vanitatis
 purgatū septuplū a septē capita-
 lib⁹ vicijis que sunt radices vni-
 uerse iniquitatis. **Lcō 32.**
Augebunt iusti et tamq̄
 scintille in arundieto dis-
 current. **P**ostq̄ sp̄it⁹
 sanctus posuit vnā promissio-
 nem generalem de futura remu-
 nerationē sanctorum p̄ tribu-
 lacionibus quas sustinet i p̄nī.

In parte ista eandem remunera-
tionem explicat et distinguit in
speciali Et circa hoc duo facit qui
a. primo ostendit quādo iusti li-
beraliter respicientur Secūdo quā-
do iusti rācōnabiliter iudicentur ibi
Impi. Circa primum tēgit excel-
lēcias futuras i remuneraōe. Et
enim tam in corpe q̄ in aīma glo-
rie possessores i vita eternali Et
enim iudicis assessores in iudicio
generalī Et ideo primo describit
qualis est eorum excellēcia vel
erit que est glorie corporalis Se-
cundo qualis erit eis concessa as-
sidentia iudicialis ibi **Judicabunt
sandi.** Tercio qual erit beatorū
i anima gloria spiritalis ibi qui
confidunt in illis. Circa primum
sciendum q̄ in isto textu quatuor
dotes corporis gloriosi inuēnūt
q̄ sunt daitas. ipassibilitas. subti-
litas et agilitas. Cuius rācō est q̄a
anima humana pfectum tūc ha-
tebit dominū corpe sui et inq̄tū
formaz in quantū motorz inq̄tū
beata et deo cōiuncta Inq̄tum bea-
ta gloria anime redundans i cor-
pus causabit in corpe daitatem
Et hoc ē quod dicit **Matth. 13.** Ful-
gebūt iusti sicut sol i tēgno pass-
eorum Perfectū autem regimen
causabit in corpore ipassibilita-
tem Omne enim corpus quod pa-
titur passione p̄prie dicta perdit
dominū formē super materia; su-
am. Aliter enim passio talis non
foret ad corruptionē formē pati-
entis vel saltem separaōez a ma-
teria Et ideo quia anima incorrup-
tibiliter et perfecte continebit cor-
pus suum. nullomō poterit victo-

ria anime supra corpus diuini
Secus autem fuit in statu innocē-
cie quando licet anima perfectum
habeat dominū poterat illud
dominū perdere quia se a deo po-
terat auertere per peccatum tunc
autē nūq̄ auerti poterit et ideo do-
minium suum siue victoria sua fu-
per materiam suam nūq̄ poterit
diminui Et ideo nūq̄ poterit p̄prie
loquendo pati et ideo corpus su-
um erit ipassibile. Tercio cū
anima nō sit solum forma corpo-
ris s̄ etiā motor sicut patet 3° de a-
nima et libro de motu animalium
mouebit corpus per voluntatem
et q̄ habebit perfectū dominū su-
per illud ideo aīa gloriosa inquantū
beatamouebit omnino sicut uolet
corpus mouere et ideo erit corpa-
agilia. Quarto cū aīa possit ra-
tionabiliter uelle q̄ corpus suum
sit in eodem loco ubi est aliud cor-
pus sine amotione alterius corpo-
ris et anima poterit regere corpe
suum sicut uolet sequit q̄ anima
poterit ponere corpus suum in lo-
co ubi est aliud corpus Et ista u-
tus uocatur subtilitas. sic igitur e-
rit corpus gloriosum daitum ipas-
sibile subtile et agile Et ista priui-
legia uocantur a doctoribus qua-
tuor dotes corporis per quādam fi-
guratiuam locutionē q̄ sicut bos
datur in signum p̄p̄tue confedē-
cōis et aicitie it̄ uir et m̄lierē ita il-
te dotes dabunt hoīb⁹ glorifica-
tis p̄ sēp. Ite autē dotes ponūt cō-
iuncti ad **Col. 1. 12.** ubi facit ap̄s
opacōez in tē morte hūanā et t̄ huc
redōez hūanā et dicit sic. semiat in
corrupōe resurget in incorruptōe

id ē incorruptibile a impassibile se-
minat in ignobilitate. in obscu-
rate mortis resurget in gloria hoc
ē in claritate. seminat in infirmitate
resurget in virtute hoc ē agilitate. se-
minat corpus aiale: resurget cor-
pus spūale id est subtile ad mo-
dum spūs. Spūs em̄ potest siml eē
cum corpe sicut patz de aia que ē
tota in toto a tota in qualibz pre-
a sic potit corp⁹ glōsū p virtutem
subtilitatis esse simul cū corpe nō
glorioso qm̄us hoc nō placeat
sancto **Thome** p. s. māru d. xx. q.
i. in solucōe argumēti p̄mi a secu-
di vbi expresse dicit q hoc nō hō
corpus glōsū ex dote subtilitatz
sed ex opacōne virtutis diuine.

Descendēdo ergo ad literā **I**ste
quatuor dotes in hac lra expm̄t
fm̄ illum ordinē **P**rimo em̄ nota
tur claritas cum dicitur fulgebunt.
Secūdo impassibilitas qz iusti **S**apie
p̄mo. qz iusticia p̄petua ē et imor-
tal. **T**ercō subtilitas qz tamq̄ scā-
tille. **Q**uarto agilitas cum dicitur
discurrēt **E**t qz cōpletoriū qd dicitur
in fine diei **P**remiū nostrū fīa-
le figurat ideo tūc quatuor p̄s. di-
cuntur tantū ad illas q̄tuor dotes
significandas. s̄ de appropriacio-
ne p̄transio ad p̄ns. **P**ro literā
nota qz arūdimētū ē locus vbi cres-
cunt arūcines **V**nde sicut scātille
mouētur sine difficultate inē arū-
dines a sine resistēcia **I**ta sancti
sine resistēcia corpa mouebūt
Fulgebūt iusti **N**ota qz viri iusti
meito se exponere bñe p̄ x̄po acti-
bus virtuosis in presenti a si eis
tribulacōes occurrāt illas equanī-
miter sustinere a hoc habita cōsi-

deratione ad premiū qd sequitur
Armigeri qui seruiūt magnis do-
minis p diuersis tempib⁹ anī cō-
uenientes robas accipiūt. vnā
p hyeme. aliaz pro estate. **I**lla q̄
dat p hyeme est de grosso pāno
causa ē qz delet exponi. mō pluui-
is. mō ventis. mō niui. mō igni. s̄
roba q̄ dat pro estate ordinat de
subtili panno a delicato a hoc q̄ a
seruiet homī pro tempe ḡcioso
videlz in estate **I**stomō deus pro-
uidet bonis viris **V**ita presēs est
hyemps. **V**ita futura est estas.
Corpus est aie sicut roba **J**ob. is.
pelle a carnib⁹ vestisti me. **R**igidū
in presenti est temp⁹ tribulacio-
nis a agustie a p̄mē. **R**igidū corp⁹
nunc est sicut roba de grosso cru-
di panno. sed temp⁹ futuri vite a-
terne ē temp⁹ estatis glōe a hono-
ris. **E**t ideo tūc habebit aia robaz
valde glōsā qm̄ corpus erit duri⁹
sile. impassibile. agile. a subtile. **E**t
ideo sic bon⁹ armiḡ speras a cert⁹
de roba estiuāli lacerat a destruit
a expedit robā hyemalē in fūcio
dm̄ sui a nō pat̄ pluuiē. nec niui.
nec igni. **I**ta iustus in presēti cor-
pi suo n̄ pat̄ ab opib⁹ p̄mē. s̄ se-
per se exponit ad honorem dm̄ sui
quantum potens. sciens **Q**uoz
fulgebunt iusticiā. **R**efert scrip-
tor quidaz de natūis rerū qz p̄
alexander habuit vestimentum
quoddam de pilis salamādre qd
quidē vestimentum quando ab-
lū debuit ad honestatem non la-
uabatur in aqua. sed proieba-
tur in ignem et non combureba-
tur. sed fulgencius reddebatur
Sic corpora sanctorū nō i aquis

Cartho

carnaliū delectationū lauari dñe
 vt fulgeant sed magis i igne tri-
 bulationis Et ideo **Eccl̄. 2.** dicitur
In igne probatur argentū et au-
rum hoies vero in camio humilia-
tionis **¶** Secdo notandū q̄ iusti
 fulgē delēt i pñti triplici daitate
Videlicet .fame. vite. et doctrine
 vt fama referatur ad extraneos
 vita ad nosmetipsos . doctrina ad
 subditos et propinquos. Et hec l-
 plex caritas est maxime necessal-
 a viris ecclesiasticis. **Primo** vt
 fulgeat bona fama q̄ diu em̄ cari-
 dela ardet et fulget **Delectabile ne-**
gocium ē et vtile. Sed quādo ex-
 tinguuntur relinquit locū circumstan-
 tem tenebrosū et fetet. et sicut di-
 cit **Aristoteles 1. de animalibus** Ille
 fetor est valde nociu⁹ pregnantī
 mulieri q̄ si sit vehemens facit eā
 abortire et occidit fetum **Istomō**
 est de quolibet viro ecclesiastico
 qui quasi candela ardens et lucens
 in ecclesia constituit q̄ diu est boē
 fame delectabilis est et vtilis dādo
 bonum exemplū alijs. **¶** Si autē ex-
 tinguuntur vento temptacōis et om̄it-
 tit aliquod notoriū p̄ccatū et pub-
 licum statim relinquit circa se lo-
 cū tenebrosū et fetet p̄ infamiam
Iste fetor nocet p̄sois in p̄posito
 existentib⁹ s̄acte viuēdi **Sc̄m̄ em̄**
 p̄positū est cōceptus l̄ fetus mētis
 et certe frequēt bone persone sic
 cōcipiāt a spiritu sancto. sed per
 fetorem scandalosi p̄ccati suffocat
 cōceptus iste et locus vicin⁹ effici-
 tur tēbrosus quia status ecclesia-
 sticus p̄ tales cōceptibilis reddiē
 et deuisibilis iudicatur qui quādo
 habet p̄sonas huiosās et fulgen-

D

E

tes a lapcis notabiliter et racōna-
 biliter honorat **Job 13.** **Lucē splē-**
didā fulges et omnes fines terre
adorabūt te. **¶** Secdo fulgere debet
 in vita p̄nti quo ad nosipos i
 trinsecus in cōsciēcijs vt cōtinea-
 mus lumen more solis n̄ more lu-
 ne. **Sol em̄** sic lucet q̄ habet sibi
 lucem incorpatam per totum **Lu-**
na autē nō sic. Et ideo semp̄ appa-
 ret macula quedā in luna. Et q̄si
 vmbra hominis portantis fascicu-
 lum spiarum vt vetule fabulant
Istomodo boi vi i ecclesia fulgēt
 moē sol q̄ fulgēt i fama: fulgēt
 i conscientia d̄ quorū quolibet di-
 citur **Eccl̄. 4.** **Quasi sol effulges sic**
ille effulsit i templo dei et Math.
13. **Fulgebūt iusti sicut sol** **Mali**
vero fulgebunt sicut hīa quia licet
 sint dare fame sunt tam̄ vmbrosi
 in conscientia vbi interior homo
 portat fasciculum spiarum v̄ pun-
 genciū peccatorū **Baruch vi.** **Nisi**
aliquis exterlerit rubiginē n̄ ful-
gebit. **¶** **Tercō** debemus fulgere
 per doctrinam **Dan. 12.** **Qui docti fu-**
erint fulgebunt sicut splendor fir-
mamēti et qui ad iusticiam eru-
diant multos tamq̄ stelle in per-
petuas eternitates **¶** **Dubitacō** tra-
 lis **Vtrum** corpus gloriosū istis
 quatuor dotibus sit dotandum.
Probat p̄o q̄ n̄ **Quia** nō erit cor-
 pus impassibile quia erit corp⁹
 mixtum ex quatuor elementis et
 quatuor humoribus et per conse-
 quens contraria erūt ibi appropi-
 mata et agēt et patiēt adiuuē ḡ
 corp⁹ erit passibile **Secdo** sic **Sē-**
tire est pati 2. de anima sed illa
 corpora erunt sensibilia et scient

in actu videndo audiendo. tangen-
do et sic de alijs quia alias vita fo-
ret magis sompnus q̄ vita et p̄
cōsequens vita ipsa sicut dicit
Aristoteles 4. Eth. q̄ sompnus ē
dimidia vita Ergo erunt passibi-
lia. **Tercō** arguit q̄ corp⁹ glo-
riofum non est datum quia calor
est extremitas p̄spiciū in corpore
terminato. Lux autē est qualitas
corporis p̄spiciū itē terminati s̄m
Aug⁹ 19. de ciuitate dei. Pulchri-
tudō corporis est conueniētia parti-
um cum quadam coloris suauita-
te. Igitur erit corp⁹ colorātū non ḡ
lucidum siue datum. **Quarto** q̄
corpus gloriofum non erit subti-
le quia tunc posset esse in eodem
loco cum corpore non gloriofo et
eadem ratione cum infinitis sicut
Arguit quarto p̄hicoz. Si duo
corpora possunt esse simul et infi-
nita. **Quinto** q̄ corpus gloriofū
non erit illo modo agile q̄ possit
moueri ad voluntatem anime q̄
tunc posset moueri in instanti cō-
sequentiā patet quia volūtas po-
test hoc velle. Nam volūtas est
impossibiliū sicut patet 3. Eth.
Ad oppositū est fides xp̄iana et
habetur ad **Cor.** 14. q̄ in litera ista
Ad questionem dicendū q̄ sic
Nam sicut corpus humanum ē
instrumentum ad merendum sic
instum ē q̄ premietur sicut instru-
mentum anime ad bene viuendū
sed ad hoc habendū requiritur q̄
defectus corporis oīno tollantur
Nam si defectus corporis p̄mane-
rent nullomō foret anima beata
siue homo beatus qui compositus
est ex corpore et anima. defectus

at corp⁹ manifeste sūt pensia p̄
et p̄ctū p̄m hōis illi dicit sic nūc sup-
pono ḡ illi defect⁹ dūc i futura b̄i-
tudie supplei p̄ ḡrias cessas ill de
fectib⁹ contrarias. **Ad** p̄mū dicē-
dū q̄ esturatio corp⁹ in futuro mi-
raculosa est et p̄pan⁹ statū gloriofuz
ad statū natuālē totū ele mācu-
losū q̄cōd supnatuālē tūc fiet mō
q̄ oīria sine appropriata n̄ agāt
fieri p̄t vtute dina et nulla alia sic
fuit de tribus puris **Dan.** 13. q̄ sic
fiet ibi tamē si dabitē factis aliq̄d
donum increatū siue inherens aie
siue corp⁹ per quod p̄portio elem-
torum siue humorū vniiformiter
conseruabitur vel nō. nō est nobis
sufficienter reuelatum. et ponē-
q̄ h⁹ fieret. posset tū dici māculū
h⁹ tenēdū ē q̄cūq̄ mō h⁹ fiat q̄
salcē fiet q̄ elementa agāt adiu-
cē i corp⁹ gloriofato nec q̄ tenetur
crede d̄ns tenet et aīns. **Ad** scdm
dicēd q̄ passio ē duplex. **Materia**
lis sic q̄ ignis agit i aquā. Et ipe-
cōnal sic q̄ colorātū agit i oculūz
Prīa passio n̄ est in corp⁹ b̄is.
Secda est. Et iō erit oēs sēs⁹ i suis o-
paciōib⁹. et tū tm̄ p̄t imutacōem
spūalē sēs⁹ hōis est receptū spū-
sine materia et d̄ aia. **Ad** tēciū q̄
aie potēt sua corpa oīdē clā sic
volet. Corp⁹ at̄ daz p̄t appareē co-
loātū. Et iō erit dara et colorāta q̄
tū ad appnciā sic hō volz. **Ad** q̄z
tū credē ē q̄ sic corp⁹ gloriofū cū
finitis corp⁹ eē p̄t h̄ n̄ posset eē
cū infinitis corp⁹ q̄ nec possent
eē infinita corpa s̄l̄ licz infinita cor-
pora possent esse. **Vnde** ad philo-
sophū nō ē argumētū nisi a latē
et impossibili ad mīmū impossibile B

apud multos putatum. Ab qn
tu d agilitate qd posset moueri in
instanti: neganda est cōsequētia qd
uolūtas beata nō potest uelle ipso
fibile. i. factō tamen defendere. qn
ultra omnē uelocitatē datam p̄t
se homo mouere glorificatus. Sē
per tñ habebit uelocitatē finitā
sicut xps in ascendēdo prefixit sibi
uelocitatē: quam uoluit. s. tñ suc
cessiue ascendit. **Lectio. 37.**

Iudicabūt sancti nationes
a dominabuntur popul
a regbit dñs illoz in per
petuū. **P**ostq̄ spūs sanctus de
clarauit qualis erit iustoz p̄ iu
diciū excellentia glorie corporal
Dic oñdit qualis erit eorum i iu
dicio assentiā p̄sonalis. De qua
habetur **Matth. xix.** Vos qui secu
ti estis me in regeneratione cum
sederit fili⁹ hominis in sedē maiest
tatis siēs sedebitis a uos sup sedes
iudicantes duodecim tribus isra
hel. Erūt em̄ magnus hōnor sādīs
qn illoz erunt iudices quos paz
ante habuerūt persecutores. a tñ
iustum est qd eos recte iudicent a
quibus iniuste iudicabātur. S;
qd aliquñ cōtingit qd hō sit assessor
iudicis p̄ una die a postea nullā
iurisdictionē in illos habet quos
prius iudicauit. Ideo ne hoc estie
tur de sanctis xpi assessoribus in
iudicio. **T**ria facit spiritus sād⁹
in hoc textu. Nā ista se habent fm
ordinem iudex dñs a rex. qd n̄ om
nis iudex ē dñs nec omnis dñs ē
rex. Sed e contra bene cōuertitur
qd omnis rex ē dñs a omnis dñs
ē iudex. Incipiēdo ḡ a supiori ad
inferi⁹. **P**rimo attribuit iudiciuz

sanctis tamq̄ assessorib⁹. **S**ecun
do dñum tamq̄ possessorib⁹. Et e
cio regnū tamq̄ cōregnantib⁹ ad
Thimo. 2. Si sustinem⁹ a cōreg
nabim⁹. **S**ecūda ps. ibi. Et dñs
buntur. **T**ercia. ibi. Et regnabit
Et sic triplex prerogatiua tangit
quaz sancti habebūt in futuro iu
dicio generali a deiceps. **I**pi em̄
habebūt p̄tatem iudicandi domi
nādi a regnādi. In iudicādo ē uel
erit reatitudo sētentię que nūq̄ re
uocabitur. qd iudicabūt sādī na
tiōes. In dñando magnitudo po
tētię. que nūq̄ cōartabitur. qua
dñabūtur populis. In regnādo ē
titudo p̄manētię q̄ n̄ terminabit
quia regnabit dñs illoz i p̄petuū
dicit ḡ. **I**udicabūt sancti nationes
a malos qui tales p̄manserūt id
ē sine gracia quales nominati sūt
infra in fine capituli. **N**atiōes im
que dice sūt cōsumationis. Et do
minabūtur populis quib⁹ prius
sūbiciebātur. In p̄. **S**ubiēcit popu
los nobis a gētes sub pedib⁹ nōs
tris. **S**ed cōtra. in iudicio cessa
bit omnis prelatio a dñum crea
ture sup creaturā. **I**uxta illud ad
Chor. 14. Deide finis euz tradiderit
regnū deo a p̄i cum euacuauerit
omnē potestātē principatum a u
tutem a dominacōem. **U**bi **Hay**
mo i glosa **T**ūc cessabit omnis cre
ature prelatio i angelis a homini
bus cessabit timor regbit caritas
nec erit iter p̄sidentes a subditos
ulla dissēntio. **Q**uod dīcēdum qd ad
dñum pertinet potētia cohercēdi
rebelles a castigādi. Et ideo qd san
cti habebūt dampnatos i suo car
cere omni cohercēdos a puniēdos
de cor.

de eoz iusta puniōe gaudebūt
 a fm quēdam modū eis dñari di
 ci possunt **Sequit̄. Et regnabit**
dñs illoz in ppetuū. Notandū q̄
 securū est seruire illi dño qui in p
 petuū regnabit fructes dñis mor
 talib⁹ pncipib⁹ a regib⁹ a nobili
 b⁹ sūt in magno periculo qñ dñi
 sui moriātur: nō solū quia seruici
 um suū perdunt: imo qz fr̄q̄nter
 cōtingit q̄ illos quos magis fami
 liares habuit ip̄s: fili⁹ magis ha
 bebūt odiosos. sicut historie m̄lce
 docent. s̄ certe fr̄uire deo regē est.
 a qz de immortalis: qui seruiūt si
 bi in ppetuū regnabūt **Apoea. 4.**
Redemisti nos in sanguine tuo a
fecisti nos deo nostro regnū. a Sa
pie. 6. Diligite iusticiā in ppetu
um regnetis. Judicabūt sancti
naōes. Malefactores et rei crimi
nosi ex triplici causa solent cōfidē
se euafuros impune. Primo quia
sperāt qz possunt dedimare a euita
re rigorem iudicij vt sine examia
cōne iudiciali fiat emēda p medi
acōem amīcoz. Secūdo sperāt rei
pbabiliter euafuros licet nō om
nino impune si possit subire iudi
cium sic tñ qz habeāt iudices a al
sestros fauorabiles eis. Tercio p
trāslationē psonarū suarū. qz re⁹
in vno regno potest impune con
seruari in alio. s̄ certe nullo istoꝝ
modoꝝ possunt euadē peccatores
quia iudicabūt sancti naōes. nō
em dedimabūt rigore iudicij. quia
iudicabūt. nō impetrabūt iudices
qui sūt eis p̄picij. quia iudicabūt
sācti. nec se alienabūt a loco sup
plicij. quia nō iudicabūt vnam
gētem tantum s̄ omnes naōnes

2

26

In ps. Judicabūt in nationibus
Judicabūt igit̄ vt assessores. sācti
 xpi imitatores. naōnes. peccato
 res **De primo nota qz durū est**
 reo iudicando iudicialiter si iudex
 sit sibi extraneus qui sibi in nullo
 penitus teneatur. **Secūdo si sit ta**
lis qz a iuris regula nullaten⁹ ab
ducat. Tercio si sit tal de cui⁹ in
iuria re⁹ accusatur. Modo sandi
in iudicio reddent se peccatoribus
valde extraneos. quoniā etiā ip̄e
xps dicit. Amen dico vob̄ Nescio
vos Math. 24. **Secūdo nullo mō**
dedimabunt a regulis iuris. quia
sandi iudicabūt et sanditas est
iusticia maxima. Est em̄ iduti no
uū hominē qui fm deū creat⁹ em̄
iusticia a sanditate veritatis. Ad
Ephe. 4. Tercio ipsi erūt hostes i
pioꝝ quos impij in hac vita ocul
cauerūt Abbauc. 1. Quare respi
cis a tacis calcate ip̄io iustioꝝ
se. Et iō ipsi tūc vsa vice eos calca
būt. Malach. vltio. Cōuertimini
a videbitis quid sit iter impiū et
iustum. iter seruiētem deo a nō s̄
uiētem ei. Et cito post Egre dimini
a salietis sicut vitulus de armen
to a calcabitis impios cum fuerūt
cinis sub planta pedum vestroꝝ
De isto iudicio indefinēter cogita
re debem⁹ Vñ Greg. xxxix. ome l.
Presētis temporis talis sit leticia
vt nūq̄ amaritudo futuri iudicij
recedat a memoria. Itē Bernard.
sup ps. Qui habitat. Ruid taz pa
uēdum: quid taz plenū anxietate
a vehemētissime sollicitudinis ex
cogitari potest q̄ iudicāduꝝ asta
te illi tam terrifico et deifico tribu
nali a incertam adhuc s̄bitamqz
W. 1.

C

M

vide mūdū et Anale iudicū

sub districto iudice expectare sen-
tenciam ubi iudex teste non indiget
ubi veritas discutit intentiones.
Et in quadam epistola ad Robertum
monachum. Veniet qui male iudi-
cata iudicabit illicite iurata con-
futabit qui faciet iudicium iniuriam
patientibus. Veniet inquit di-
es in qua plus pura corda quam astu-
tiosa et consuetudo bona quam mar-
subia plena. quoniam iudex non fal-
letur verbis nec flectetur donis.
Ubitatio legalis. Vtrum sancti ho-
mines in iudicio generali participabunt
aliquo modo actum iudicandi.
Res non videtur. **Job. 4.** Omne iudi-
cium dedit filio. & nullus alius ha-
bet iudicium. **Secundo** sic. In nullo
iudicio potest esse accusator et iu-
dex eadem persona. sed sancti viri e-
runt accusatores malorum. **Sapie.**
4. Stabunt iusti in magna constantia
aduersus eos gratia. **Terzo** sic. **h.** po-
tissime intelligendum fore de pauperibus vo-
luntate de quibus dicit **Job 26.** Iudicium
pauperibus tribuit. **h.** est etiam propter ta-
quam **h.** solum apostolis est permittitur. **Ma-**
th. 19. Sedebitis super sedes iudican-
tes. **12.** **eb.** israhel. **h.** non omnes paupe-
res voluntarie sunt apostoli. **Secundo** quod
martires et virgines offerunt deo de
corpore suo & eis magis debetur
potestas iudicandi quam pauperibus
qui offerunt substantiam secula-
rem. **Terzo** quod inferior non iudicabit
superiorem. sed multi diuites erunt su-
periores in celo quibusdam pauperibus
h. gratia. **Ad oppositum** est illud **Ma-**
th. 19. Sedebitis super thronum iudi-
cantes duodecim tribus israel. **Ite** **psa-**
lm. 3. Dominus ad iudicium veniet cum
senioribus populi sui. **Ad ques-**

tionem dicendum quod actus iudicandi
in iudicio generali diuisis diuersio-
de attribuitur quinque modis in scrip-
tura videlicet ordinata maiestate. dele-
gata potestate. assessoria dignitate
approbatiua conformitate et com-
paratiua diuersitate. **Primo** modo
videlicet ordinata maiestate solus deus
iudicabit per **Reg. 2.** **Quoniam** iudi-
cabit fines terre. **Delegata** potestate
iudicabit humanitas christi sic tac-
tum fuit in primo argumento **Jo. 7.**
Omne iudicium dedit filio. **Nullus** enim
habet potestatem delegati nisi christus
in quantum homo. **Assessoria** dignitate
et sic iudicabunt voluntarie paupe-
res iuxta illud in tercio argumento
tactum **Job 26.** iudicium pauperibus
tribuit et hoc est conueniens propter du-
o **Primo** quia ad iudicandum se-
magis disposuerunt. **Vnde** erunt ma-
gis idonei. **Paupertas** enim volun-
taria non est nisi eorum qui soli
christo intulerunt et propter eum om-
nia contempserunt secularia nego-
cia et ideo in eis nichil debet esse quod
iudicium possit peruertere. **Secundo**
quia iudicare magis meruerunt. **Cuius**
causa est quia humilitati con-
trahit exaltationem per modum meritum
sicut **Matth. 23.** Qui se humiliat exal-
tabitur. **in** modo inter omnia que homi-
nem despectum faciunt est pauper-
tas. **Vnde** illi qui apud homines
apparent magis pauperes videntur
esse magis despecti. et ideo qui
volunt paupertatem suam osten-
dere excoGITANT quantum potest vilitatem ve-
nitimorum ut homines per hoc ad opationem
non puocent. quod igitur vel pauperes faciunt
se contemptibiles pro christi iuste merentur
aut excellenciam assessorie dignitatis

Quarto modo attribuitur actus iudicandi iudicio quibus tamen a probata conformitate et sic iudicabunt omnes electi quia omnes tamen angeli quam homines approbabitur scilicet iudicantur id est christi **Apoc. xix.** Audiuimus vocem turbam dicentium in celo **Alla** laus et virtus et gloria deo nostro quia vera et iusta iudicia eius sunt **Quinto** attribuitur actus iudicandi quibusdam ex quibusdam operatiua diuinitate. et iste modus iudicandi laudabilis non est quia sic minus mali dicuntur iudicari magis malos secundum illud **Luc. 12.** **Viri** minute surgent cum generatione hac et condempnabunt eam. **Ex** istis patet ad questionem quod sancti participabunt actu iudicandi omnis generaliter **Secundo** modo per approbationem quod est satis improprie et transumptiue dictum. sic enim omnes existentes in loco iudicij et approbantes iudicij presentia iudicant **Sed** ideo dicunt doctores quod specialiter pauperes participabunt actu iudicandi sicut assessores propter rationes superius adductas et auctoritates scripture que ad hoc sonant **Vnde** glo. super illud **Math. xix.** Vos qui reliquistis omnia et secuti sunt dominum **Hij** iudices erunt qui licite nec recte vbi sunt hi iudicabunt. **Greg.** tamen vi. mor. exponens illud primum ultimo. nobiliter in portis viuis eius quando sederit cum senatoribus terre residet quia iudicij sententiam cum eisdem ecclesie predicatoribus discernit vbi doctoribus attribuit actum iudicandi sed bene statim filii quod sunt pauperes et predicatores.

Ad primum patet per dicta quia auctoritas intelligitur de potestate delegata **Ad** secundum dicendum quod in iudicio humano vbi iudex non habet quod procedat nisi ex probatis et allegatis non debet esse iudex et accusator. sed in iudicio diuino vbi iudex non habet informari sed omnino nouit causam idem potest esse accusator et iudex. similiter reus non negabit sed confitebitur vel nolit. **Ad** tertium quando arguitur quod si aliquibus sanctis competet iudicare maxime opereretur pauperibus concedendum est quod eis competit potestas assessoria non ut iudici consulant sed ut honorentur et similiter conscientie eorum quasi libri in quibus decreta iudicis christi poterunt plane legi. **Ad** primum in oppositum de xij. ap. l. s. respondit **Aug.** in de ci. di. c. vi. quod per illud numerus duodenarium non numerus talis ad legem intelligitur sed per numerum misterium designatur. **Alias** cum matthias loco iude fuerit electus paulus sine throno relinqueretur nisi duo sederent super **Et** ideo per numerum duodenarium qui est numerus perfectionis vniuersa pauperum multitudo perfectionis designata filiter vniuersitas iudicandorum cum die 12. et 13. **Ad** secundum de matribus et virgibus dicitur quod isti non sunt de corde vbi ponuntur decreta diuine iusticie sic paupertas. habet paupertas dicitur et irritat sollicitudinem dicitur que suffocat verbum **Luc. 8.** **Ad** tertium dicitur quod creditur per fratres pauperes quod iudicabunt se meliores non auctoritate propria sed auctoritate superioris cuius erit assessores sic a quo iudex delegatus est melius inferior

A2

quod ille quem iudicat. Lcō 26.

Qui fiduciam in illi intelligere
veritatem et fideles in dilectione
accescent illi qui donum
et pax est electis dei. Postquam spiritus
sanctus declaravit quod erit electorum remunera-
tio. Primum quantum ad honestatem
corporalem. in illa lege fulgebunt iusti
Secundo quantum ad potestatem iudicalem.
In illa iudicabuntur sancti. Tercio
declarat qualis erit eorum remunera-
tio quantum ad felicitatem spirituales in
eorum aeternitate. Vbi notandum quod tri-
bus virtutibus theologis indigent
in presentia ad hoc quod in fine supernaturalem
conuenienter ordiemur videlicet fide. spe. et
caritate. De quibus loquitur Apóstolus
ad Cor. 13. Nunc autem manet fides
spes et caritas hec tria. scilicet quod fides est
cum obscura cognitione siue expectati-
one. Spes cum diuturna dilacione.
Caritas cum tepida dilectione. Iam ista
tres habent in futura beatitudine perman-
entem non presentem in qua nichil est imperfec-
tum nichil diminutum. Iam manente
caritate et perfectione actus huius fi-
des et spes euacuabuntur. Cum enim ve-
nerit quod perfectum est euacuabitur quod
ex parte est ad Cor. 13. Succedet ergo in
aeternitate electorum doctores anime quod per noi-
na operationum designantur quia fidei
succedet visio et spei comprehensio si-
ue securitas. Caritati autem nichil suc-
cedet. si ipsa manebit perfectior quam nunc
est. Et vocatur dilectio siue fructio.
Sunt ergo tres doctores anime. visio. dilec-
tio. tensio siue comprehensio. Sic enim
erit anima summe beata videns tenens
diligens summum bonum in quo credit
in quem sperauit et pro posse dilexit. Et
de istis doctibus determinat in ista
lectione et docet quod sancti vitam ele-

cti dei qui in presentia vita tribulationibus
varijs pro suis bonis operibus expo-
nunt deum nudo visu agnoscent
diligent et totaliter ei accesserunt. Vnde
dicit sic. Qui confidunt in illi. qui
fidem spem et caritatem in illi habuerunt
intelligent nudo et clare Jo. 3.
Videbimus eum sicuti est. Veritas
te id est deum qui est prima summa
veritas Jo. 16. Ego sum via veritas
et vita. Et fideles in dilectione et fi-
deliter diligentes et perseverantes.
acquiescent illi et perpetuo adhaere-
bunt illi quia in futuro a societa-
te eius auelli non poterunt qui eum
hic pro fide et spe tenuerunt. Et
quia posset aliquis credere quod ista
remuneratio fiet sanctis propter va-
lorem suorum operum quasi opera-
tio scilicet ex sui conditione forent con-
digna tanta remuneratione. Ideo
hoc concludens dicit quod predicta pre-
miatio fiet sanctis ex dei liberali accep-
tatione. quoniam donum et pax est
electis dei quasi dicitur Pax et bene-
dictio quibus que est futura electis
est donum dei liberaliter et super con-
dignitatem passionum presentium
premiatis. ad Ro. 8. Non sunt con-
digne passionibus huius temporis
ad futuram gloriam.

Questio literalis. Vtrum ho-
mo ad iustus gratia possit mereri
vitam eternam ex condigno. Vi-
detur quod non. Primo per auctorita-
tem allegatam ad Ro. 8. Non sunt
condigne passionibus ac. si scilicet passio-
nes sunt maxime merito legi nulla o-
peratio bonis sunt condigne ad vitam eternam.
Iam quod reddit alicuius debitor quod ei
debet nichil meretur apud eum. si quicquid
posset pro deo facere deum et adhuc

ampli⁹ detrem⁹ si ampli⁹ posse
 m⁹ sic dicit Aristoteles 8. ethico
 c. 19. impossibile ē nobis retribu
 ere dignos hōres dñs a parentib⁹
 qui eorū bñficia sēp excedant et
 Luc. 11. Cū oia bñ feceritis dicite
 qd sui inuiles sum⁹ qd debim⁹
 facē fecim⁹. Præterea q̄cūq; meret
 aliq̄s ab aliq̄ constituit illū debito
 rem sui s; dñs nulli ē debitor nec es
 se p̄t q̄ nichil possum⁹ ap̄d eum
 meri. Ad oppositū ē illd̄ **Thē. 31.**
 Erat mces opi tuo sed merces que
 dat p̄ ope corūdet dignitati ope
 ris q̄ cū vita eterna sit mces opis
 hōis existētis in grā p̄t tal̄ homo
 ex d̄digno vitā etnam p̄mereri.
 Præterea ad **Thimo. 2.** De reliq̄ re
 posita ē in corona iusticie quā ed
 det in dñs in illa die iusts iudex
 s; qd reddet s; iustū iudiciū ē in
 cōd̄dig; q̄ hō p̄t p̄meri coronā
 iustā et d̄digm; s; illa ē vita etna.
 ergo c̄. Ad questionem dicē
 dum qd hominem adiutus gratia
 p̄mereri vitā eternā ex condigno
 potest intelligi dupliciter. Vno
 qd meriti hōis tm̄ valeat nālē pu
 ta qd tāta sit bonitas i natuā siue
 s; bā meriti qd ei debeat vita etna.
 Alio qd tm̄ valeat legalit̄ ex isti
 tucōe legis sic parua peciā cup̄ ex
 natuā sua siue natuāli vigore nō
 v; tm̄ sic vn⁹ paū s; ex istitu cōe
 p̄ncipis tm̄ val; Istō opa nra
 ex sua natuāli bonitate nō merētur
 vitā etnā de cōdigno s; de d̄gruo
 tm̄ qd d̄gruū ē qd hōi faciētū s; m̄ po
 tēciā suā finitā dñs et̄buat s; m̄ po
 tēciā suā infinitā s; secūdo possu
 m⁹ dicē qd opa nra sūt d̄dig; vite
 etne ex grā n̄ ex s; bā act⁹. Statuit

enim deus qd bene opans in grati
 a habebit vita; eternā q̄ p̄ legē
 et gratiam principis nostri existi
 meremur de condigno vitam eter
 nam. Ad primum dicendū qd
 non sunt cōdigne passionēs na
 turaliter s; legaliter ut dictum est.
 Ad secūdu dicendū qd mēmur
 faciendo quod debem⁹. deo cristo
 sic statuente et ordīnante sed nō
 absolute ex natura reddiciōnis si
 cut argumentum procedit. Ad
 terciū qd deus constituitur debitor
 ex natura sui promissi non ex na
 tura nostri cōmissi sicut dicit ma
 gister li. 1. dis. 27. c. 2. Qui cōfidūt
 Notandum qd spes a confiden
 tia est tribus generibus homini
 maxime necessaria dimicantib⁹
 Navigantibus Et egrotantibus
 Nec vero tres condiciōes nobis
 conueniūt si vitam et statū nrm̄
 pensemus Sumus enim dimican
 tes a cōtra hostes otinue preliātes
 In ps. Multi bellantes aduersum
 me a Machab. 2. Non cōcupisca
 tis spolia quia bellum aduersum
 vos ē scūtū nostrum est fides nos
 tra ad Eph. vi. In omnibus sum
 tes scūtū fidei in quo possitis oi
 a tela nequissimi ignea extingue
 re In histoia britonum scribitur
 de Archturo rege qd in interiori p
 te scuti sui ymaginem virgins
 gloriose depictam habuit quam
 quotiens in bello fatigatus aspe
 rit spem recuperauit a vires Istō
 modo nos si in bello vite presētis
 triumphare velimus infra scūtū
 fidei nostre ymaginem virgins
 cum filio deportemus hanc respi
 ciamus et in ea confidamus q̄a
 W. 3.

Collō
 A3
 B

ab ea vires & virtutes recipiemus.
Ambrosius de sancta virginitate.
fit nobis tamquam in ymagine depi-
cta vita marie ex qua velut ex spe-
culo refulget species castitatis et
forma virtutis. **Hinc** sumatis ex-
empla viuendi ubi tamquam in ex-
empli magistra expressa probita-
te quod corrigere. quid effugere. quod
tenere delectatis ostendit. **Narrat**
Marbodius de natura lapidum c. 27.
quod est vna gemma que vocatur a-
chate. habens in se naturaliter mo-
re pregnantis vnam aliam gemmam.
Ista gemmam natura suggerente
aquila cognoscit. et eam in mado suo
cum habuerit pullos collocat in-
ter eos et quod diu in mado fuerit pull-
michu diffortunum accidere potest.
Gemma ista Mariam significat que
lapidem angularem in se opere spi-
ritus concepit. **Pater** vero celestis
nos tamquam pullos suos in mado mi-
litantis ecclesie modo fouet. sed
ne per inimicos nostros aliquod
nocumentum extrinsecus nobis
inferatur gemmam istam videlicet
Mariam in medio nostrum posu-
it que si eam deuote inspererimus
et dilexerimus ab hostibus nos
defendet. **Et** ideo non in armis no-
strarum virtutum confidamus
sed in istius virginis gratia in qua est
omnis spes vite et virtutis. **Eccle-**
siastici vicefimo quarto. **De** qua
exponi potest **Illud** Ecclesiastici
quarto. **Eos** qui diligunt eam di-
ligit et qui audit illam indicat
gentes. et qui intuetur illam ma-
bit confidens. **Secundo** indigemus
confidencia spe et animositate que
sumus nauigantes in periculoso

mare huius mundi. **Vnde** nauis
si nocte stellam maris viderint sci-
unt dirigere iter suum. sed quando
est ita quod nec lunam nec stellas vi-
dere possunt de salute desperant. **Ac-**
tuus. **1.** **Regis** sole neque sideribus ap-
parentibus ablata erat spes salu-
tis. **Moraliter** **Si** vitam nostram di-
rigere velimus ad portum salutis
eternae stellam maris. **Mariae** at-
tendamus continue oculis spei nos-
tre. **Vnde** **Bernardus**. fuit missus est
omelia secunda prope fine Maria est ex-
imie maris stella super hoc mare
magnam et spaciosum necessario
ministrata. **meas** mentis illustras
exemplis suis. **O** quisque intelligis
in hoc seculo profluo magis in pro-
cellas et tempestates fluctuare quam
per terram ambulare ne auertas
oculos a fulgore huius sideris. si
non vis obrui procellis. si infugit
vni temptationum incurris scopu-
los tribulationum. respice stellam
in uoca Mariam si iactaris superbi-
e vndis. si ambitionis. si detracti-
onis. si emulacionis. respice stel-
lam. in uoca Mariam. **Si** iracun-
dia. aut auaricia. aut carnis ille-
cebra nauiculam concusserit me-
tis. respice stellam in uoca Mariam
Porrigamus ergo ei preces nos-
tras cum fiducia dicentes illud
psalme quod bragesimo septimo **Audi**
hec delicata que habitas confiden-
ter. **Et** licet virgo gloriosa pro no-
bis oret continue non tamen ma-
ris labores et pericula statim euadi-
mus. **Nam** christus quarta vigilia
noctis laborantibus discipulis
venit et dixit **Confidite** ego sum
holite perere **Matth. 6. 13** confidentia

bona est nobis necessaria quoniam
 sumus egrotantes Multum ei con-
 fert laborantibus aliqua infirmi-
 tate sperare et confidere in medico
 suo. et diligere medicum; sperare eti-
 am salutem suam; quod spes et confi-
 dentia de salute futura sit infirmo
 necessaria patet; per illud metricum.
Speret qui metuit mortuos viuent
 vidi **S**pe ducti victuros spe morien-
 te mori. quod vero amor et spes de me-
 dico multum conferant egrotis patet
 per quamdam narrationem quam ponit
Seneca 9. de d. am. c. 7. vbi
 ponitur talis casus. quidam abdicatus
 a patre suo studuit medicine.
 contigit patrem graviter infirmum
 et a medicis salus eius desperari.
 rediit ergo filius iam factus medi-
 cus et curavit patrem. facta cura
 reconciliatus patri. Accidit postea
 ut vxor patris et nouerca filij. con-
 simili infirmitate laboraret quam prius
 pater laborauerat. Iulitur filius
 a patre curare nouercam; nolens
 abdicatur. Secundo pater igitur accu-
 sat filium de eo quod noluit cum sciret
 et posset curare nouercam. quod autem
 sciuit et potuit per hoc probat quod
 patrem cura ueat de morbo consumi-
 li. filius respondit quod an posset eam
 curare vel non licet morbo consumi-
 laboraret; nam alterius spei et amo-
 ris est pater ad filium quam nouerca
Spes enim patris de filio fuit for-
 tassis magna causa curae. Unde sub-
 dit nichil magis prodest egrotis quam
 ab eo curare a quo volunt. Ad pro-
 positum cum sumus peccatis langui-
 di summe nobis est necessaria
 spes et confidentia tam de habenda
 sanitate quam de medici christi bonita-

te. Nam quantumcumque sit infirmi-
 tas magna de facile curabitur si
 speremus et confidamus. In cuius
 figuram signanter dixit christus
 euidam paralitico **Marci. ix.** Con-
 fide fili remittuntur tibi peccata
 tua propter defectum autem huius
 spei siue confidentie **Capn** et in-
 das incurabiles extiterunt peccan-
 tes in spiritum sanctum quod neque
 remittitur in hoc seculo neque in fu-
 turo **Matth. 12.** Et si quis fortassis
 a filio terreatur quia iudex est ma-
 trem intueatur que medicina est
 unde **Cassiodorus** in quadam epis-
 tola. Tu patrona humani gene-
 ris tu afflicto eis medicina singu-
 lais. **Ruis** tuo non egeat munere
 cum sit peccare commune. **Itaque**
Bern. super missus est omelia secunda
Si criminum immunitate turbatur
 conscientie feditate confusus in
 dicii horrore perterritus baratro
 incipias absorteri tristitie despe-
 rationis abesse cogita mariam in
 periculis in angustiis in tribus du-
 bus cogita mariam in uocata mari-
 am non recedat ab ore non rece-
 dat a corde. ut impetres eius oraco-
 nis suffragium ne deseras conu-
 sationis exemplum. Ipsam sequens
 non desinas ipsam rogans non
 desperas ipsam cogitans non er-
 ras ipsa tenente non corruis. ipsa
 protegente non metuis. ipsa du-
 ce non fatigaris. ipsa propicia pro-
 uenis et sic in temetipso expris
 quam merito dictum sit et nomen uir-
 ginis maria. Ex his patet quod me-
 rito sibi dici potest illud **dan. 13.**
Non est confusio confidentibus
 in te.

Lectio 31.

D. g.

Impij autem fm que cogi-
tauerunt correptionem
habebunt qui neglexerit
iustum a domino recesserunt Sa-
pienciam etenim a disciplinam q̄
abicit infelix ē. Sicut dictum fu-
it superius in principio huius ca-
pituli Spūs sanctus in hoc libro
agit nunc de iustis nunc de impi-
is alternatim. Postq̄ igitur spi-
ritus sanctus declarauit q̄ iusti nō
carebunt mercede. Sic diuertēdo
se ad impios ostendit q̄ nec impij
transibunt impune. Fuit autem
opinio eorum sicut in principio
secūdi capli patuit q̄ nulla peccā-
est iusticie vel iniusticie retributio
in futuro. Quia igitur iam declara-
uit oppositum de electis ostenden-
do q̄ premiabuntur eternale. Sic
ostendit q̄ etiā impij iuxta eorū
demerita punientur p̄porcionabi-
lit. Et circa hoc duo facit. quia pri-
mo ostendit q̄ tales infideles nō
lam aliam vitam expectantes in
futuro cruciantur. Secūdo q̄ in p̄senti
a suo desiderio defraudantur. Secū-
da ps ibi Et vacua spes. Circa p̄-
mū duo facit. Nam p̄mo pena im-
pijs debita applicatur. Secūdo causa
pene rōnabilis explicat. Secūda
ps ibi qui neglexerūt iustum. Di-
cit ergo p̄mo sic Impij autē infide-
les deum negantes a nullam ali-
am vitam estimantes. De quibus
dictum est in secūdo caplo p̄ totū
ibi Dixerunt autē impij q̄ tales in-
q̄ impij habebunt correptiones
penam eos corripientem a hoc
iustissimā quia eorū malicie cor-
respondentē. Vnde dicit fm que
id est fm illa que cogitauerūt q̄a

omne malū a cogitatione proce-
dit ideo si cogitationes puniant
constat q̄ tam locutiones q̄ ope-
rationes punientur. Consequēt
cū dicit Qui neglexerūt iustum Cau-
sam punicionis malorū explicat.
Ubi notandum q̄ p̄morbialis
causa pene tā in angelo q̄ in ho-
mine fuit negligencia. Si em̄ ho-
mo vel angelus a deo creatus in
gracia bene fuisse vsus naturali-
bus a gratuitis sibi datis nūq̄
apparisset angelo conueniēs ali-
quod sordimatur vel dei excellen-
ciam appetiuisse nec vmq̄ homo
iudicasset dictis a p̄suasioib⁹ ser-
pentis acqueuisse. sed quia neg-
lexerunt vti gratijs sibi datis per-
missi sunt cadere in errorem p̄pter
peccatum negligencie a de errore
in peccatum supbie a inobediētie.
Et ideo tangendo radicem culpe
peccatorum dicit Qui neglexerūt
iustum id est iusticiam. Iustum
enim fuit a est q̄ omnis rationa-
lis p̄ gratias a deo acceptas sol-
licite a diligēt deum honoret qui
est eandē gratiarū largitor. Mic-
he 6. Iudicabo tibi o homo quid
fit bonum a quid dominus deus
tuus querat a te vtiq̄ facere iudi-
cium a diligere iusticiā a sollicite a-
bulare cū domino deo tuo. Et q̄a
negligentia parit contemptū. Ideo
subiūgit q̄ non solū neglexerūt
iustissimo a dño recesserūt q̄ is-
pū dē Impij cū i p̄fundū p̄dōq̄
venerit cōtēpmit. Et nō q̄ iste ē
modus cadendi seu ordo in homi-
ne quantumcūq̄ fuerit i statu p̄fō
viz p̄mo negligē modica loq̄ oci-
osarato cōsiteri parū dicit dñus

officiū. hec videntur eē modica peccata. Et ex istis dyabol⁹ iducit in grauissima peccata. Circa doliū sunt magni circuli quibus affēs doli colligantur et illi magni i fuis extremitatibus colligant cum puiis vimibus solutis ergo paruis solunt magni et solutis magnis totū decidit. Sic moralit̄ est qui spernit modica paulatim decidit. **Eccl. xix.** et sic non solū non curauerunt isti impij scire que dei sunt sed abiecerunt scienciam diuini subdit. **Sapientiam et disciplinam** qui abicit infelix est id est fidem de supernaturalibus hominibus reuelatis diuinitus ad **Rōnos vndecimo** **Calitudo diuinarum sapientie et sciencie dei q̄ i op̄tēhibila ac.** Vel disciplinas vndinas correptiones et monitiōes quas per prophetas suos mundo ostendit. **Proverbiorū decimo quinto.** Qui abicit disciplinam despiciat animam suam et per consequēs ē infelix. **Iuxta illud metricum** Tres infelices in mundo dicimus esse. **Infelix qui pauca sapit spernitq; doceri.** **Infelix qui multa sapit spernitq; docere.** **Neglexerūt iustum.** Nota q; dericus similis ē argo. **Argus** fuit sicut refert **Ouidius** **Metho.** p̄mo circa fines qui dam pastor qui habuit centūz oculos et tamen non habuit nisi vnā vaccā nup̄ transformatā de v̄gie ad custodiendam. **Mercurius** vero finxit se custodē et pastorem caprarum et accessit ad locū vbi argus iste vaccāz pascebat. **Mercurius** fistulabatur ita iocūte et ita graciosē q; argus euz ro-

B

gauit q; placeret sibi morati cū capris suis in pascuis illis secum. **Alius** annuit quia idcirco venit: sederunt ergo simul. **Mercurius** d̄ nouo incepit fistulare ita graciosē q; aliqui oculi ipsius argi inceperunt dormitare alijs adhuc ad vaccam respicientibus tandem ita inestimabiliter bene fistulauit q; omnes centum oculi dormitauerūt. **Et statim** surrexit mercurius et caput cum oculis amputauit et sic vaccam secum duxit. **Moraliter** dericus litterat⁹ est quasi argus centum habens oculos videlicet confidētiōes multas id est cautelas et non habet nisi vnā vaccam custodire id est vnā bestialem conscienciam. **Ista** fuit virgo dummodo ētinuit innocēcie puritatem. **Pec** transformata est in vaccam bestialem concupiscēciam et voluptatem **psalē septimo** **Ruriet homo vaccam.** **Ozee** quāto **Sicut** vacca lasciuens dedinauit israhel. **Mercurius** id ē medicus currens dyabolus qui circuit querens quem deuoēt **prima Petri 2.** **Iste** fistulauit ita dulciter p̄ strepitum lasciuie mundialis per adulationes amicorum q; iste argus obdormit per negligentiam vsq; ad mortem. **Et tunc** aufert sibi caput quia separat ab eo cristum qui est caput ecclesie et miseram vaccam ducit in gehennā. **Et ideo** eis dicitur **Nolite** negligere nolite cessare a custodia et concussione consciencie proprie iudic. **octauo.** **In** hoibus mundo deditis quadruplex hīs diebus negligēcia iucitur. **Sūt** ei negligētes

Am

Collo

in addiscendo modo sciatate. In discutiendo propria puritate. In reuerendo di maiestatem Et in suffrenando propria necessitate. Prius sunt negligentes in addiscendo modo sciatate. Bene inueniunt quidam assidui addiscendum arcum subtilia propter curiositatem. Iura ciuilia propter utilitatem arte bellandi propter strenuitatem. Artem negociandi contra paupertatem et sic de singulis que ad vitem presentis promotionem et administrationem spectant. sed ad discendum artem bene viuendi. deo seruienti. artem peccata vitandi. omnes quasi se exhibent negligentes. Vnde mundus inuitat ad errores et ineptias et omnes obediant. Deus vocat ad honores et nuptias et omnes negligunt. **Matth. 22.** Illi neglexerunt et abierunt: alius ad villam suam. Alius ad negociationem suam: et tamen hec summa philosophia est. Scire bene viuere: cui continue et semper insistendum est et vacandum ab alijs ut huic inseruiatur. Non sicut multi qui cito omnia volunt facere quod ordinem bene viuendi addiscere. Contra quos **Seneca** epistola 19. Nichil subtrahere finem communes libros 36. Non cum vacaueris philosophandum est. omnia alia negligenda sunt ut huic assideamus cum nullum tempus satis magnus est. etiam si a puericia usque ad humani cuius terminos vita producat. Sed hic est vna negligentia communiter in iuuenibus qui ideo negligunt partem addiscere quia non possunt totum acquirere. Ideo nichil volunt scire quia non possunt alios excellere. Et hec

negligentia filia est superbie. que bene deridet. **Oracius** libro epistolarum prima. non poteris oculo quod tum contendere lineis non tamen idcirco contempnas lippus inungi. Vult dicere ponatur quod sis lippus et diffidas tamen acquirere visus acumen quod possis per nouem muros penetrare videndo non ideo contempnas uti collirio et aqua iuuante ad acumen oculorum. Fatuum est enim partem contempnere quia totum non potes habere. Talibus aptis ad discendum dicitur per ad **Thi. 2.** Noli negligere gratiam que in te est. **Figurat** istud **Gen. 22.** Audiens **Jacob** quod alimenta venderentur in egipto dicit filiis suis. Quare negligitis. **Audiu** quod triticum venditur in egipto. vult significare quod ubique sunt alimenta veralia. scilicet alimenta anime. propter nullam difficultatem debet homo ea negligere. Et reuera sancta salutis non est nisi in egipto id est in obscura et teubrosa theologia quia. tenebrosa aqua in nubibus aeris in propheta. vobscura doctrina in prophetis et predicatoribus. **Sed** sunt homines negligentes in discutiendo propria puritate. **Quemdam** noui qui fuit optimus **senescallus** ordinando familiam alienam etiam magistro cum domino et pessime sciuit ordinare de regimine domus sue. Tales sunt plerique qui diligenter alios emendant et tamen sepe negligunt seipsos. **Quantas** sollicitudines habemus ad discutiendas conscientias alienas. pro quibus non habemus timentere nisi fuerimus eorum prelati. quanta pigritia ad discutiendas proprias conscientias

deus nouit Conscientias em̄ pro-
 prias discutim⁹ vno die à dimidi-
 o vir in cō. Conscientias autē ali-
 orum per multos ⁊ tamen nobis
 indicunt q̄ incessanter nos discu-
 tiam⁹ Judic. 18. Nolite negligere
 nolite cessare. Tertio sunt homi-
 nes negligentes in reuerendo dei
 maiestatem ⁊ hoc habent timere
 curati specialiter ⁊ prelatia quicū-
 q̄ ab diuini ministerio dei titulo spe-
 ciali cuiusmodi sunt omnes deri-
 ci infra factos ⁊ religiosi quicūq̄
 Et tamen si bene consideram⁹ hñ
 sunt qui negligenti⁹ agunt Pa-
 ral. 20. Porro leuite egē negligē-
 tius. Quibus tamē precipit̄ Deu-
 r. 8. Obserua ⁊ caue nequādo ob-
 liuiscas domini dei tui ⁊ negligas
 mandata eius atq̄ iudicia. Negli-
 gentia; in istis causat nimia fre-
 quentia assistendi deo. Quia nimī-
 a familiaritas parit cōtemptum
 Et tamē contra tales dicitur Pal-
 20. Filij mei nolite negligere. vob̄
 elegit deus ut steteret corā eo Nota
 extra d̄ celebratione missæ. dolen-
 tes. Quarto sunt homines negli-
 gētes in sufferendo proximi neces-
 sitatē Deut. 22. De omni re frat̄s
 tui si perierit ⁊ inueneris eam nō
 negligas quasi alienā. res frat̄s
 perit si incidit in latrones si ē de
 pauperatus fortuna si idiget aliq̄
 pro amore cristi. Vnde nullo mō-
 tales negligere debemus si possu-
 tales iuuare Seculares respondēt
 possem talem iuuare. sed non sūt
 dampno. Sed nunquid de⁹ pote-
 rit recompensare dampnum. Cō-
 stat q̄ sic quia iustus est ⁊ Prou-
 b. 12. Qui negligit dampnum

ppl̄ amicu iust⁹ ē. ⁊ tale; iustū
 deus necessario remunerabit.
Dubitatio literalis Utrum omi-
 nis negligentia sit peccatum mor-
 tale. Qd̄ sic Ecces. 1. Qui timet deū
 nichil negligit ⁊ quicūq̄ i aliq̄
 negligit perdit timorem dei. h̄ hoc
 est peccare mortaliter. Ps̄ p̄b.
16. Qui custodit mādata custodit
 animam suam; qui autem negli-
 git vias suas mortificabitur ⁊ lo-
 quitur de mortificatione gehenne
 que non est nisi p̄ peccatum mor-
 tale. Ps̄ Jeremie quadragesimō
octauo Maledictus homo qui
 facit opus dei negligenter. sed
 maledictio in scriptura nō fertur
 nisi pro peccato mortali. Ab op-
 positum est istud Ecclesiastici sep-
 timo. De negligentia purga te cū
 paucis dicit Glosa q̄ uis oblatio
 pua sit multoz delictoz. purgat
 negligentias. S; p̄ pauca n̄ purga-
 bit p̄tm̄ mortale. Ab q̄stioez
88. q̄ negligentia n̄ aliud ē q̄ de-
 fed⁹ debite sollicitudis cū actū v̄-
 tuosu faciēdū. pueniens ex emissi-
 one feruoris i voluntate. Potest igit̄
 negligentia eē cca actū l̄ cca cūstā-
 tias act⁹. q̄ act⁹ l̄ cūstātia ē de ne-
 cessitate salutis. ⁊ tal̄ negligentia
 ē p̄tm̄ mortale. sic si negligā da-
 re eleōsinā tpe extreme necitatis
 prio idigēti. negligo actū cadētē
 s̄ p̄cepto de necitate salutis. Sicut
 si de eleōsinā ⁊ n̄ ex caritate l̄ n̄ i ca-
 ritate pecco mortali. omittēdo cū-
 stāciā q̄ dēt eē in oī actu v̄tuoso
 de necitate salutis ad Cor. 13. Oī-
 a opa v̄ra i caritate fiāt. Aliē p̄t cō-
 sigē negligentia circa actum l̄ cū-
 stāciām actus qui tū actus vel

circumstantia nō est de necessitate salutis sicut si negligam dicere salutationem virginis marie tē secundo coram ymagine sua l' cuꝝ audio lectionem cogito d' imperantibus ex remissione voluntatis a tunc est peccatum veniale. **A**d primū nichil negligit vꝛy ē cadēs sub precepto quia omne tale est de necessitate salutis. **A**d secundū patet p' idē. **A**d tertium dicens q' maledictio infertur p' negligencia ē respectu circumstācie debite. **A**d sciam loquitur p'pheta d' nabugodonosor quem deus fecit instrumentum suum ad flagellandum populū suum israhel. **I**stud autem op' fuit dei sic ordinātis a cōmittentis sed istud nabugodonosor attribuit potencie sue faciens ex odio personarū id quod debuisset ex obedientia tñet iō peccavit mortaliter propter quod dicitur maledictus homo qui facit opus dei fraudulenter. **M**aledict' qui prohibet gladiū suū a sanguine id est qui parat iniuste p' vlcione quā deus p'cepit i'figi. **A**d argumentum in oppositum l' loquitur de negligencia veniali l' mortali. **S**i de mortali tunc verū est q' purgatur in presenti p' paucos respectu eorum quibus in futuro eternaliter puniretur. **Lcō 38.**

Et vacua est spes illorum et labores sine fructu et inania **habilia opera eorū Mulieres eorum insensate et nequissimi filij eorum maledicta creatura eorū**
Postq' spiritus sanctus declaravit qualiter infideles solam voluptatem estimantes finem hōi

ms in futuro cruciabuntur. **D**ie ostendit qualiter in presenti etiā multipliciter affligentur per falsitatem in intellectu voluntatem in affectu et vanitatem in effectu. **V**nde in hodierna lectione sex miseras manifestat istam sedā sequentes. **S**unt enim defraudati i' falsis estimationibus fatigati in vanis occupationibus vilificati i' abominationibus effeminati i' delectationibus damnificati i' pagationibus et excommunicati p'ro adinventionibus. **P**rima ingitur eorum pena est q' decipiunt a a veritate elongantur in suis iudicijs. **E**t hec est magna miseria quia naturaliter homo appetit nō falli etiam illi qui diligunt fallere. **S**ed **Aug'.** **I**psi autem euasisse omnem penam omne iudicium pro suis flagitijs sperauerunt cum tamen non sint in inferno dampnati hāc penā deceptionis t'agit cū dicit **Et vacua ē spes illorū ysa. 28.** **N**osum' mēdaciū spē n'raz et mēdaciū p'cedi sum'. **E**t nō q' d' t'rie spūs scūs iducit spē iustorū et spē ipiorū. **D**e illis dixit supra isto capitulo spes illorū immortalitate plena ē. **D**e istis aut' q' vacua ē spes illorū ad **Co. vi.** **N**ortamur vos ne iuacū gratiā dei recipiatis. **S**ed a pena istorū in p'nti ē q' fatigant in vanis occupationibus. **V**anū est qd non assequit finem ad quē ordiat. **2. p' hico. c. 10.** **O**is labor humanus ordiatur ad aliquē fructū p'cipiēdū q' igit hōies sup' tacti laborāt p' voluptatib' i' tēl' i' pace i' t'ra q' mai' nocte die q' nūllū fructū bonū i' de p'cipiēt. **māto**

dicitur q̄ labores eorum sicut fructus
 fructu oppositum dicit in iudicium
 stis q̄ bonorum laboru gloriofus
 est fructus Ipsum et eiam recog-
 nosant in die iudicii sicut illud qd̄
 scribitur infra c. 4. Lassati sumus
 in via iniquitatis et perditionis et a-
 bulauimus viam difficile. **V**ia
 autem domini ignorauimus. **F**ructus
 immaturi si comedantur gene-
 rant vermes in ventre delectationes
 autem vite presentis sunt fructus
 immaturi infra c. 9. **F**ructus eorum
 iutiles et acerbis ad manducandum.
Que ergo fructum habuistis in
 illis in quibus nunc scruetis
 ad Romanos octauo **E**t **B**oetius
 de voluptatibus tercio 8 consola-
 tione prosa septima **Q**uantos il-
 le scilicet voluptates morbos q̄ in-
 tollerabiles dolores quasi quem-
 dam fructum nequissime fruenti-
 um solent afferre corporibus. **T**er-
 tia istorum pena in presenti est q̄
 vilificantur in abhominacionibus.
Magna miseria est homini quan-
 do opera sua sunt ita vilia ita mon-
 struosa ita repugnancia rationi
 q̄ homo non potest ea manifeste dese-
 dere nec excusare **E**t certe quicunq̄
 solam voluptatem prosequuntur
 talia opera faciunt que communi
 rationi repugnant et abhominabi-
 lia deo fiunt et angelis nec hu-
 mane cohabitatione congruunt. **S**i
 repugnant. **E**t hoc est quod dicit
Et inhabitabilia opera eorum id
 est conuictiu et habitacioni natu-
 rali repugnancia propagacioni co-
 esse nature Immo deus ipse qui
 omnes habitare dignatur per ope-
 ra talia ab habitacione ciuitatis

humane expellit de qua ciuitate **J**e-
 re. 7. **N**on habitabit ibi vir nec co-
 let ea filii sibi Sed verbum caro
 factus est et habitabit in nobis. **J**o-
 1. **Q**uarta pena est q̄ effemina-
 tur in delectacionibus. **V**oces enim vo-
 luptuosi et priuant mulieres sensu
 et a mulieribus sensu priuant. **C**a-
 nis apes vbiq̄q̄ momordit ho-
 mine eum facit amentem **E**t eodem modo
 mulier fatua facit virum rabidum et
 adolescens fatuus mulierem facit in-
 sensatam et quando mulieres sunt in-
 sensate tunc viri sunt effeati imo iaia-
 si pu. 6. **M**ulier autem preciosa ani-
 ma viri rapit **Q**ui autem est sine ani-
 ma insensatus efficitur **E**t hoc isti bene
 fatentur infra c. v. **N**os autem insensati vi-
 ta illorum estimabamur insaniam qua
Eccl. 10. **M**ulieres insensate apostata-
 re fatiunt sapientes et arguunt sen-
 satos **E**t penam tangit cum dicit
Mulieres eorum insensate **A**d li-
 teram mulieres in operacione libidis
 plus delectantur q̄ viri **V**nde **T**re-
 has dixit feminas habere decem vici-
 as luxurie **V**iros autem nisi quatuor.
Fuerat enim iste **T**rehas vtriusq̄
 sexus sicut faulas successiue **I**deo
 factus est iudex in hac causa et id
 conueniens est q̄ in hac secta que
 voluptatem habet pro fine si viri
 sunt fatui si mulieres sunt insensate
Et ideo signanter dicitur **E**ccl. 24.
Beatus qui habitat cum
 muliere sensata. **Q**uinta miseri-
 a istorum in fidelium est q̄ damp-
 nificantur in propagacionibus.
Vnde subdit. **R**equissimi filii eo-
 rum. **D**eus enim in homine potenti-
 am gaudi et certum modum istitu-
 it et est talis ut fiat infra limites

coniugij proles propagatio ad
laudem dei Illi autem homines q̄
prolem gignunt et eam peruersis
infortationibus et exemplis cor-
rumpunt bonum naturale proles
amittunt et in hoc seipsos confu-
dunt qui a semper mala proles fi-
naliter insurgit in parentes Et bñ
dicit q̄ nequissim filij eorum Cau-
sa est quia mulieres sunt insensa-
te et vici impij et filij imitatores e-
orum q̄ erunt necessario peiores
3. Reg. 6. Operatus est iniquitate
super omnes qui erant añ illi.
Sexta pena eorum est q̄ excom-
municati sunt in adiuentionibus suis
Et hanc subdit cum dicit maledi-
cta creatura eorum Illud q̄d homo
excogitat et adiuenit et promo-
uet potest dici creatura sua tales
autem impij in omni genere pcti-
tam luxurie q̄ iniusticie multa ad-
iueniunt que pnt dici creature eo-
rum et sicut omnia opera dei sunt
benedicta et approbata **Gene. 1.**
et ad **Thimot. 3. c.** Omnis creatu-
ra dei bona est ita ista mostuosa
figmenta peccatorum sunt excom-
municata a deo et maledicta **Ecc. 3.**
1. O presumptio nequissima vñ
creata es. **Mulieres** eorum in se-
sate. **Notandum** q̄ familiae con-
sortium malarum mulierum est o-
ni homini detestaduz maxime ta-
men viris religiosis et persojs ec-
clesiasticis q̄buscuq̄ Sūt mulies
libidinoſe in alliciendo malicioſe
in conuiuendo litigioſe in colloque-
do pdicioſe i conſulendo **Primo** igi-
tur sunt libidinoſe in alliciendo si-
cut em̄ plus in libidine delectatur
q̄ masculi ita in omni ſeſu magis

24 Collo

alliciunt. forma. facie. gestu. et vo-
ce et quauis sint frigidioris com-
plexionis sunt tamen feruētioris
libidinīs vñde **Quid** primo de ar-
te amandi partio in nobis nec tā
furiosa libido. legitimum finem
flamma virilis habet vult dicere
q̄ libido mulieis est infinita **Val-**
de ei nocuum est q̄ sine nocum-
to videri non potest Et tamen no-
bis dicit **Ecc. 10.** Averte faciem tu-
am a muliere compta et ne tibi co-
spicias speciem alienam. ppter spe-
ciem mulieris multi perierunt et ex
hoc concupiscentia quasi ignis ex-
ardescet **Istum** ignē satis p̄timuit
iste sanctus monachus qui matris
sue tibias nudas tangere voluit
cum eam ultra aqua portare de-
buit sicut in **Vita** spem habetur.
Istum ignē satis timuit sacerdos
ille qui in hora mortis mulieri aus-
cultanti an spiritus exalasset dix-
it igniculus viuit palea tolle q̄
dialogoru **Istū** etiā ignem satis
aduerterat metricus ille qui dix-
it. **Femina** fax sathae fetes rosa
dulce venenu **Sp** pna rei q̄ phi-
betur ei **Vit** em̄ vultu visu etu cu-
te cultu **Huius** ab insultu q̄tū potes-
esto p̄cultu. **Istū** ignē satis ostē-
rauit **Thōs** de aqno q̄cū i ma-
ri custodiret i carcere cū ad eā hōē
sta iuuecla sola itromissa fuisset i
caera. **Ille** adēte ticio ē de caino ā-
repto eā celeritē fugauit sic q̄ de e-
a vestical possit illd p̄. **Igs** i ospai-
ei adēscit et **Ecc. 12.** de vestimto p̄-
cedit sic a a ml̄iere iūqtas vi a iō
sup oia tenendū ē osiliū **Ap̄li** ad
Cor. 1. Bonū ē hōi ml̄iere n̄ tagē
Sz h̄ t̄ndebit excusā q̄ l̄ ml̄ier ē

sancta vel religiosa vel quia uita
 q̄ persona est tenera et frigida. **S**
 reuera h̄o n̄l̄ ē Ruia quib̄ frigidus
 filice vel ferro et calide et tamen ex
 eorum contactu facillime exilit ig
 nis. **S**imiliter terra ē bona et pluu
 a est bona de celo descendens et ta
 men eorum cōmixtio non nisi lu
 tum. **V**nde dicitur metricē. **R**es tā
 diuerse si utraq̄ sit bona per se **S**i
 sint peruerse iuncte perdunt pal
 ter se. **E**t ideo valde stricte deicōrū
 et mulierum cohabitatio prohibetur
Et de cohabitacōe clericorum et
 mulierum p̄ totum in **C**ano. 8.
 32. **H**ospitium **E**t sunt uerba **J**e
 ronim **H**ospitium tuuz aut ra
 to aut numq̄ mulier pedes terāt
 quia non potest toto corde habi
 tare cum deo qui feminatū accessi
 bus copulantur femina conscien
 am secum pariter habitantis ex
 urit. **I**nde est q̄ monachia mona
 che nullomō cohabitare p̄mittū
 tur in eodē monasterio sicut is. 8.
 q. 2. **I**n nullo loco p̄mittimus. **E**t
 e monasteria ubi dicit sic **M**onaf
 teria puellarū longius a monaste
 rio monachoz aut p̄pter infidi
 as dyaboli aut p̄pter locuciones
 h̄im collocent. **E**t ideo signē alloq̄
 ē deicos b̄tis **J**eo. 2. epl̄a. 1. **Q**uid
 tibi femis q̄ ad altare cū dō fabu
 laris. **F**rauz cum clericis nullo
 pacto sit coniunctio et precipue
 conuersatio ianua dyaboli. via
 iniquitatis. scorpionis percussio.
 nociuuz genus est femina cui pi
 mac ad stipulam accendit ignez
 flammigero igne percutit femina
 conscientiam pariter habitantis
Ego iudico si cum uirgine femine hi

lent nō esse viscarū dyaboli ex
 h̄is auapatū est ab inicio pecca
 tum mentes ferreas domat libido
 hec **J**ero. **E**cc̄. 22. **I**n medio muli
 erū nolite cōmorari. **S**ic igit̄ patz
 p̄mo q̄ mulieres sunt libidinosē
 in alliciendo. **S**ec̄d̄ sunt malicio
 se in cōuiuendo **E**cc̄. 24. **B**reuis ē
 omnis malicia super malicia mu
 licerū fors p̄cōz cadit sup̄ illaz de
 qua loquēs **C**risostim⁹ m̄. f. quē
 fecit de muliere mala dicit sic. **O**
 maliciosum et acutissimū tētū dy
 aboli mulier. **P**er mulierem dya
 bol⁹ ab inicio adam in paradiso p
 stituit. **P**er mulierē mitissimū da
 uid in homicidiū et adulteriū des
 tinauit. **P**er mulierem sapientissi
 mū Salomonem in sacrilegum
 p̄cipitauit. **P**er mulierē fortissimū
 Sampsonem a sum cecauit. **E**t ca
 stissimū Joseph vinculis et carceri
 mancipauit. **P**er mulierē mūdi lu
 cernā Johannē baptistā capite
 tūcauit hec **C**risostim⁹. **Q**uā aut
 maliciā mulierū quanta sit in dua
 bus mulieribus dedarat viz iux
 ore Job et Dalibabica **S**ampsonis.
 De p̄ma loquēs sic dicit **H**ec vidēs
 uirū suū vlcerib⁹ ignitū ardētē do
 lorib⁹ inolutū i sterq̄limis residē
 tē cinerib⁹ cooperitū non est recor
 data nobilitatis regionō dilectio
 nis p̄stie quā ad eā hūcātū dicit
 az bōrū pl̄ q̄ p̄ eā suscepāt nec
 miā mota ē. **S**icut uirū iustū deo
 nis p̄tē assūpsit et ait **B**ndic dō et
 morē n̄ sufficiebat illi q̄ p̄as sul
 siuit t̄pales. **S**i fuit addē peccatuz
 tēptauit et erūnas. **D**e secunda di
 cit sic. **D**a michi illaz dalibā et ei⁹
 maliciā contra Sampsonē p̄ses⁹

18

hec illum que pridie in cubiculis
suis congepelegit cui blandimentis
et iustibus amplexibus et risibus
blandita fuerat. hodie derisit rasis
et abiecit ac vindictam tradidit phi-
listeis. Videamus enim quid ei dis-
plicere potuit in viro marito si for-
titudinem diligitur robustus fuit qui
leone quasi leonem disceperat in
armis si pulchritudo speciosissimus
extitit nazareus si sanctitas et bo-
ni mores. talis fuit quia ad eius
preces dum sciret deus de mortua
mandibula fontem eduxit. si stre-
nuitas amari debet. hic in mandi-
bula asini mille philisteos prostra-
uit. si gratitudo deus in eo non
fuit nisi quod eam nimis dilexit quod cum
nulla causa odij in eo valuit iue-
nere sola malicia suffecit pro causa
hec **Crisostomus** Et ideo signanter
dicit **Eccl. 24.** Omnis plaga tristi-
cia cordis est et omnis malicia ne-
quicia mulieris Et infra non est ca-
put nequus super caput colubri et
non est ira super iram mulieris. omo-
rari draconem et leonem placebit quod
bitare cum muliere nequam. hanc audol-
tatem etiam probat **Crisostomus**
sic optime si pertransio usque ad ali-
as. **Terco** iuvenit mulieres litigiose
in colloquendo Et illa est magna affli-
ctio alligat vel viro rixoso vel mu-
liere litigioso Et ideo bene dicitur
ps. 119. Tecta iugis perstillantia
a litigiosa muliere. si tectus domus
iugiter stillaret aquam homo ubi-
que in ea nullam haberet quietem sed
necessario haberet eam dimittere.
Et ideo solet dici quod tria genera sunt
qui hominem de domo sua expellunt
videlicet fumus stillicidium et uxor

mala. **Innocentius** de vilitate con-
ditionis humane c. xvi. Fuit enim
mulier de costa curva formata. et
ideo semper contrariatur viro suo
Non de illo quod uxoribus submissa quod fuit
contra cursum aquam cum a quodam quereat quod
re eam sic quereat. respondit quod
sibi semper contraria fuisset. Re-
fert **Agellinus** libro nocturnum ad-
hucum de socrate quod cum altipia-
des ab eo quesuisset quare uxo-
rem suam antipem mulierem ple-
nam iurgij et litigij molestissi-
mam viro non fugaret de domo.
Respondit cum talem domum perpe-
tior assuesco et exercior ut ceterorum
que foras sunt iniurias facilius
feram. De eodem narrat **Iheroni-
mus** contra **Jovinianum** quod habuit
duas uxores que cum semel litiga-
rent pro viro derisit eas eo quod pro
tam fide homine celarent. statim
simul concordate intantur ei ma-
ledixerunt quod eum a domo fugere
compulerunt. **Iste** semel post infi-
nita litigia ab altera illarum per-
pessa perfusus fuit urina proiecta de
loco superiori super eum per unam
earum. nec tamen quidquam aliud
respondit. **Sciebam** inquit post
ista comitrua ymbrem secutum
Et ideo bonum consilium datur pro
uverbio 21. Melius est sedere in agulo
domatis quam cum muliere litigiosa in do-
mo uiuere. **Valeo** ad **Rufinum** Co-
tuelia uxor iobediens. quod **Eccl.**
24. Mulier si prematum habeat contra terram est
viro suo **Reta** odico malay mulierum
est quod sunt predicose in consilio sic in dalila
satis potuit. et ideo metrice dicit **Poma-
mircas** ededicas melle acutas
Cum mulieres ede speres res est tutas

Unde hys tribus sicut vulgare
dicitur non debet homo adhibere
fidem denti carnis. fidei mulieris. et
pedi equi. Unde metrica dicit. In
fide. dente. pede mulieris equi carnis
est fraus. teste Babione qui in fi
ne comedie sue dicit sic. Babio te
stis adest hec vltima verba tene
te sunt incredibiles vxor ahump
na dicens. Concluda ergo finaliter
cum Valerio Et dico det vobis oi
potens deus scie fallacis non fal
li et illuminet cor vrm ne tedatis
quo timeo. Lectio 339

Quoniam felix est sterilis
et incoquinata que nes
ciuit thorum in delicto ha
bitu fructu in respectu anima
te facta. Frequenter et conu
e quasi oportet ad memoria redu
cere opinionem impioiu hominum
que posita fuit diffuse. c. 2. h. lib.
que quidem opinio ad duo redn
ti potest in summa. Primum est
q nulla vita erit post vitam ista
qua corporaliter viuim. Secudu
est q felicitas hominis est fieri cor
poris voluptatibus in presenti.
Et istud secudu improbat spiritus
sanctus specialiter a penultima lec
tione. Impii autem q cogitauerit
vsq ad finem huius capli indufi
ue p contrariu Quia igit in parte p
cedenti imediate declarauit q ml
ta incoquencia et dapnose vxoridie
sequuntur voluptatem. Sic ostendit
directe p contrariu q multe pree
minencie dignitates et honestates
sequuntur castitate. Et circa hoc
duo facit Primo ostendit q vgi
nal castitas e apud deum merito
ria licet sit tpaliter infecunda Se

cudo q bestialis voluptas est sim
pliciter transitoria confusibilis et
vexanda. Secda ibi. Filij at adul
teroru. Circa primu tria facit. qa
primo comendat castitate i sexu
femineo Secdo in sexu masculino.
Tercio assignat causam quare v
traq est comendabilis ta huma
no iudicio q diuino Secda ibi. Et
spado. Tercia ibi. tonoru laboru
Circa primu est aduertendu q
in vita voluptuosa nichil boni po
test considerari nisi fecunditas pl
Sed iam ostensum est q illa fecu
ditas est mala quia nequissimi
filij iniquoru inueniunt ppter ma
lam imitatione filiorum et mala
informationem patru q multo
magis pertinet ad felicitate q mu
lier viuat caste cu sterilitate q vo
luptuose cum tali pusa fecundita
te. tu quia euadit vxoridie tepo
rale in prol perusitate. tu qa ha
bitu mercede etnalem in futura
iocunditate. Hec aut iocunditas e
isimiles melior q quecuq corpora
lis fecunditas sicut p. dicit q sic
felix e sterilis et incoquinata.
felix est illa i qua e sterilitas pro
lis cum mundicia cordis quia si
esset cordis immundicia nihil co
ferret virginalis integritas. Vn
vult dicit Felix e illa q habet car
nis et metis integritate. Carnis inte
gritate vtr sterilitate. q nalle ois i
tegra sterilis e id e sine actuali fe
tu. sed cordis mundiciam vocat i
comqnacone. De corde ei erunt q
coignat hoiez Math. 12. Que nes
ciuit thoru in delicto. qn n e exp
ta approbado lem l cubitu illicite
voluptatis Et que felix. Certe qz lz

nō hēat p nunc fructū vētris hā
lebit tū fructū in respectōe aīarū
scāarū id ē in tpe illo quo de⁹ am
mas respiciet p opib⁹ vtiōis q
i hac vita fecerit **Ad Rō. 6.** Vētis
fructū vēm in sanctificacōez sinez
vero vitā eternā **Et Canē. 9.** Ne
at dilect⁹ me⁹ in ortu suū ut ome
dat fructū pomoz suoz.

Quabitacō lēal **V**trū vīgitas sit
virtus moral. q non videt pmo
sic hulla virt⁹ mē nobis a natu
ra z. **Ethi. 5.** vīgitas i est nob a nā
Igit⁹ ac. **S**ecō sic Ois virt⁹ moā
lis gnat ex actib⁹ z. **ethicōz.** Vir
gitas at n gnat ex actib⁹ igit⁹ ac.
Tercō sic hulla vt⁹ aufert iuolūta
rie vīgitas a fert iuolūtaie sic p⁹ i
oppōit⁹ Igit⁹ ac. **R**ēto sic hulla p di
t sine p dō a meritoie h vīgitas p
diē sū p dō a meritoie p matmōū.

Cōr. 1. Nō p dāt ūgo si nubat.
Quō sic. oīs vt⁹ aīssa p t p p mīaz
ēstiuū h vīgitas aīssa nūq p t re
stitū g ac. **S**exto sic **M**la vā vir
t⁹ ē iūfidelib⁹ sic pbat **Aug⁹ vtrū**
Iulianū li. 7. **A**bsit iqt vt i aliq sic
vera virt⁹ n sit iust⁹ **A**bsit autē
vt vē iust⁹ sit n vīuat ex fide sed
virginitas ē iūfidelib⁹ sic patuit
de virgib⁹ de veste factis quātū
vna aquā de tiberi portauit in cri
bro in signū virginitatis sic recitat
Aug⁹ i 8 ci. di. li. 18. c. 18. a **V**alei⁹
li. 8. c. 8. **S**eptio sic **O**ē qd recedit a
me⁹ virtutis ē viciōsū h vīgitas
ē h⁹ mōi **P**roba⁹: dicit ei p h s z. e
thicoz q q omni voluptate potē
nec ab vna recedit ē intēpatus q
aut omīs fugit agrestis a hēnsibi
lis h vīginitas recedit ab omni
bus voluptatibus venereis g ac

Octauo sic qd qd est cōtē pcep
tū legis diuine ē viciōsū h v gini
tas ē h⁹ mōi. qz pceptū ē **Genes 1.**
Crescite et multiplicamini a rple
te terrā **C**onfirmat⁹: qz sic pceptū
de conseruacōe idiuūū ē de pcep
tis legis nature ita pceptū de cō
seruacōe speciei g sicut peccaret q
abstineret ab omni cib⁹ a potū ita
peccat qui ab omni actu gnatōis
abstinet **M**ono sic: hulla virt⁹ in
diget sacrificiis expialib⁹ plato le
git suā ppetuā continentiaz expi
asse a sacrificasse nature p eius ē
continentie vicio abolendo **S**m
Aug⁹ de vera religione c. 7. **D**eci
mo q h⁹ vna virtutē h⁹ omīs h⁹ q
caret virginitate aliqū hab⁹ alias
virtutes g vīgitas nō ē virt⁹
Ad oppositū est **A**mbrosi⁹ li. suo
de virginitate dicit ei sit **P**incipa
lis virtus ē vīginitas **P**p: solū
tuti deletur premiū sed vīginita
ti deletur fructus centesimū sicut
pat⁹ ex glo. **Matth. 13.** **A**d qsti
onē dicen dū distinguēdo de isto
termino vīgitas accipitur enim
equoate apud doctores **V**no modo
vocatur integritas carnis a sic oīs
mulier nascitur virgo. **V**nde ista
virginitas nō est virtus. tū qz inest
a natura sicut arguit in principa
li argumēto. tū qz talis vīginitas
nō est nisi in sexu femineo. tū qz
virginitas que est virtus stat cu
carencia illius integritatis. tū qz
integritas talis haberi potest in
corpore sine vīginitate **S**ecō⁹ ac
cipit vīgitas p ierpiēcia c⁹ aīq
venere dilectōis a sic ē vīgitas tū
n⁹ p uat⁹ negās talē experieciaz
in persona nata experitū. **T**ertio⁹

capitur virginitas pro habitu con-
 tinendi ab omni venerea volupta-
 te cum negatione voluntarie expi-
 encie de preterito. Quarto modo acci-
 pitur virginitas pro habitu con-
 tinendi ab omni venerea volupta-
 te cum negatione voluntarie expien-
 cie cuiuscumque venere voluptatis
 de futuro propter deum. Et sic de intra-
 nea ratione virginitatis est votum con-
 tinencie in futurum. Et sic loquitur Au-
 gustinus de sancta virginitate. Vbi dicit
 quod virginitas est continencia que in-
 tegritas carnis ipsa. creatori car-
 nis et anime vouetur consecratur et
 conseruatur. Primo modo accipien-
 do virginitatem videlicet pro carnis ince-
 gritate notum est quod non est virtus si-
 cut superius dictum est cum omnis
 virtus sit in anima subiectiue nul-
 la in carne. Nec secundo est virtus cum
 sit ante annos discretionis. Et ter-
 tio et quarto modis est virtus. et
 ratio est quia omnis talis virgini-
 tas est continencia. omnis continen-
 tia est virtus sicut notum est. Nota-
 dum autem quod sic se habet virginitas
 ad continenciam vel castitatem
 sicut magnificencia ad liberalita-
 tem. Liberalitas enim habet pro
 materia generaliter quoscumque sup-
 tus et vsum pecunie in dando sicut
 patet per Ethicorum. Sed magnificencia
 habet materiam specialem in qua est
 maior difficultas. scilicet magnos sup-
 tus. Eodem modo pertinet ad continen-
 ciam abstinere ab omni expimen-
 to venere voluptatis illiciti que
 est contra leges matrimonij. sed
 ad virginitatem pertinet conseruare
 personam immunem ab omni expimen-
 to cuiuscumque venere voluptatis licite

et illicite. Et istis patent quattuor.
 Primum quod virginitas carnis non
 est virtus. sed sola virginitas me-
 tis. Nam omnis virtus est habitus
 mentis. Secundo quod aliqua mater po-
 test naturaliter esse masculina et virgo lo-
 quendo de virginitate que est vir-
 tus. Tercium et quartum quod mulier potest op-
 primi et impregnari violenter manen-
 te quocumque habitu virtutis in
 mente sua vniiformiter. et sic loquitur
 beatus Augustinus pre. de ci. di. c. 11. et 19 vbi
 dicit expresse quod si violentus oppres-
 sis periret pudicitia non esset virtus
 animi nec pertinebit ad illa bona que
 bus bene viuunt. si in bonis cor-
 poris anumerabitur cuiusmodi sunt
 vires. pulchritudo. sanitas. huius-
 modi. Et ponit exemplum quomodo
 quidam obstetricum virginitatem cuius-
 dam explorans siue malivolentia
 siue insipientia. siue casu fregit
 et perdidit eius virginitatem. sic autem est sic
 dicit Augustinus contra iudeos. fatuum est dicere aliquid pu-
 dicitie perisse. Tertio elicitur quod in utro-
 que sexu per solam voluntariam expienciam
 voluptatis fit corruptio virginitatis que
 est virtus. Dicitur voluntaria ad excludendam
 expienciam per coactionem et per somniam
 non. Quarto sequitur quod de preterito virginitatem autem
 sancti dicitur per apostolum sic potest quacumque aliam
 diuinitatem continere. et vulnus corporis inno-
 uat et hoc accipit virginitatem primo de
 sancto Hieronimo. Dicitur est quod accipit virgi-
 nitatem. Secundo per expienciam venere
 delectationis modo corrupta. hoc
 est expertam non potest deus re-
 parare ut fiat in experta et loquitur
 de corruptione voluntaria. Ad
 primum quod agitur quod virginitas est a na-
 tura per predestinationem. Ad secundum dicitur quod hi-
 talis virginitas est per predestinationem omnes venere

voluptates potest satis bñ gene-
rari ex actibus a etiā augmētari
quīs in videt q̄ ppositio assum-
pta sit falsa. nō em̄ omnis virtus
generatur ex actib⁹. quia paup̄
potest habē liberalitatis habitū
fm̄ quē opatur si subeēt materia
ex sola doctrina Aristotilis. a ier-
perientia expēdendi. s̄ Aristoteles
vult dicere q̄ omnis v̄tus fm̄ spe-
ciem nata est generari ex actib⁹
¶ Arguit nō posset pauper esse
magnificus nec liberalis nec for-
tis n̄ p̄ exercitiū corporaliū t̄oz
q̄d nō est veruz. Item in cristo fu-
erūt iste v̄tutes ante actus **¶** Ad
terciū patet q̄ virginitas q̄ est v̄-
tus numq̄ auferatur iuolūtariē si-
cut dictū est. **¶** Ad quartū si dice-
retur q̄ notum esset de rāōne vir-
ginitatis q̄ est virtus. sicut videt
Aug⁹. dicere tūc nō potest p̄di si-
ne peccato **¶** Aliter potest dici q̄
est virtus tanta q̄ ad eā null⁹ ob-
ligatur s̄ p̄cepto n̄ voluerit. iō
potest omitti sine peccato. s̄ non
dico plus ad p̄sens. **¶** Ad q̄ntū
q̄ virginitas q̄ est virtus potest
repari seu recuperari p̄ penitentiā.
quātum ad habitū mentis a tūc
dicitur cōtinētia. et si virginitas.
p̄pter euocantiā inerpientie p̄e-
cedentis. s̄ v̄tū talis p̄sona habi-
tatura sit aureolam patebit i p̄-
ima lectione. **¶** Ad sextū cōcedit
aug⁹. q̄ infidelib⁹ nulla est vera v̄-
tus. quia nō refertur ad debitum
finem. a p̄sequens deficit circū-
stantia finis que est maxima. **¶**
Ad septimū q̄ virginitas non re-
cedit a medio recte rāōnis. sicut
nec magnificus. Recedere autem

a medio recte rāōnis est omittere
re aliquid eoz q̄ oportet fieri fm̄
dictamen recte rāōnis. Similiter
virgo nō abstinet ab oi delectati-
one quia tūc foret insensibilis v̄l
agrestis. s̄ abstinet solum a de-
lectatione venerea. a p̄ter has ml-
tas alias expiri p̄t. hā speculatio-
nitatis habz in se mirabiles de-
lectationes. sicut dicit. 10. Ethico.
¶ Ad octauū dicendū. q̄ ml̄tū-
dini datur p̄ceptum diuersimo-
de. Aliqñ sic dat q̄ quilibz de mul-
titudine ad id obligatur. Aliquā-
do datur sic q̄ sufficit q̄ aliquis
vel aliqui de multitudine hoc faci-
unt. sicut alicui ouentui p̄cipi-
tur q̄ vna missa dicat p̄ vno tri-
ne. a hoc sufficit q̄ vno de ouentu
celebret. Primo mō dat p̄ceptū
toti humane sp̄ciei. q̄d p̄inet ad
p̄seruatiōem idiuidui. Et scdo mō
dat p̄ceptū generandi. Et sic p̄-
ceptum generandi stat ad ml̄tū-
dinem hominū. a tamē quilibz il-
loz saltem solutus a matrimonio
cōtrauēire licet. Et hec potest esse
materia argumēti **¶** Ad nonū de
platonē fatue fecit a vt cōforma-
ret se ritui infidelium **¶** Ad decimū
dicendū q̄ qui habet virtutem
vnā habet aliquo mō omnes. nō
tamē p̄fecte. sed quia hz recta rā-
ōnem que cōstituit mediū i omni
virtute. nō enim quilibet liberal-
habet p̄fecte magnificētiā nec
omnis continens habet p̄fecte
statum virginitatis. sed p̄cipat
aliquo modo. quia prompte et
faciliter detestatur delectationes
illicitas.

¶ Lectio quadragésima.

Tspad

Et spado qui non opat⁹
 p man⁹ suas iniquitatez
 nec cogitavit aduersus
 deum nequissima. Dabitur enim
 illi fidei donum electu a sors in te
 plo dei acceptissima. Postq⁹ spi
 ritus sanct⁹ comendavit excellen
 tiam castitatis in sexu fragdiori i
 sexu scilicet femineo. Die osequen
 ter comendat castitatem i sexu fo
 ciori. I. masculio. Et ita hoc duo
 facit. Primo excludit ea q⁹ epug
 nat sancte virginitati. Et scdo sub
 dit ea que dabuntur pfecte castita
 ti. ibi. Dabitur enim. Circa primu
 excludit duo. Primo in naturales
 delectaciones q⁹ consistunt in actu. Se
 cundo carnales cogitaciones q⁹ fiunt
 i cogitatu. ibi. Nec cogitavit. Die
 g⁹ primo sic. Non solum mulier ha
 bebunt fructu i respicione animaz
 factaz. imo a spado. i. eunuch⁹
 vel cast⁹ quicumq⁹ vtuofus vea
 tur castratus spado quia cu spa
 ti aliqui castratur. Itz vocatur eu
 nuch⁹ quasi bñvicens. ab eu qd
 est bonum a nuchos victoria. Dis
 tinguunt tamē gramatici iter istos
 tres eminos. Eunuch⁹. spado. cas
 tratus. Vñ castratus dicitur qñ
 cast⁹ natus. sicut naturalit⁹ frigi
 di a impotētes ad generadu. Spa
 do dicitur qui iuitus castrat. eu
 nuch⁹ qui voluntarie se castrari
 pmittit. vñ. Castratu natiua fa
ciat violenta spadone. Efficit ipro
bitas eunuchū sola voluntas. S⁹
 ista dicta paz a nichil valent. q⁹
 gētiles ab antiquo eunuchos fece
 rūt pūeros ppter tres raōes. Pri
 mo vt dia in eis vox puerilis pre
 manet. Secdo vt cent apti ad aus

co diendas dñas. q⁹ extime filios
 hēdes face nō potuerūt. Tercio vt
 eis more zodomitico sacrilege ab
 uterent⁹ diuiciis quia extūc semp
 manebāt ibartes. Castrati enim
 i iuuentute numq⁹ barbescūt. Ac
 cipitur autē spado i pposito gene
 raliter p quocūq⁹ vtuoso abstinē
 te ab actu venereo qñcumq⁹ volū
 tate a virtuose sicut sterilez acce
 pit supm⁹ p quācumq⁹ virtuose a ef
 fectualiter nō fecūda. Et isto mō
 hō potēs generare a caste viuēs
 amore dei pōt vocari spado. quia si
 bi potissime debet merces v⁹ginita
 tis. cuiusmodi sūt viri ecclesiastici
 et religiosi. De quib⁹ loquit Sal
 uator. Matth. xix. Sūt eunuchi q⁹
castrauerūt seipso ppter regnu
dei. De istis d⁹ psal. 46. Dicit dñs
 de⁹ eunuchis qui custodierūt sab
 bata mea. a elegerūt q⁹ ego volū.
 a tenuerūt fed⁹ meū: dabo eis i do
 mo mea a in muris meis locū et
 nomē meli⁹ a filijs a filiab⁹.
Vtz liceat alicui seipsum castra
 re ppter otinētiā seruāda⁹. Vi
detur q⁹ sic quia Matth. 4. et. 18. si
militet. Si pes tu⁹ a man⁹ tua aut
oculus tu⁹ scandalizat te: abscide
ac. Scandalizare ē dare occasionez
 ruine. Itz ppter sanitatem corpōs
 cōsequendam licet homini se ma
 tularē. g⁹ a multo fortiori ppter vic
 tutes a sanitatem spūalem. Item
Matth. xix. Eunuchi sunt ac. Itz
Origenes legitur hoc fecisse de seip
so nō ppter cōseruandam otinen
tiam. s⁹ ppter vitandam infamiaz
a malaz suspitionem vt posset li
tere in occulto predicare tam mu
lieribus q⁹ viris. sicut legit libro
 J. b

Secundum ecclesiasticam historiam tempore p
secutionis ecclesie. Sed ad opposi
tum quod nullomodo est faciendum
habetur in **Cano. 8. 47.** Si quis ab
cidit sic dicitur Si quis aputauit sibi
virilia non fiat clericus quod si est ho
mida et dei conditionis est inimicus.
Si quis cum clericus fuerit abci
deret semetipsum omnino damp
netur quia sui homicida est hoc est
facit tale quid propter quod ho
cidium posset fuisse secutum. **¶** Ad
primum illa auctoritas non intelli
gitur de membrorum abscisione
sed nomine partium corporis vo
cantur amici necessarii. quia qua
tumcumque sint familiae speciales
vel necessarii et alliciant ad pecca
dum proiciendi sunt a familia ta
te nostra. **¶** Ad secundum negan
da est consequentia quia salute me
tis non posset talium abscisio pres
tare immo magis prestat modo si
per rationem eorum virtuose dome
tur. **¶** Ad tertium similiter est di
cendum. **¶** Ad quartum de ori
gene hinc deuotionis actus fuit
nec fuit propter hoc impeditus ne
esset sacerdos ordinatus sicut no
tat glosa 8. 74. Si quis abcidit.
sed suum factum non est tractandum
in consequentia. tales enim decipiuntur
in facto suo et redeunt necesse
sitate peccandi in deum sue nature
conditores. Talis ergo spado est
feliciter in futuro propter suam virgi
nitatem in presenti. sed tamen oportet
quod duobus vicibus careat ad hoc
ut seruat virginitatem perfectam
viz contactu manuali et libidinoso
ad prouocandum delectationem carnis
et cogitatu mentali voluptuoso ad

delectandum ymaginatioem cordis
¶ Unde dicitur quod felix est spado qui non
est operatus per manus suas iniqui
tatem. quantum ad peccatum primum
nec cogitauit aduersus deum ne
quissima. quantum ad secundum. **¶** Et quod
patet quod tactus impudici sunt pe
cata mortalia et ex secundo quod morose
cogitationes ad delectandum carna
liter ordinate nequissima. scilicet in gene
re mali carnalis **Ecc. 11.** Ruid ne
quis quod quod ex cogitauit caro et sa
guis. **¶** Consequenter ibi **Et dabit illi.**
¶ Exclusis repugnantibus virginitati
subiungit illud quod dabitur perfe
cte castitati. **¶** Et dicitur quod dabit illi
viro casto fidei donum electum **Elec
tum.** vita eterna in contemplatione divi
tatis que fidei succedet et omnibus fidelibus
promittit **Apoc. 2.** Esto fidelis usque ad
mortem et dabo tibi coronam vite et non so
lum hoc. imo dabitur ei sors in templo **Si
acceptissima.** aureola singularis pro
gria virginitatis que est condicio nobilif
sima et acceptissima in celo. quod est condicio
propria maris sue et omnium angelorum **Est ei
virginitas.** dicitur angelica secundum Ieronimum.
¶ Vbi tractatur de liberali. **¶** Vt virginitati de
beat aureola. **¶** Quod non videtur. quod si sic
Vbi est perfectior virginitas magis
deberetur aureola: si perfecta virgi
tas fuit in christo et in beata virgine
et tamen non debet aureola: quod nulla
pugnans sustinuerit in continentia
et consequens nulla fuit in eis vi
dencia spiritus super carnem. **¶** Et si eis ratio
virginitatis non debet aureola. **¶** In quibus tamen
potissime fuit virginitas: **¶** Et nulli aliter
ratio virginitatis debet aureola. **¶** Propter ma
iorem difficultatem in abstinentia a viciis
sustinere videtur quod virgines sunt maiorem
habent victoriam si bene viuunt. **¶** Et eis

non detur aureola. g. nec virgi
 nibus. **A**ssumptu p3 ex dco **I**hero.
 loqntis de viduis a dicentis. q. qn
 to maior e difficultas ex pte quo
 da voluptat illecebras abstinere
 tanto mai9 e pmiu. **E**t **A**risto. de a
 nimalib9 de. q. iuuenes corrupte
 mag appetit coitu ppe memoria
 conem delcacionis. g. ac **P**ponam
 meritu e castitas sicut virginitas
 sicut castitati coniugali no detur aure
 ola. g. ac. **A**ssumptu p3 p illd au
 g. de bono coniugali. c. 20. **E**t alle
 gat mgē sententiaz. di. 33. c. 6. **S**ic
 no e impar merituz pacie i petro
 q passus e a in iohane q passus
 no e. sic n est ipaz meritū otinētie
 in iohē q nullas exptus e nupci
 as et i abrahā q filios genuit. **P**
 p naturali necessitati n corrūdet
 pmiu. s. quidā sūt natūalē impo
 tetes ad generandū. sicut frigidū
 a castrati i iuuentute. g. i illis vir
 ginitas no meret aureolam **P**ponam
 fm aug. de scā virginitate. a alle
 gatuz sūt i qstione pcedēti **V**irgi
 nitas e otinētia q carnis itegritas
 ipsi creatori carnis a aie vouet
 cōseruatur a cōseruat. g. nulla me
 retur aureolaz. n q cadit sub voto
 vt videt. **P**ponam q aliq vir
 go nubat. tñ añ copulaz calem
 moriat. qro an ista vgo hēbit au
 reolam virginitatis: an nō. **S**i nō
Cōtra q otrahēt cū tali foēt bi
 gā dis. 32. **V**alētino. g. otrahēt
 cū virgie. q. ois otrahēs mīmo
 mū cū vidua vel corrupta: e biga
 m9 dis. 33. **M**aritz. **E**t extra de bi
 gamis. **R**up. **S**i hābit aureo
 lam. **C**ōtra nō est virgo mēte.
 q fm aug. de nupcijs. **V**irginitas

est in carne corruptibili incorup
 tōms ppetua meditatio. s. ipa fu
 it in pposito soluēdi virginitatez
Ergo perdidit virginitatem **P**ponam
 q aliquis voueat virgini
 tate a p ea corrupat mēte q vult
 omno ex deliberatōe cōmittē adū
 luxurie: iste e corrupt9 mēte. g. nō
 hēbit aureolā **C**ōn e intēg car
 ne a postea penituit. g. recupauit
 virginitatē. g. hēbit aureolā **I**
 tez hēat aliqs volūtatē nubēdi. a
 sic discēdat: queritur an hābit
 aureolam. **A**d oppositam sunt
 cōmuniter doctores. **A**d questi
 onem dicendum q sic. **A**d cuius
 euēdenciam nota quinq. **P**rimū
 q premium duplex dabitur bea
 tis videlicet essenciale a accidenta
 le. **P**remiū eēnciale cōsistit in fru
 icōne eēncie dīne date vīse. **P**re
 miū accidentale vōtur quocumqz
 gaudiū qd nō est de celo date vi
 so. s. de creaturā. **S**ecūdo nota q p
 mū accidentale dī duplici. **P**rimo
 dī gaudiū specialit de aliq adu a
 nime iportantē excellentē victoriā
 habitā meritorie i pnti. **A**lio mō
 dī cōiter gaudiū de quacūqz re cre
 ata **T**ercio nota q ad9 excellē
 tis victorie in pnti pt eē in mate
 ria triplici fm q triplicē pugniā
 hēm? viz cōn carnē. cōn mundū a
 cōn dyabolū. **C**ōn carnē excellētis
 sima victoria e virginitas q e vtust
Na virtuose respuit oēs vīreas d
 lcationes tā licitas q illicitas sic i
 pcedenti lōe dcm e. **C**ōn mundū
 a cōn malos hoies mūdānos q ho
 nos psequūtur a otēpnūt p fāstā
 victoia e mētiū ppe xpi: otē dyabo
 lū q flā nos suggestiōe cōtē seducē
 37.

82

pfectissima victoria e p dicatione siue
 doctrina q̄ hō semetip̄m̄ n̄ solū bñ
 ēgit. s̄ a alios corrigit a instruit Et
 istis trib⁹ generib⁹ hominū; vic
 gimibus. martiribus. a doctorib⁹
 tres aureole deputantur ppter ēs
 actus excellentes a preuilegiare
 victorie. **¶** Quarto notandū q̄ le
 atitudo essential̄ vocat̄ methaso
 rice corona. **¶** Aureola **B**atudo v̄
 ro v̄l gaudiū; accidentale debitū
 operi excellentis victorie vocat̄ au
 reola Et hoc pro tanto quia om̄e
 gaudiū essential̄ ē de deo a ideo p
 terminum diminutim oportuit de
 notari. **¶** Quinto notandū q̄ cui
 omne gaudiū sit actus aīme sicut
 aurea est in aīma Ita etiam aure
 ola redūdabit tamē in corpus p
 aliquod signum euident̄ illi corre
 spondens quod quale erit nō est
 michi notum. **¶** Ad primū in op
 positum de virgine gloriosa tenet
 sanctus Thomas q̄ aureolā ha
 buit a tamē nullā pugnā a carnē
 s̄ ab hoste habuit temptacōnes
 de x̄risto vero dicit q̄ non ha
 buit aureolā sub noīe aureole q̄
 iste termin⁹ aureolā; importat vic
 toriam p̄cipatam ab aliquo q̄
 x̄po nō cōuenit in quo est pleitu
 do victorie. Et similit̄ importat q̄
 aureola a principe cōferatur. p̄
 test tñ aliter dici q̄ iste termin⁹
 victoria dicit dominū; racionis su
 per carnem a cōnotat resistēciā;
 que nō fuit in x̄po nec in matre.
 sed quia fuit plenū dominū; raci
 onis ideo habent aureolā; ex alia
 causa debitam eis q̄ nobis. **Ad**
 secundū dicendū q̄ si attēdam⁹
 istam vnā actionē; tēptacōis car

nis quē est tērdacō ex pte volūp
 tatis cōstat q̄ hęc est in viduis a
 nō iūginib⁹; Est tñ in eis ymagia
 cio quedā ex pte lasciuie cū istis
 tribus circūstācijs q̄ sūt desiderū
 experiendi ex curiositate sicut hō
 magis desiteat videre modicū ne
 gocū q̄ nūq̄ vidit q̄ vnū mo
 nasteriū **S**ecūdo est estiacō maioris
 delectacōis q̄ sit i reueritate. **T**er
 cō ignorantia i cōmodo; a tēptu
 dis cōcomitātis. a idō simplicit̄
 loquēdo pugna v̄ginū ē difficult̄
 or q̄ vidua; **¶** Ad tēcū dicēdū q̄
 nō idō dat v̄ginū aureola q̄ ē ma
 ioris meriti. s̄ q̄ ē distinctia singu
 laris victorie l̄ dōnū; sup carne;
¶ Vnde katharina; aureolā v̄gita
 tis **M**agdaleā nō. a tamē nō ē ma
 ioris meriti cū castitas cōingalis
 a castitas p tpe gr̄ie nō eq̄panē
Sed castitas v̄ngal̄ aīq̄ p̄t eq̄
 pari castitati noue legis a excedē
 a excedi. s̄ nō sequit̄ **I**ste due p
 sone equipant̄ in merito ḡ si vna
 habeat aureolam; a alia. **Ad** q̄
 d̄ q̄ l̄ tales nālē casti; cōformant̄
 suū; ppositū; sue necessitati a tunc
 habebūt; aut nō. s̄ si sūt mēte cor
 rupti a tunc nō habebunt. **¶** **A**d
 q̄ntū; d̄ b̄cō augusti dicēdū q̄ au
 ola virginitatis op̄tit̄ cuilib⁹; ha
 bētū; ppositū; abstīnēdi a v̄rea vo
 luptate si illud ppositū; nūq̄ fuit
 effectualiter interruptū; per exp̄iciā
 oppositā; vsq̄ ad mortem **S**i vero
 fuerit interruptum effectualiter
 si tēbit. **A**ut si fuerit ruptum p̄
 propositum contrarium sine effe
 ctu sic forte p̄sona cōsēt̄ ex d̄libe
 racōe i actū; v̄reū; distīguēdū; est.
 q̄ l̄ postea p̄t̄t̄ de isto d̄sc̄u; quē

nulum op⁹ sequebatur tūc ad
huc habebit aureolam q^z v^gini-
tas q^z est virtus p^z p^miam restitui-
tur vel nō peritet citra mortem a
tūc nūq^z habebit: dato etiā q^z sal-
uetur. **A**d sextū dicens eodē
mō q^z illud p^zpositū carnalis p^mix-
tionis abluat p^z p^miam dolens q^z
discōtinuauit p^zpositū cōtinēdi vel
nō. **S**i sic habebit: si nō: nequa q^z
a sic iohes euāgelista virginitatez
p^zbitam recupauit q^z xp^zus eū de
nuptijs volētz nubē reuocauit
fm **I**ero. **E**t vltra p^z argumento
nota q^z corruptio inducēs bigāi-
am est solutio integritatis carnis
nō corruptio mētis. **A**d septimū
p^z idē. **A**d octauū siliter ex d^zis
p^z q^z m^zl^z v^gines carebūt in celo
aureola virginitatis: sicut q^z mori-
ūtur cū p^zposito nubēdi: multe eē
corrupte fm carnē cū p^zposito cōti-
nēdi: sicut p^z de oppressis a barba-
ris: habebūt aureolā. **D**e pueis
isra etate vtriusq^z sex^z nō video cāz
q^zre aureolā h^zec d^znt: i quib^z nec
fuit virginitas q^z est virt^z nec vic-
toria aliq^z sup carnē. **L. 21**

Bonoz ei laborz gloriosus
est fructus. a q^z nō cōcibat
radix sapiecie. Postq^z
spūs scis declāuit q^z cōtinētia vir-
ginalis hēbit i futuro triūphalē
remuneracōem. **D**ic assig^z caute
remuneracōis racōez. **P**omit at
hāc remuneracōem i duplici ex-
emplo. **P**rimū est in op^zabilibus.
Scōm in naturalib^z. **P**rimū ē ta-
le. **I**n omnig^zne op^zabiliū q^zto la-
bor ē melior tanto m^zces cōtinētes
erit maior. **P**z in agricultura: in mi-
licia: i edificio: a i omni arte: s^z mi-

licia cōsi carnē est optim^z labor: a
optia agricultura est colere terrā
carnis a laboriosū edificū est sta-
tuere i carne templū xp^zi. **S**i tali mi-
licie agriculture vel edificio m^zces
optia cōtinēdet: a hec oia facit vir-
ginitas. **E**t hoc inuit q^z d^zt **B**onoz
laborz gloriosus est fructus. q^z d^zt dice-
ret. **S**icut minoris laboris ē iugū
um q^z viduitas. a viduitas q^z vir-
ginitas: ita fructus gloriosior virgini-
tati q^z viduitati: a viduitati q^z iu-
gio deputat. **E**t hoc est q^z d^zt **L**uc^z
S. **S**emē cecidit in terrā bonā et or-
tū fecit fructū cētuplū. **E**t **M**atth.
13. **D**e decēt fructū: aliud: 100. aliud
60. aliud: 30. **E**t cōueniēte fructus
cētuplū debet virginitatē. **S**ūt em cē-
tum decies decē qui est nūz q^z d^ztra-
tus ip^zsi. **10**. **H**abem^z em q^z nq^z sē-
sus exteriorēs a q^z nq^z potētias sen-
sitas interiorēs: sic p^z 2. de aia. **I**n
istis autē sensib^z viget p^znitās a
cupiscentie a fomitis carnis. **I**ux-
t illud **Gen. 8**. **S**ēsus em cogitatio-
nes hūani cordis p^zni sunt ad ma-
liū ab adolescentia sua: q^z ergo vir-
gines istas decē potētias cognos-
citas a sēstiuas ducit i decē mā-
data decalogi. p^zfecte eas iuxta
illa regulando merito eis fructus
centesimus correspondet. a idē bo-
noz laborz gloriosus est fructus
Secundum exemplum est in na-
turalibus. **E**t est tale. **I**n omni ar-
bore et planta et herba: bonitas
fructus surgit multū: ex bonitate
radicis. **E**t eodē mō est i moralib^z
q^z radix i moralib^z est caritas. **I**ux-
t illud ad **ep^z. 3**. **I**n caritate radicati
a sūbati. q^zto at ista ē maior: tāto
meritū ē maioris acceptōis ap^z

B **Deū.** hōgitas ex maiori caritate p-
cedit q̄ sibi corēspōdet melior fru-
ctus **Et hoc est qd̄ dicit. Et que nō**
conciat radix sapie. hoc ē tōi la-
boris qui sūt in victoria passionū
carnaliūz ideo habent bonos a glo-
riosos fructus qz procedunt a ra-
dice sapientie que est caritas siue
timor filialis **Eccl. 1.** Radix sapien-
tie timor dñi **Et ista radix nūq̄ cō-**
cidet quā sequit̄ ibidē. rami eius
longeui a gloriofus est fructus.
Colls. De quadruplici bono fructu legi-
m⁹ **Est enim fructus virginalis fe-**
cunditatis. fructus molis sancti-
tatis. fructus doctrinalis fertilita-
tis. fructus etnalis felicitatis. Pri-
mus igit̄ fructus est virginalis fe-
cunditatis fructus. s. virginis bñ-
dicte de qua a de quo **Luc. 1.** dicit̄
Benedicta tu in mulieribus a be-
nedicis fructus ventris tui Bene-
dicta inquit tu in mulieres Tu
es apis mellificans. vitis letificās.
tellus sanctificans. et ficus fortifi-
cans. apis dulcoris. vitis odoris
tellus honoris. a ficus vigoris. Pri-
mo inq̄ tu es apis dulcoris melli-
ficans Eccl. 11. Breuis in volatibus
apis a mētū dulcoris habet fruc-
tus illius. Apis breuis est maria
hūilis. Tu es vitis fructificās. In
cuius p̄sona dicit̄ **Eccl. 26.** Ego q̄
si vitis fructificauī suauitatē odo-
ris. Tu es tellus sanctificans de q̄
p̄s p̄cinit. dñs dabit benignitatē
a terra nostra dabit fructum suū
Tu es ficus vigoris fortificās Jo-
hel. 2. Lignum attulit fructū viēa
a ficus dederūt odorem suū **harrat**
Plim⁹ li. 12. c. 6. q̄ i India crescit si-
mirabili mō fructificans a i fruc-

libas ita onusta q̄ p̄te pondere ra-
mi deprimunt ad terrā a rursus
de terra recrescunt: folia habet ita
lata qz extendunt in modum pel-
te. **Vnde sub hīs folijs latitant ho-**
mines a iumenta sub vmbra locū-
dissima habet poma ita dulcia. qz
pre dulcedine a comedentibus p̄-
miraculo reportant̄ Moralē **Ista**
ficus ē pabola virginis benedicte
Luc. 13. Ab arbore fici discite pa-
bolam. hęc enim habet ramorū
longitudinē: foliorū amplitudinē
a pomorū dulcedinē **Rami in hōi-**
ne sunt anime. memoria: intelligē-
cia a vilitas cum potētijs sensiti-
uis **Isti rami erant plei fructib⁹**
Memoria. deuotione. intelligenti-
a. contemplatione. vilitatis dile-
ctione. sensus cōpassione **In tant-**
tum fuerunt onusti rami isti viti-
bus gracijs a metitis. qz vsqz ad
terram se inclinauerunt p̄ humi-
litate quando dixit Ecclē ancilla do-
mini Luc. 10. Secūdo ista ficus ha-
bet foliorū amplitudinē tantūz qz
ad modum pelte protegere potest
hominē etiam foliū **Certe moralit̄**
virgo ista tantam habet reb⁹
potenciā a gr̄ciam in curia summi
regis. qz tam hominē vinentē rō-
nabiliter qz iumentū id ē hōiitez
vinentē testialiter protegit a dese-
dit si ad ei⁹ p̄ocimū velit hęc re-
fugiū Mich. 2. **Sedebit vir sub t̄**
fici suā. 3° h̄z sic⁹ ista i pomo fil-
o tāta dulcedinē qz ei⁹ suauitas a
cōcedētib⁹ p̄ m̄ac̄ lo ēputat̄ **Nā fili-**
o suo i etna cēa fructib⁹ ineffabile
ofert dulcediez ut dicat vna qz p̄
sona ill⁹ Cant. 2. **Sub vmbē illi⁹**
quē s̄hidaui sedia fruct⁹ ei⁹ dulcis

guttur meo Ergo benedicta tu in
 ter mulieres a bñdica fructu ven
 tris tui. Nā fructu tuus est fructus
 lucis. fructus crucis. fructus ducis a
 fructus nucis. **Fructus lucis** p puri
 tatem. **puer. 3.** **Primi a purissimi**
fructus ei ad Ep. 4. **Fructus lucis**
 est in omni vbo. **Fructus crucis** per
 passibilitate. **puer. 2.** **Fructus iusti**
 lignu vite. **Fructus ducis** ppter no
 bilitate. sicut dicim⁹ q aliq⁹ fru
 ctus est regalis. **Ecc. 2. 9.** **Flores nra**
fructus honoris a honestatis. **Fruc**
tus nucis ppter cōtatem. Est emz
 maximū for de puis nucib⁹ a a p
 uis pueris valde diliguntur a sunt
 eis preciose. a certe isto mō xp⁹
 est facilimi precij. a apud hūiles
 valde preciosus. **Canē. 6.** **Descēdi**
in ortū nucū. fm vñā lrām. a Can
tico. 8. **Vir affert p fructu ei⁹ mil**
le argēteos. g karissimi si velitis
gustare istū fructū discatis amare
istā ficū. q puer. 21. **Qui seruat fi**
cū comedit fruct⁹ eius. Iste est g
prim⁹ fruct⁹. Secūdu bon⁹ fruct⁹
 de quo legim⁹ i scriptura sacra est
 fruct⁹ moral scitatis quī cōsistit i
 operib⁹ iusticie penitētie a cultus
 dei **Mat. 17.** **Omnis arbor que nō**
facit fructū bonū excidetur a in ig
nem mittet. Et Luce. 3. **Facite fru**
ct⁹ dignos pñe. Est autē de merito
 hominis a de operibus pñe a ele
 mosine. sicut de fructu palme. Dū
 enim de palma q ei⁹ fruct⁹ n̄ est
 vtilis. donec fuerit cōtenari⁹. Vñ
 narra⁹ q milites allecād comedē
 tes datilos palmaū iuuenū mor
 tui sūt iuenti. **Moralit iust⁹ cōpa**
tur palmaē ps. **Iust⁹ vt palma**
florebit. Opa g iusti nō apparent

bulcia⁹ s⁹ post centū ānōs. post
 finē vite presentis **Ecc. 2.** **Nūc di**
ecū hominis vt multū centū ānō
 ideo oportet iterim patientē expec
 tare **Jaco. 4.** **Patientes estote frēs**
 vsq ad aduentū dñi. ecce agrico
 la expectat preciosum fructū terre
 patienter ferens. **Sed dolendum**
 est de multis. sicut de illa ficulnea
 de qua narratur **Mat. 21. 9.** **cris**
tus reuertens i iherusalem esurijt
 a videns ficū iuxta viam diuer
 tit ad eam. et cum non iuemisset i
 ea nisi folia tantū. maledixit ficū
 a ait. **Nūc ex te nascatur fruct⁹**
i sempiternum. a statim aruit. **I**
ta ficus designat diuites auaros
 quos cum deus ditauit vt fructifi
 carent per elemosinas. **Xp⁹ esu**
rijt quocienscumq pauper esurit
 sicut ipse exponit **Mat. 23.** **Esuri**
ui et non dedistis e. Venit ad fi
culneam. quando pauper venit
 ad diuitem nichil inuenit ibi nisi
 folia quia nichil ibi paup recipit
 nisi amara verba q dubitanter ta
 li ficū de⁹ in die iudicij maledicet
 quando ei curas dicit. **Ite ma**
ledicti in ignē eternū qui p̄patus
est dy ac. Et ideo signatē dicitur
Ecc. quinto. **Qui amat diuicias**
 non recipiet fructum ex eis. non
 dicit **Qui habet vel qui dispensat**
 sed qui amat ad seruandum. Nā
 de illo. aduemente morte dicit dy
 abolus **Illud daniel tercio.** **Suc**
cidite arborem vs contrarij hu
mores et dispergite fructus eius.
vs executores. Nam humores re
 pugnantes in corpō faciunt car
 nis corruptionem. et executores
 de funere facient opū disp̄hones
 J. 8.

89

D

et segregatioſe a tunc primo ex-
pientur q̄ qui amat diuicias fru-
ctum nō capiet ex eis dicit Aisto-
tiles 2. de vegetabilib⁹ q̄ arbores
queſam plantate in diſſepatis lo-
cis faciunt primo fructus acidus.
poſtea dulces a tandem amarus Et
fructus talis piramidat in vtraq̄
extremitate a i medio habet figu-
ram latā. Moraliter homo pau-
per datus omnino mundo a totā
intencionē ſuam extendens ad hō
q̄ epaliter fiet diues facit fructus
in principio valde acidus a acutus ie-
iunat vigilat p̄cat laborat a fruit.
nichil dulcedimis eſt. pro tunc in
operibus ſuis. ſed poſtea cum fue-
rit diues factus ad tempus ludit
expēdit iocundatur ſolempniē.
a tunc eſt fructus ſuus dulcis. ſi
hęc dulcedo non durat Nam ſtati-
tendit ad mortem a tunc oportet
diſponere de teſtamento a relinq̄-
re alienis diuicias ſuas a iſte fru-
ctus nec apparet ſibi acidus nec
dulcis. ſi amalliſſimus q̄n debet di-
mittere terram quā coluit prolem
quam genuit domos. a cameras
quas curioſe edificauit filios a fi-
lias a vxorem quam amauit Et
de talibus verificatur illud Sapie-
tie. tercio. Vacua eſt ſpes illorum
a labores ſine fructu. Tercius
bonus fructus eſt doctrinalis fer-
tilitatis. a iſtum fructum exigit a
doctoribus predicatoribus a pre-
latis quibus dicitur Iob. decimo
quinto. Poſui vos ut eatis a fru-
ctum afferatis. a fructus veſter
maneat Et Sapie tie. decimo octa-
uo. Non natiuitatis fructus pal-
cunt homines. ſed ſermo tu⁹ hoſ

quū in ſe crediderūt cōſeruat. Sed
de iſtis arboribus dolendū ē q̄
que dā areſcunt propter nimā ſic-
citatem non habēt hūorem deu-
otionis nec zelum aimarū Ozee. 9.
Radix eorum exſiccata ē nequaquā
faciet fructū nō ſunt ſic de primis
predicatorib⁹ plantatis in eccle-
ſia imo ipſi erant rigati p̄ graciā
a contemplationem Eccē. 26. Dixi
rigabo ortum plantationū a me-
briabo partus mei fructus. Alij
fruteſcunt p̄ curioſitatem Vnde
quando parui. ſi ſuculi p̄ni fruti-
ces creſcunt circūquaq̄ circa abo-
rem. tunc trahunt ab ea hūorem.
Ita eſt ſimilit̄ quando in ſtudio
curioſa a ſubtilia circumponūtur
menti hominis. ſubtrahunt ab eo
deuotionem predicandi verbum
dei. Per oppoſitū de bonis Ozee.
10. Vitis frondosa iſrahel. fructus
adequatus eſt ei. Tercio quibaz
mareſcunt per venti vrentis ma-
lignitatem a ſunt tales qui dimi-
tunt predicare p̄pter obſequia de-
traditiones a odia Et h̄ſuocantur
in canoi. Inde nubes ſine pluma
que a ventis circumferuntur. Ar-
bores antumpnales infructuoſe
Quartus bonus fruct⁹ a glori-
oſus eſt fructus eternalis felici-
tatis. qui percipietur quando cri-
ſtus dicit anime de corpore recede-
ti illud Proverbiorum triceſimo
p̄mo Date illi de fructu manuz
ſuarum a laudent eam in portis
opera eius. Iſtos fructus contem-
plando guſtare debemus ſi pro ip-
ſis habendis pugnare velimus
In figurā cuius maloſgnata ſic⁹ a
vne filijs iſrahel oſtenſe fuerit et

allati fructus de terra pmissiois a
 te q̄ intraret ea Nūi. 27. q̄ alias t̄
 ram tante difficultatis parū s̄ h̄de
 rassent. Isto mō quia sanctus a
 dreas fructū celestiu dulcedine
 prius gustauerat ideo tantū ad
 illos anhelabat: q̄ p arborem etu
 tis quasi p scalam ad eos accipie
 dos ascendit dicens illud Canti. A.
Ascendā in palmā a apprehendā
fructū eius scies: quomā bonorū
laborū gloriosus est fructus.

lectio q̄dragesima secūda

Alii autē adulteroz in cō
 sumatione erūt a ab iniq̄
 thoro semen exterminabit.
a siquidē longe vite erūt in michi
lū cōputabuntur a sine honore e
rit nouissima senectus eorum.

Simis potentie generatiue fm
Aristotilem secūdo de anima: est
 cōtinuatio speciei in esse. quia em̄
 res sūt naturaliter corruptibiles
 nec possunt permanere perpetuo
 fm indiuiduū: voluit benignitas
 creatoris tribus ab eo creatis in
 p̄tū a cōmunicare potentia p̄du
 cendi sibi similia in specie. Vñ cō
mētator. 2. de aia: omēto. 34. Sol
 licitudo diuina cū n̄ potuit facē p
 manere fm indiuiduum miserta ē
 ei dādo ei virtutem qua potest
 pmanere in specie: a i hoc non est
 dubiū quin meli⁹ est i suo esse vt
 habeat hāc virtutē q̄ vt non ha
 beat. Hanc autē potentia gnandi
i natura rationali corporea: hōie
sub duab⁹ legib⁹ honestatis sine
quib⁹ nō posset ouemēter ppaga
tio fieri ad cultum dei. sicut sup. 2.
c. dictū fuit de cōstrinxis. prescri
tes hominū sexū a nūm. sexū vt sit

mulier numerum vt vna i matri
 monio iduuduliter diūda. Et ei
 matrimonio viri a mulieris le
 gitimū diūctū indiuiduū iux̄ ec̄tu
 dis cōsuetudine: vice sima septia
questione duodecima. sequit. Et
 quia istas leges trāsgrediantē im
 p̄ij ponētes hoies similes testijs a
 sine hominis voluptatē h̄de cōingij
 nō seruātes. ideo eos spūs sanct⁹
 in hac pte specialiter reb arguit q̄
 cum q̄ sunt illi qui castitatem vio
 lant cōingalez. Et circa hoc duo fa
cit. quia p̄mo oñdit impudice ge
neratōis ignobilitate. Secūda
ps c. 2. O q̄ pulchra Circa pri
mū duo facit. q̄ p̄mo oñdit q̄ ta
lis generatio punitur p cōfusione
tpalem Secūdo q̄ p cōp̄nationē
eternalem. ibi. Et si ceteri⁹. Cir
ca primū duo facit. q̄ p̄mo vt cōi
ter talis generatio nō est durabi
lis. Secūdo q̄ si raro cōingat vt duēt
n̄ est finaliter honorabilis. ibi. Et
siquidē. Dicit ḡ p̄mo sic. Filij autē
adulteroz a filij geniti i adulterio
sive ex p̄te viri sive ex p̄te mulieris
in cōsumatione erūt a in suo fine
hoc est nō diu durabūt. sicut nec
illud diu durat qd̄ est in suo fine
et ab iniquo thoro semē extermi
nabitur. Iniquus thorus est laus
illiciti cōcubitus a quia aliquñ cōtri
git licet in paucioribus q̄ homi
nes sic geniti sint diuturne vite. I
deo consequenter ostendit q̄ ta
lis generatio non est finaliter ho
norabilis. Et intelligenda sunt
hec omnia de generatiōe tali que
est imitatrix scelerum paternorū
sicut taliter generati solent cōmu
niter esse vel consueuerunt esse

8v

non tamen est impossibile quod tales
qui patiuntur defectum natalium
sicut morigerati et boni Aug⁹ de bo
no coniugali c. 2. et potuit 27. q.
2. Sic sacra⁹ Vnicuique nascatur hoies
si pntu vicia non sedent et deum recte
colant hoesti et salui erunt. Semine enim
ex quocumque hoie dei creatura est et eo
male utenti male erit. Filius enim
non portabit iniquitatem patris. Exe.
13. Et ideo sciendum est quod cuiuscumque
quod hominis fuerit homo filius. siue
sacerdotis siue adulteri. siue forni
catoris. siue coniugati virtuosus esse
potest si ratione et libero arbitrio uti
voluerit virtuose. Sed quod accidit
oppositum frequenter mala educa
tio est in causa imitacione scelerum
patris. Est enim homini conatu
rale illos imitari a quibus informa
cionem et educacionem accipit. De imi
tacione ergo scelerum patris dicitur
Et si quidem longe vite erunt in nichilum
computabuntur. Et dato quod de
us concesserit eis longam vitam in
presenti in nichilum id est peccato
res computabuntur quia peccatorum
nichil est et nil fuerit hoies cum pec
cant. fm Aug⁹ Contrarium autem
de generatione iustorum infra c. 4.
Computati sunt inter filios dei et
inter sanctos fors illorum est. et non
solum hęc generacioni inique puei
ent. sed et sine honore erit nouissi
ma senectus eorum. Et hoc est ratio
nabile quia honor est premium vir
tutis et attribuitur tamen bonis 2. Et h.
c. 2. cum ergo non fuerint virtuosus
in principio etatis sue nec in me
dio irrationabile foret quod in senec
tute honorem consequerentur. Et
istud est contra quosdam qui sibi

vendicant honores ex solo lapsu te
poris quia senes fundunt nichil in in
uertute valuerunt nec unquam aliquid
magnum virtuose fecerunt. sed prope
senectute vendicant sibi honorem
cum dicat infra c. 7. Etas senectu
tis vita immaculata et ideo iuuenis
tene viues merito debet habere ho
norem senectutis. et senex male vi
ues recundias sine honore. Et
hoc est tertia species eorum que obit
deus senex fatuus et insensatus. Eccl. 24.
Dubitacio literalis. Vtrum filii de
beant aliquod dampnum propter
defectum natalium reportare. Et
non probatur. Exe. 18. Filii non por
tabuntur. sed quicquid mali est in
coitu illegittimo est peccatum pa
rentum. ¶ pro deus largitur bona natu
ralia equaliter illegittimis sicut
legittimis sicut videmus quod tales
sunt aliquando ita ingeniosa for
tes et sic de aliis. ¶ gius humanum
nichil debet ab eis subtrahere in
humani. ¶ pro ponatur quod due per
sone contrahant quibus simul
constat de impedimento. contrahant
tamen in facie ecclesie. Quero an filii
sint legitimi an non. si sic. Contra
non sunt geniti in matrimonio. ergo
non sunt legitimi. Si non. ¶ Coni filii.
Illi est qui genitus est de matrimonio
legittimo vel de eo quod in facie
ecclesie legitime reputatur. ¶ Ad
oppositum sunt iura canonica et civilia
quia in ecclesia filii illegittimi re
pelluntur ab ordinibus et beneficiis
ecclesiasticis fm iura repelluntur
ab hereditate et sequenda. ¶ Ad quod
tionem dicendum quod aliquis dicitur
dampnum incurere dupliciter.
Primo proprie pro hoc quod subtrahitur

ei qd suū est vl qd ei debitū ē. Ali-
 o mō imprie p hoc qd aliud n̄ ē
 sibi debitū qd aliter in casu potrat
 fuisse sibi debitū. **Primō** filio ille
 gittio nō errogatur dampnū. **Sz**
 secūdo inferē sibi duplex damp-
 nū. **Vno** mō q nō admittit ad ac-
 tus legitimos sicut ad officia et
 dignitates que honestatē requirūt
 in hīs quē ea exercent. **Aliō** qd nō
 succedit in pēna hereditate. pūz
 tamē ad sollicitudinē ep̄i cōpellē-
 pntes ad sustentacionē taliū qz de
 lege natuē tenetur filio in educa-
 tōe s. Eth. **Ad** p̄mū dicendū q i-
 curtere dāpnū secūdo h° nō ē p
 pēna sicut nō dicim⁹ q sic pēa
 dāni q nō succedat in regno p h°
 q nō ē fili⁹ regis a sic nō ē pena a
 licui p hoc q n̄ ē legitim⁹ debet
 ei ea que debēt legitimis. **Ad** se-
 cūdū negāda est cōsa. cauet em̄ i
 iure humano ppter m̄imomium
 meli⁹ fuādū. **Vñ** quia hō natuā
 liē diligit. p̄ez p hoc q lex cauet
 ne illegitimi cōsequant dignita-
 tes vl alia que debent legitimis hō
 p penā talē q̄tū ē ex pte legis recē-
 hit a b adulterio et fornicacione.
Ad tciū dicendū q tales iudicā-
 t legitimi apd eccl̄iaz donec cōstet d
 opposito. **Sz** nūqd licz viro suā vx-
 orē occidere in adulterio actu dep-
 hēnsā. **Vide** q sic qz tale hoicidi-
 um iudā ciuilia nō puniūt. s̄ pmit-
 tūt ut dicit **Seb** apparz q n̄ qz vx-
 oricidiū graui⁹ pūit qz mactidiū
 qz vxoricida phitet a m̄imo⁹ iet-
 nū fm **Cano**. **Dicē** q nullo mō h̄
 v̄lo vxorē occidē l̄m̄ficē nec i ac-
 tu nec p̄ actū n̄ forte agēdo tiliē
 corā iudice p̄t̄ eā l̄ eo mō q̄ accū-

sator l̄ iudex d̄i reuz occidē nec ec-
 clēsia approbat illā legē si aliq̄ tal-
 sic **Lex** tū hūana hūit q̄dā cōde-
 racōez ad causā a icitametū maxi-
 mū qd vir h̄z qn̄ dep̄tēdit vxorez
 actualit adulteratē. **Notandū** q
 vxoricidiū nō ē gr̄u⁹ q̄ m̄icidūz
 s̄ gr̄u⁹ pūit s̄z leges ecclē ad cōhi-
 tēdū p̄nitatē hoim ne vxores occi-
 dāt ad qd sūt valde p̄ni t̄z. q. z.
In hęc sc̄itas t̄c. admonē. **In** glo-
 sa **Fili** at adulteroz ac. **Cir** em̄
 adulteriū ē notādū q h̄z vicij p̄-
 culūz magnitudo p̄; ex t̄b⁹. **Ex** legis
 aūq̄ gr̄u⁹ pūicōe. ex p̄l p̄use p̄re-
 acōe. ex d̄ate fidei violacōe. **De** p̄o
Leuit. 20. **Si** mech at⁹ fūit aliq̄s
 cū vxore alteri⁹ a adulteriū p̄etra-
 uerit cū vxorē p̄ri sui morte moria-
 t̄ mech⁹ a adulterā. **Gr̄uis** pena ē
 qua v̄t̄qz p̄sona morte afficit. **Ea**
 dē p̄a pūit h° p̄c̄m fm leges mū-
 danas. **hec** recipit aq̄ redēp̄cō. **liz**
 eccl̄ia ill̄ legibz iūvat. **In** **Io. 8.**
Scribe a phariz ei ad duxerūt ad
 x̄pm mulierē i adulterio dep̄hēsa
 b. **mḡ** hęc mulier mō dep̄hēsa est
 i adulterio i lege mādauit nobis
Moyse h̄z mōi lapidatē. **Pz** ec̄ q̄
 gr̄u⁹ pūit hoc p̄c̄m a d̄no t̄. **Reg.**
13. **Cū** dauid adulterat⁹ cēt cū vxo-
 re v̄rie nō recedat ait. **gladi⁹** de do-
 mo tuav̄s i sepitū eo q̄ desperetis
 me a t̄leis vxorē v̄rie ethei. **In** h̄z
 p̄c̄i gr̄uitatē assigndā. **phibi**⁹ ad-
 ulterij i decalogo p̄it̄ imediate p̄
 phibicōez hoicidij a aū phibicō
 nē furti. **vñ.** **Cle. pp** qd i oibz p̄cis
 adulterio gr̄u⁹. **Secū** ei i p̄is t̄z
 loci. a i phibicōibz qd amō hoici-
 dio assil̄at adulteriū. cū ei v̄ a mu-
 lier sint vna cāo q̄ aferit vxorē aū

gr̄uitat adul
 h̄z p̄ r̄ h̄z

86

idem est ac si seipsum sibi auferret
sicut fit in morte. Vñ grauius videtur
quod si homines mutillaret. Exsuperat autem
omne furtum. quia quod auferret cum sit
creatura rationalis melius est quam ter-
rena substantia. pu. 6. Non quis
culpa est cum quis furatus fuerit.
Furatur enim ut esurientem repleat a-
nimam. qui autem adulterat propter co-
bis inopiam perdet animam suam. **T**
Secundo per huius criminis pericu-
lum ex plis pueris peccatoe quod solet
esse frequenter mala et inhonesta. Tu
propter parentum imitationem. tum propter
defectum castigationis. quia tales pu-
eri vel dimittuntur cum matre quam non
castigat filium. vel cum extraneis personis
qui de moribus pueri nichil curant
vñ sunt insolentes. ingrati. degene-
res et viciosi. Et hoc est quod anglicis
ominat Bonifacius in scriptis regi
anglo. Et ponit in cano. di. 16. Si quis
Sic per istam puincia divulgatum est et
nobis in francia et in italia im-
peratur. et ab ipsis pagamis in im-
properium nobis obicitur spiritibus
legalibus nuptiis adulterando
et luxuriando ad modum sodomice
genus sedam vitam duxerit. De ta-
li commixtione meretricum existima-
dum est esse degeneres populos
et furentes libidine et ignobiles
fore peccandos et ad extremum vni-
uersam plebem ad deteriora et igno-
biliora vergentem et nouissime nec
in bello fortes. nec in fide stabilem
nec honorabilem hominibus. nec
deo amabilem esse reuerentiam. sic alijs
gentibus hispanie puencie et bur-
gundionum populis contigit. quod sic a
deo recedentes fornicati sunt. **I**stud vi-
ncium detestatur aures que suos co-

patres non dimittunt. **T**ercio per
huius criminis magnitudo ex date
fidei violatione. violatur enim fides
data coniungi in sacramento coniugii
Vñ mulier aduultra peccat in deum
violando sacramentum. peccat in vi-
rum dupliciter. fide sibi frangendo
et falsos heredes substituendo. peccat
etiam in plebem quam dampnificat re-
dens eam ignobilem ad ecclesiasti-
cas dignitates. peccat etiam et in pro-
ximum quem admittit. habet frequenter de
adulterio nascitur homicidium et me-
broz mutilatio et huiusmodi. Vñ
dauid cum in adulterium cecidisset pro-
cepit occidi fidelissimum militem suum
2. Re. 2. c. Ecci. 27. Ois mulier reli-
quas virum suum peccabit et statuet heredi-
tatem ex alio matrimonio. primo ei
in lege altissimi incredibile fuit. Secundo
virum suum deliquit. 3. in adulterio forni-
catus est et ex alio viro statuit sibi filios
Et si celeriter defuit. L. 27.
si fuerit non habet ut speret. nec
in die agnitionis allocutionis
Rationes ei iniqui die sunt consumationis
propter quod spiritus sanctus ostendit quod adulterine
generaciones progeitorum suorum vestigijs in-
hentes puniantur per temporalem deiectionem
nec in partem. si tamen diuina vita eis occu-
dat. **D**ic ostendit quod punientur eternaliter
et si vite diuinitatem minime consequuntur
Et circa hoc duo facit. primo propositum
sua intentione. 2. affligit intenti ratione. in
naciones. **C**irca primum propositum quod duo
mala homines occupant in die mortis.
scilicet despatio quantum ad seipsum. et scilicet
reprobatio quod ad deum. et vtrumque est
hoi qui iudex eum reprobata ipsemet
despat. Aliqua tula consolatio est tunc damp-
natio quod speret salutem etiam si debeat
dampnari. Et trasse aliquando profuit. sicut

dicit **Augustinus** **Ench. 2.** Sed quā
 do utrumq; occurrit ex parte rei
 desperatio a ex parte iudicis rep
 baco tunc est omnimoda desola
 tio. sed sic est in morte iniusti ho
 nis q; in ictu oculi iudex ostendit
 suam sententiam a reus suam cō
 sciendam iudex sentenciat a reus
 desperat **Et hoc est qd dicit Et si ce
 lerius in iuventute videlicet defue
 ri fuerint non habebūt spem etce
 desperatio erga seipso nec ē mi
 rum quia spes est certa ex spectaci
 o future beatitudinis veniens ex
 dei gracia a meritis precedentib;
7. sententiarū d. 26. c. p. In iustis
 at nulla fuerit merita si fuerūt iu
 deles vel mortificata fuerint p ma
 la opera sequencia si fideles a pos
 tea peccauerūt **Vnde nulla est in
 eis spes quādo moriuntur quia spe
 rate sine meritis non est sperare s;
 presumere. non solū aut despera
 bunt s; a iudex eos reprobabit **Ut
 subdit in lra Nec in die agnicōis
 allocucionem supple habebunt.**
**Dies iudicij vocatur dies agnicio
 nis quia in illo die erit general
 cognicio omnū personarū a oim
 condicionū; tā bonorū q; malorū
 omnū hominū qui sunt. qui fue
 runt a erunt. Et ibi quēret **Que ē
 agnicio prime a dīnacionis. scde a
 tercie. q; rte a quinte **Dan. 12. Judi
 cum sedit libri apri sunt dicitur
 etiā dies agtōis quia tūc cristus il
 los agnoscat quos modo ignora
 re videtur. quia tunc libervite ple
 naris ostendetur **Ecc. 3. Nec oī
 a libervite a testmōmū altissimi
 agnicō veritatis In illa aut die nō
 habebūt mali allocucionē hpc est************

excūsacionē seu defensionē de per
 ratis suis **VL allocucionē. a cōsola
 cōnem de speranda liberaōe **Sa
 pie 8. Frit allocucō cogitacionis a
 tedij mei. VL allocucionem id est
 liberaōem. nulla erit tunc sentē
 tia inflocutoria. nulla appellacio
 quia tunc non valebit medela
 appellaciōis nec cautela dilatio
 nis quia statim dabit sententia
 a statim fiet executō. **Patet ergo
 q; ista duo iniustū hominez occu
 pāt in morte viz cōsciencie despa
 cō a iudicis reprobacō **Sed de ius
 to dicit oppositū pū. 12. Sperat ius
 tus in morte sua. **Sed assignat
 istorū rōnē dicens **Racōes enim
 ini que dire sunt cōsumacōnis q; si
 diceret **Iniquitas erit causa qua
 re tales generacōnes siue nacōes
 habebunt dirā. a crudelem cōsum
 macōnem hō quia fuerunt de ini
 quo thoro gnatis quia fuerūt neq;
 t cōsati ideo erūt dire cōsumacō
 nis ecc. 2. **Resprite filij nacōes ho
 minū q; nullū spauit in dño a cō
 fusus est pmanfit i mābatis ei?
 a delictū est **De dira cōsumacō
 ne tōciū mūdi p pētis exceptis oc
 to aiakb; p; **Gen. 1. De dira cōsū
 macōe quinq; citatū p vido con
 tē nā; p; **Gen. 19. Dediā cōsumacō
 ne septē gēciū corā filijs isrl pat;
**Josue 4. et deiceps de dira cōsum
 acōe nacōis iudeorū p; tpe Tyti a
 Vespā. **Vñ satis constat q; nacio
 nes iūq; diē sūt cōsumacōis. **Nō q;
 motū nāl itēdit in fine **Vñ debili
 or est in pncipio a i medio q; sit
 i fiē. mō cōsuetudo ē alterā nā. a idō
 mala cōsuetudo deducta p pntes i
 filios q; to diuēnior tanto itencioē******************************

8A

erit donec eos dei pacia noluerit vl
terius tolerare. a ideo thobias sei
or post q̄ filio prediceat de interi
tu nimue. a eu adiuuerat q̄ post
mortem sua a vxoris sue nullo mo
in nimue morarent. s̄ iunxit cau
sam. Video inquit q̄ iniquitas ci
cuis finem dabit ei **Thobie de co**
q̄to. Iniquitas ei gentis abbre
uiat eius duracoem frequenter.
Vnde sicut notat magister in sco
lasticis historijs sup illud **Gen.**
6.c. Non permanebit sp̄s meus
in homine in eternu quia caro est
erūtq̄ dies illoꝝ centu annoꝝ. **I**
te numerus n̄ est mensura vite ho
minis. cum etiā post diluuiū ho
mines multi istum numeru uiuendo
excesserūt. s̄ iste numerus anno
eū fuit tempus qd̄ deus dedit homi
nib⁹ tunc peccatorib⁹ ut p̄terent
anteq̄ diluuiū deleterentur. **Et hoc**
fuit dictū eodē ano quo incepit ar
cha edificari a archa fuit in edi
ficacoē centū anis s̄ strabū. q̄ cū
gen⁹ hūanū illo tpe dato sibi ab
penitentiā utebatur totaliter ad
peccatū abbreviati sunt viginti an
ni p̄missione diuina a cetero a
no deleti sunt. a ē multuz rationa
bile **Job. 2e** dedit ei deus locum
penitentiā a ille abutitur illo i sup
bia **Petri. 2.** Sufficit ei p̄teritū
tēpus ad voluntatē gentiū cōsum
mandā qui ābulant in luxurijs.
Et quia tota ista lectio a p̄cedēs
similiter ē de malis filijs q̄ malos
parentes in suis scelerib⁹ imitant
Et si ceteri defuncti fuerint nō ha
tebūt spem **I**nter defunctos tal
iuentur dñi: aliqui rem p̄ spe lu
cratur. aliqui spe a re priuatur. ali

qui sub spe rem p̄stolantur. Pri
mi sunt illi qui ab omni peccato i
munes a ad nullā penā temporale
obnoxii: moriuntur. De talib⁹ d̄ p
uer. 12. **I**ust⁹ sperat in morte sua.
Et illud Eccl. 1. Timenti dēū bñ eit
in extremis a in die defuncois
sue benedicetur. Aliqui sūt q̄ spe
re priuatur. sicut illi qui i peccato
mōli discedunt. De quib⁹ **Proū.**
2. Mortuo homine ipio nulla erit
vltra spes. **Et sap. 13.** Infelices sūt
a iter mortuos spes illoꝝ. a sic defū
t⁹ potest dicere illud **Machab. 6**
Manū ōmpotentis dei neq̄ uiuēs
neq̄ defūct⁹ effugiā. manū sciz dei
puniētis. Tercij sūt qui sub spe re
p̄stolant. a hñ sunt qui cū pec
cato remali vel cū penitentiā incom
pleta discedunt. a iō ad locū pur
gacois mittuntur. De quoz spe p̄
exponi illud **Proū. 13.** Spes q̄ dif
fertur affligit animā. **Et de sic defū**
ctis scribitur Math. 12. Sancta ḡ
a salubris est cogitatio p̄ defūctis
exorare ut a peccatis soluantur
Et istas iuuare suffragijs elemosi
nis et operibus pietatis mirabi
liter p̄i est. **A**d quod mouere
debet quatuor racōnes. **Pena** q̄
puniuntur. **Benuolentiā** qua dig
ni sciuntur. **Indigentia** qua oppri
muntur et **Confidentia** qua recom
pensaturi creduntur **Primo mouē**
nos d̄ ad eos iuuandos p̄ q̄ puni
unt q̄ ē valde maḡ. **Excedit ei oēs**
penā se sibi hñ⁹ vite. **fm beatus**
aug. **I**sti questionarij qui portāt
indulgentias et p̄ donibus hospiti
aliū mendicant per mundū nar
rant et exponunt populo quot ce
tos quot paraliticos quot igne i

Smo. De malis filijs

26

infernali paucos sustentat bonis
 p qua mendicant a quatos hor
 ribiliores defectus nominat tãto
 magis prouocant auditores ad
 subuendũ **Et** enim racõnabi
 le q magis indigenti ceteris pari
 bus ciuis subueniat ut defunctis
Secũ mouz nos ad h^o tenuolẽcia
 qua digni sciunt. Cum enim sint
 in purgatorio cõstat q a deo disti
 guntur finaliter de hominib⁹ i p
 senti dubiũ est an amõe an odio
 digni sint. **Tercio** mouz ad h^o
 indigencia qua opprimunt Ipsi
 ei i nullo se possunt iuuare q nec
 pnt a nobis m̃dicare nec laborare
 nec pnt ab aliis mutuari In pnti
 q̃s seipz q̃ticiq̃ sit p̃dõz p̃t iuuare
 p se a p alios m̃tis ṽijs. **Quõto**
 bẽt ad h^o nos mouẽ cõfidẽcia q̃ si
 bi g̃tis b̃nfaciẽtibz tẽp̃p̃sati cre
 dũt hẽdes nobiliũ q̃ sũt i f̃e etate
 a sũt i custodijs d̃noz suoz q̃ nõ
 hũt sp̃ ad votum necessaria sicut
 vellent q̃ diu sunt infra etatem.
Vnde tunc tempõis si aliquis eos
 iuuat dando ṽl mutuando miãbi
 liter p̃t eorum amorez captare et
 habere de eis amicos maximos cũ
 ad hereditatez venerint a possine
 rebus p̃p̃ijs d̃nari Sic est in po
 sito isti sp̃s cõtribulati i purga
 torio sunt heredes dei a coheredes
 xpi ad **Thimo. 3.** Iustificati gra
 tia ip̃sius heredes sum⁹ s̃m̃ sp̃em
 vite etne a ideo si eos modo iuuẽ
 rimus non est dubiũ quin effica
 citer recõp̃sabit cum sua heredi
 tate gauisi fuerit cum effectu. **Et**
 ideo b̃n dicit auctoritas allegata
 q̃ non solum sancta sed salubris
 est cogitacio pro defunctis exorari

utis. **Sed** reuera timeo q̃ isti heredes
 regni celestis ab hereditate cũ
 quadam iusta dilacõne elongati
 conueri possunt gratiẽ de trib⁹
 generibz hominibz de falsis execu
 toribus p̃p̃ijs ecclesiasticis a ingra
 tis heredibus quia isti tres cõit i
 se diuidunt bona morientis **Primo**
 q̃rũt de falsis executoribz. **Naz**
 maloz executorũ quidã differũt a
 prolongat legata quidã minuũt
 a defalcant quidã totalit aufẽrũt
 a ṽsibus suis appropriant a p̃mit
 tunt miseros a incarceratos sp̃s
 eialare in purgatorio dũ ipsi t̃p̃i
 diant a cantant in cõuiuio **Vnde**
 potest esse plandus defunctorum
 illud p̃saie 28. **Posuim⁹** menda
 cium sp̃em nostrã illud **Tren. 3.**
Perijt spes mea a finis me⁹. **Secũ**
 cõquerunt de malis ecclesiasticis
 qui istis defunctis nocent tripli
 citer **Primo** eos defraudant debi
 tis oracionibz **Secũ** abutunt eo
 rum legatis a oblationibz. **Tercio**
 male viuendo faciũt se indig
 nos d̃nis a sanctorũ exaudicio
 bus **Iob. 9.** scimus quoniã deus
 p̃dõres ñ exaudit. s̃ si q̃s dei cultor
 est a voluntate ei⁹ facit hunc ex
 audit **Vñ** isti possũt dicẽ illud p̃
 saie 2. hecme erat spes nostra ad
 quos confugim⁹ in auxilium ve
 literarent nos. **3°** cõq̃rũt de her
 dibz igratis q̃ eozũ bona p̃ labo
 res a tedia conq̃sita iam occupat
 iocunditate filijs fr̃ibus vxoribz
 filiabz a osãgneis l̃ extẽneis assi
 gnantes q̃ oes illos tẽdiderũt ob
 liuio ac si eoz bõ nõq̃ vidissent
 q̃z aliq̃ bõ p̃ntũ expẽdũt i luxu
 rij aliq̃ eos iuuat. s̃ diuiliõibus

D

Defuncti d̃no de t̃b⁹ g̃tibz
q̃m̃p̃.

de f̃is executoribz

88

de mal' ecclesiasticis

de istis q̃s d̃b⁹.

a de minimis dant forte unū fruf-
 tū migri panis in ebdomada. Ali-
 qui fūt peſſimi qui nec eos habēt
 in memoria. Vñ de iſtis defunctis
 ſic dolentibus et deceptis exponi
 poteſt illud zacharie nono. Dole-
 bit nimis acchazou quoniam cō-
 fuſa eſt ſpes eius. Acchazou in-
 terpratur tribulatio a deſigēt ami-
 mas in purgatorio exiētes: ſpes
 quā habuerūt de amicis carnali-
 b⁹ cōfuſa eſt. a ideo bñs hō cui⁹ ē
 nomē dñi ſpes ei⁹ nec ſpēuūt in
 pecunie theſauris quos p man⁹ a-
 micoy reliquerūt diſpēndos p⁹
 morte

Poteſt hic dubitatio eſſe talis.
 Vtrum filius teneatur per omni-
 a parentib⁹ obedire. **¶** Qd ſic Deu-
trono viceſimo pmo. Si quis ge-
 nuerit filiū otumacem. pteruū q̄
 nō audiat p̄is a m̄is imperiū la-
 pidib⁹ eū obruet oīs popul⁹ ciui-
 tatis. ſ; pena mortis nō iſligitur n̄
 p p̄cō mōli. q̄ mōlīter peccat fi-
 lius ſi i oībus p̄ntibus nō obedi-
 at. **¶** pp ad Colocen. 3. Filij obedi-
 te p̄ntibus p oīa. **¶** pp iobediens
 ſupiori ſuo facit ſibi irreuerentiā.
 ſ; nullā irreuerentiā licet filio face-
 p̄ntib⁹ ſuis. q̄ h; p̄ceptū de oppo-
 ſito. Honora p̄em tuū a m̄ez tuā.
¶ Ad oppoſitū magis tenetur ſb-
 ditū patrib⁹ ſpūalibus q̄ filij p̄i-
 bus carnalib⁹. ſicut p; p apoſto-
 lū ad Heb. 12. P̄es quidē carnis
 habuimus eruditores a reuerēba-
 mur eos. nōne ml̄ tōm̄g obtpabl-
 m⁹ p̄i ſpūali a vinem⁹. **¶** S; ſb diti
 vel religioſi nō tenentē obedire p̄i-
 bus ſpūalib⁹ in oībus. ſ; p̄cipue
 in illis q̄ exp̄munt i eoy ſtatutis

puta in regulā vel cōſtitutionibus
 q̄s p̄ficent ſm Bernā. libro ſuo de
 p̄cep. a diſpenſa. a p oſequeus
 nō ind̄ntib⁹. q̄ multomin⁹ tene-
 tur fili⁹ carnali p̄i i omnib⁹ obe-
 dire. **¶** Ad hāc queſtionē r̄ndet
 ſcūs thomas. 2. q̄tlibeto. q. ix. Et
 d̄t q̄ tm̄ ad illa ſe extēdit debiti
 obie ad que ſe extēdit ius p̄lato-
 nis. q̄ obia non ſ; alicui p̄lato de-
 bet large loquēdo de p̄lato. Pat-
 at h; ius ſup filios in duob⁹. **¶** Pri-
 mo q̄tum ad domesticā ſuerſati-
 onē. q̄ p̄familias eſt i domo ſc̄
 rex in regno. a ideo ſicut ſb diti re-
 gis tenentē obedire regi in h̄is q̄
 ſpectāt ad gubnacōez ēgm̄. ita fi-
 lij a alij domesticī tenentur p̄fādi-
 as obedire i h̄is q̄ p̄tinent ad di-
 ſpenſacōem dom⁹. **¶** Secundo pater
 habet ius ſup filiū p̄lato nis in
 h̄is que p̄tinent ad moꝝ diſcipli-
 nā. **¶** Debet em̄ pater filio diſapli-
 nā. ſicut dicit Ariſtotiles. 8. Ethicoy.
¶ Et ideo i iſtis duob⁹ tenetur
 filius patri obedire a nō i alijs.
¶ Sed ōtra hanc reſponſionē ar-
 guit ſc̄. a loquitur d̄ctor de ſbito
 honeſtatis. a de ſbito neceſſitatis.
¶ Si in debito honeſtatis videt q̄ in
 multis alijs tenet fili⁹ obedire pa-
 tri carnali q̄ i adm̄iſtracōe ſa-
 milie domus vel diſciplina morum.
¶ Nam ſi i aliquo ſit inobediens
 patri in quibuscuq̄ licitis a ho-
 neſtis eciam in indifferentibus
 videtur patrem iſhonorare quod
 non eſt licitum ſibi. **¶** Si vero intel-
 ligat d̄ctor d̄ p̄cepto neceſſita-
 tatis: non videtur q̄ filius in mo-
 ralibus teneatur ſemper obedire
 patri. quia tunc filij haberent

excusacionem de peccato per pcep-
 tum malorum patrum qd e falsuz
 ¶ p si tenet patri obedire videt q
 filius mortaliter peccet non seden-
 do vbi pater precipit vl no vten-
 do veste qua pater precipit eum
 vti qd videt duru. ¶ p ponamus
 q mater vl pater pcpiat filio q
 voueat virginitate l q intret reli-
 gionem. Istud spectat ad discipli-
 nam moruz a tamen null9 dicit q
 in hys filius tenetur obedire. Ergo
 nec tenet in omnib9 que spectat
 ad disciplina moꝝ. ¶ p ponam9
 q aliqs religiosus habeat in sua e-
 gula tale clausulam fratres in oi-
 bus prelati8 obediunt. Tunc ar-
 guet sic. Iste tenet ad obediencia
 fm regula g in omnib9. conseque-
 cia patet p particula regule p poi-
 tam. Istis no obstantibus dicen-
 du est sic dicit sac9. Thomas Vñ
 notandu q auctoritas patris in
 filios dupliciter mensurat. Vñ omno
 fm iurisdictione qua pater habet.
 Alio modo ex materia sue iurisdic-
 tionis. Quantu ad secudu dicit doc-
 tor sufficient q in materia in qua
 pt pat filio pcpere. vl e de bonis
 moib9. vl amministratione familie.
 Sed quatu ad mensura iuris opo-
 t3 abutere q pater nil pt filio pre-
 cipe nisi qd cadit sub diuino pre-
 cepto. a hoc est quia nulla regula
 datur fm qua filio potest patri o-
 bedire in hys que ptinene ad gu-
 bernationem domus vl mores n
 comuia precepta decalogi. Vnde
 vl tenetur ad omnia honesta vel
 licita que pat vellet dicere sibi vl
 ad nulla no ad omnia constar.
 ¶ Ad primu contra doctore dicen-

du q loquitur de pcepto necessi-
 tatis qd tamen est pceptu honesti-
 tatis quia membra diuisionis in ea-
 fu bene coincidunt. Et quando ar-
 guit tunc filij haberent excusaco-
 nez de peccatis ppter precepta pa-
 rentum patet q nichil valet quia
 omnis iurisdco superioris intelli-
 tur de licitis a honestis. Et doctor
 etiam satis exprimit ad virtute vo-
 cis q filius n tet pri i oib9 obedie.
 Et quando arguit q si filio sit iobe-
 diens pri indiffentib9 facit sibi
 irreuerencia hoc e negadu qz nuq
 fit homini irreuerencia n omittedo
 aliquid in q debet euentia qd ee
 no potest in idiffentib9 qz tuc no
 foret indina sic p ipsa vocabula
 satis patet. ¶ Ad secudu p3 q fili-
 us non peccat mortale no sedendo
 in loco vbi pat precipit nisi ex ali-
 qua alia causa tunc hoc contingat
 quia nec deus pcpit q i talib9 pri
 necessario obediat. ¶ Ad tertiu p3 q
 pat no pt pcpere oia q spectat ad
 bonos mores. s tm illa q pcpit de-
 us filijs suis ut teneat id nullam
 noua religionez pt pe pcpere filijs
 suis. ¶ Ad quartu dicitu q si talis
 clausula apponere i regula idiscie-
 ta patu foret optu ad veritate vocis
 a poss3 ronabile glosai sic i oib9
 clausul licitis a honestis. a sic ipsa
 excludet ai n sit licita. ¶ S3 ut po-
 na9 q sit tal clausula i egl a qbus
 fit tet obedie i oib9 licitis a honestis
 plato suo ista clausula appar3 lic-
 ta a tuc stat agumtu. Dicit q hec
 clausla n e licita qz pter3 hoiez i ni-
 mia pplexitate. vñ ille egle q pfi-
 tet mimis gualē obiaz l mltā gna-
 lia pcepta faciūt suos pfectores

84

viuere in ppteritate et in indigentia
a dispensatione et variorum expositionum
num super talem regulam habun-
dare. quod nullo modo foret iocunditas
sacris conscientis. ¶ Ad primum princi-
pale dicendum quod auctoritas solue-
semetipsam. nam contra subiugit quoniam
filius ille omnes facibus vacet luxu-
rie atque diuinijs. ¶ Ad secundum de
aplo ad **Colo. 3.** Filij obedite pro
omnia partibus. tertius soluit seipsum
quod sequitur. Hoc ei placitum in domino
id est secundum precepta diuina dicitur.

¶ Ad tertium dicendum quod nulla irre-
uerentia fit patri si in illis sibi non obe-
diat in quibus ius prelatum non habet.
Credo tamen quod filius venialiter potest pec-
care de facili non obediendo patri et idem
ferentibus ex gratia suo. si venialibus
peccatis mensuram prefigere in hac mate-
ria est michi impossibile

Capitulum quartum.

Quoniam pulchra **L. 99.**
est casta generatio cum clari-
tate. immortalis est ei me-
moriam illi. quod apud deum
nota est et apud homines. Postquam spi-
ritus sanctus probauit aduersionem genera-
tionis fedicitatem. Hic commendat
caste generationis honestatem et quod al-
ternati et vicissim agitur modo de ius-
tis modo de impijs ut ex contrarietate
operatione vtriusque naturam reliceat
Ideo primo ostendit caste generationis
honestatem. Et secundo iterato adu-
ersione generationis replicat vilitatem
Ibi multigena. ¶ Circa primum tria
facit scilicet quod tres nobiles commendati-
ones castitati tribuit coniugali videlicet
triplicitate gratie in propagatione. eter-
nitatem memorie in approbatione so-
lemnitatem victorie in retributione

Secunda pars ibi immortalis Tertia pars
ibi cum patris est. ¶ Circa primum est ad-
uertendum quod ad hoc quod castitas con-
iugalis debito modo seruet tria requi-
ritur videlicet sacramentalem sanctifica-
tionem que conferat speciositatem. et quod
tunc ad hoc dicitur casta generatio. et per
lis moralem educationem que confe-
rat sanctitatem. et quantum ad hoc de-
bet claritate. Et correspondet istis et
habet tria bona que sunt in matrimonio
videlicet fides. ples et sacramentum. fides est fidelitas
mutua in conuentione corporum per
lis educatio bonorum filiorum et filiarum ad
cultum dei. Sacramentum est repetitione sepa-
bilis coniunctionis ecclesie et christi. Ad hoc
evidentia est non dandum quod non naturalis
appetit? est in homine cuius effectus non
possit virtuose impleri. Cuius est quod
natura instituta est a deo. Vnde si natu-
ra ad actum inclinetur quod ad nullum modo
absque peccato possit exerceri homo a tali
inclinatione foret culpabilis propter natu-
ralem inclinationem. et si cum hoc culpabilis
propter actus deordinationem que
duo simul stare non possunt. Nec
potest dici quod natura humana hoc
habet ex peccato quod inclinat ad ac-
tum quia talis inclinatio fuisset in
statu innocentie quauis non preue-
nisset rationem ante actum nec ra-
tionem absorbuisset in actu. et ideo quod
natura ad hoc inclinat oportet di-
cere quod hec inclinatio a deo est. et per
consequens quod possit fieri virtuose si
homo velit quia ostendit quod dicitur quod homo
inclinatur ad aliquid faciendum
a deo inclinatione nature et etiam ra-
tionis et non possit illud facere vir-
tuose. Vnde tenendum est quod actus
generandi virtuose et meritorie
exerceri potest infra limites coniugij